

DISSEMITAJ FLOROJ

DE KÁLMÁN KALOCSAY

***ORIGINALAJ POEMOJ KAJ TRADUKOJ
EKSTERVOLUMAJ***

ENBUKEDIGIS ADA CSISZÁR

BUDAPEST 2005

DISSEMITAJ FLOROJ
Ada Csiszár

© Ada Csiszár, Budapest

Respondeca eldonanto: Ada Csiszár
KAL-ĈI Dokumentaro, Bdapest, 2005

ENHAVO

ENHAVO.....	3
ANTAŬPAROLO.....	9
ORIGINALAJ POEMOJ	12
KARA LUDOVIKO!*	12
PROLOGO ANTAŬ LA TEATRA VESPERO*	13
AL LA LEGANTOJ	15
GIESSWEIN*	16
ŜI DORMAS	18
STELO SUPER LA WAWEL.....	19
LA KAPITAN' EL BERNO*	22
AL LA EŬKARISTIA KONGRESO*	24
SOLDATOJ MARŜAS.....	26
DEMANDO STRANGA	27
INTER RUINOJ	28
RETROVO	29
LA INTERNA IDEO	30
KONGRESA SALUTO	31
NEŬTRALECO.....	34
AL NEŬTRALULOJ.....	35
LA SUBTASOJ.....	36
DISCIPLINO.....	36
MARX.....	37
JES JA	38
ENGELS.....	39
LENIN.....	39
STALIN.....	40
OKTOBRA ODO AL LA TRIDEKJARA SOVJETUNIO*	41
BALADO PRI LA ATOMBOMBO*	44
LA BALADO DE GREKLANDO	45
LA BALADO DE FRANCO	46
LA VENKONTOJ.....	52
AL MARJORIE BOULTON.....	54
KALENDARO	56
LA PROVIDENCO*	70
DANKTRIBUTO*	71
CENTJARA ESTUS JAM LA KORO.....	72
WARINGHIEN.....	73
SALUTO*	77
TRADUKOJ EI LA MONDLITERATURO.....	79
EL LA ANGLA POEZIO	79

George Gordon Noël Byron (1788-1824).....	79
SONETO PRI CHILLON	79
William Shakespeare (1564-1616).....	80
SONETO (LXIII)	80
EL LA ĈINA POEZIO.....	81
Maŭ Zedong (1893-1976).....	81
VINTRA BILDO	81
EL LA FLANDRA POEZIO.....	82
DUM VINTRA PLUV'*	82
EL LA FRANCA POEZIO.....	83
Louis Aragon (1897-1982).....	83
LA POETO AL SIA PARTIO	83
Hervé (1825-1892)	84
MAM'ZELL NITOUCHE.....	84
Eugéne Pottier (1816-1887).....	85
LA INTERNACIO.....	85
EL LA GERMANA POEZIO	87
Johann Wolfgang Goethe (1749-1832).....	87
JAPANA VESPERKANTO (Alia).....	87
Georg Friedrich Händel (1685-1759)	88
MESSIAH*	88
Kürenberg von (trobadoro de la 12-a jc)	89
LA FALKO	89
Otto Roquette (1824-1896)	90
LUDE, PETOLE GAJAS LA KOR'	90
Johann Strauss (1825-1899).....	91
"ĈE LA BELA, BLUA DANUBO*"	91
Richard Wagner (1813-1883).....	94
AL LA VESPERA STELO*	94
LA RABITAJ KISOJ.....	95
EL LA MALNOVGREKA LITERATURO	96
Archilochos (7a jarcento).....	96
FRAGMENTOJ*	96
Euripido (480-406 a. K.)	98
PACO-ĤORO DE MALJUNULOJ	98
EL LA HUNGARA POEZIO	99
Endre Ady (1877-1919).....	99
LA LASTA RIDETO.....	99
LA RUĜA SUNO	99
SURFLUGIS LA PAVO	100
Lajos Áprily (1887-1967)	102

MARTO	102
János Arany (1817-1882)	103
KLARA ZÁCH.....	103
LASLO V.	106
POPOLKANTO	108
Mihály Babits (1883-1941)	109
MERCERIA	109
Károly Bari (1952-)	110
MIGRAJ CIGANOJ.....	110
László Benjámín (1915-1986)	111
MI VOLIS FAJRON.....	111
László Beöthy (1873-1931)	112
DU PASEROJ	112
Sándor Csóri (1930-).....	113
KE MALLUME NE ESTU	113
Viktoro Dalmady (1836-1916)	114
HUNGAROJ ESTU NI!.....	114
PATRINA LARMO.....	115
SENDEPENDO	116
Magda Donászy (1911-1988).....	117
LA GRILO KAJ LA FORMIKO*	117
Ákos Dutka (1881-1972)	120
ANTAŬ LA KRISTO-BILDO DE YPERN.....	120
Béla Endrődy (1886-1956)	121
HAJDE'	121
Milán Füst (1888-1967)	122
LETERO PRI LA MORTO DE EDIPO*	122
Gábor Garai (1929-1987)	124
MIA PLEZUR KAJ MIA TURMENTO, BUDAPEST*	124
Pál Gulyás (1899-1944)	125
LA KORO DE L' SOLDATO	125
Ernő Holló (1910-1983)	126
ANSEROJ	126
VIZAĜO SURSTRATE.....	127
Gyula Illyés (1902-1983)	128
DANKE	128
MONTRIĜAS	128
POETOJ INTER SI.....	129
TRANSFORMIĜINTA KNABINO	130
Károly Jobbágy (1921-1998)	131
SAMLINGVE	131

Jolán József (1899-1950)*	132
LA BAKISTO-LERNANTO KAJ ATTILA JÓZSEF	132
Lajos Kassák (1887-1967)*	133
AL ĜOJO.....	133
DEZIRO.....	134
EKVILIBRO	134
EN BONA HORO	135
LABORIST-PORTRETO	136
LA GARDANĜELO	137
LA REALAĴO DE NENIO	137
LA ZORGOJ DE SOLECA VIVO	138
Aladár Komját (1891-1937)	140
AMA POEMO	140
REKRUTIGO.....	141
Lajos Kónya (1914-1972)	143
KIE VI ESTAS ORIOLOJ?	143
LA RAJDARTISTINO*.....	143
LA ROMIANO*	144
NIMBO	145
Dezső Kosztolányi (1885-1936)	146
ADMONO POR LA RESPEKTO DE MALJUNULOJ	146
FLAGO	146
KIU HODIAŬ MORTIS.....	147
MALBONA POETO, KIEL KORTUŜA.....	148
VIRINOJ	148
Mihály Ladányi (1934-1986).....	150
ELEGIO*	150
KAJ FINFINE*	150
LI TRAIRIS INTER LA SOLULOJ DEL KAFEJO*	151
NUR RIMO KAJ RITMO.....	152
SEN EKSTAZO	152
Laky (?).....	155
MI ESTAS POLICAN'	155
József Lengyel (1896-1975).....	156
EPITAFO.....	156
JEN MI ESTAS.....	156
LA SIMPLECO DE LA MOROJ LAO-CE	157
Karlo Lovászy (1887-1951)	158
LA HOMO.....	158
András Mezei (1930-).....	159
EN ĈIUJ TEMPOJ.....	159

PRI L' MONDO PAROLU	159
Zsigmond Móricz (1879-1942)	161
PASEROJ-ALMOZULOJ	161
Anna Pardi (1945-)	164
AMO	164
AMROMPO	164
INTERRILATOJ.....	164
TEZO.....	165
Sándor Petőfi (1823-1849)	166
LA MONUMENTO DEFALINTA.....	166
MIA PLEJ BELA POEMO	168
Gábor Rudnai (1946-)	169
PUTO DE MARIA EN NAZARETO*, **	169
SOLECA CEDRO*, **	169
Sándor Sík: (1889-1963)	170
KANTO AL ĈIU HOMO	170
Gáborné Szabados (19 ?)	172
JAM TAGIĜAS	172
Lőrinc Szabó (1900-1957)	173
NOKTO INTER MONTOJ	173
Margit Szécsi (1928-1990)	175
LA EKFLORINTAJ MANOJ*	175
Árpád Tóth (1886-1928)	177
APRILA CAPRICCIO	177
FLAMO	178
LA NOVA DIO*	179
Mihály Váci (1924-1970)	182
LUNO KAJ STELO POLUSA	182
SEN TIIOLO	182
Béla Vihar (1908-1978)	184
BUDAPEST: EŬROPO	184
Mihály Vörösmarty (1800-1855)	185
CSONGOR KAJ TÜNDE	185
HAR', BUŜ', OKUL'	189
SE LA ANIMON.....	190
EL LA JAPANA LITERATURO	191
(Anonime)	191
LA KUKULO KAJ LA TRI ŜTATVIROJ	191
LATINE VERKITA POEMO	192
Janus Pannonius/Johano Csezmicei (1434-1472).....	192
LI EKSKUZAS SIN, ĈAR LI NE MIKSIĜAS EN BATALOJN	192

EL RUSA POEZIO	193
Aleksandr Sergejevič Puškin (1799-1837)	193
AL LA DEKABRISTOJ EN SIBERIO*	193
ARION*	194
MIA MONUMENTO*	194
SOVAĜA PLEZURO*	195
VINTRA VESPERO*	195
EL VJETNAMIO	197
Nguyen Thi Ly (?)	197
KANTO PRI AN KHANH	197
HUNGARAJ KANTOJ	199
Katrino Kádár	204
LISTO DE FONTOJ	206
ORIGINALAJ POEMOJ	206
TRADUKOJ	207
HUNGARAJ KANTOJ	211
UZITAJ MALLONGIGOJ	212

ANTAŬPAROLO

Estas ĉagrena fakto, ke verkoj eĉ plej brilaj, ne gardataj en volumoj, baldaŭ dronos en la forgeso. En Esperanto-revuoj dissemintaj 171 poemoj kaj tradukoj de Kálmán Kalocsay nun elmergiĝis el la maro de literoj. Liajn plej valorajn poemtradukojn — ĉerpitajn jam el forpasintaj revuoj: *Norda Prismo*, *La Nica Literatura Revuo*, *Monda Kulturo* — pluvivigas *Tutmonda Sonoro* (1981).

La nuna kolekto enhavas kelkajn originalaĵojn (verkitajn en 1947) pri kiuj Kalocsay hodiaŭ certe ne fanfaronus: *Marx; Engels; Lenin, Stalin; Oktobra Odo al la tridekjara Sovjetunio*, estas tiuj "kon-damnitaj" poemoj (kun kruceto ĉe la aperdato), kiuj bezonas iom da klarigo. Verŝajne du aliajn erojn — *La balado de Greklando* kaj *La balado de Franco* — ne ĉiu aplaudus nuntempe.

La ideon de la humanismo ekkonis Kalocsay junaĝe en la *Galilei Kör* (rondo Galilei), kaj tie li ekkonis ankaŭ la marxismon, kies te-zojn li trovis simpatia. Postulus longan studon eĉ skizi la politikajn cirkonstancojn, kiuj regis dum la vivo de Kalocsay, ĉar en tiuj jarde-koj abundis okazintaĵoj kaj ŝanĝoj en Hungario: reĝa potenco, feŭ-dal-kapitalismo, revolucio (1918), proletardiktaturo, du mondmilitoj, "popola demokratio", jaroj de "malvarma milito", subpremita revo-lucio en 1956 — ĉiuj kun siaj ideologioj kaj potencoj.

Pri la politika sinteno de Kalocsay skribis Ferenc Szilágyi (NLR 1961:36, p. 213-214): *"Kalocsay 'ex officio' devas ĉiam sekvi formale la regantajn sistemojn, sed li estis ĉiam opozicie progresema, plej ofte devis kaŝi tion. Esperanto ravis kaj logis lin al sindono, sed ne al ekstazo. Sed li estis kuraĝa: mi memoras okazojn, kiam la gazeto (LM) havis du variantojn, unu preskaŭ nur por la hungaraj ma-gistratoj kaj la alian, kiun oni sendis eksterlanden kaj en kiu estis kelkaj artikoloj, ne konvenaj al la vido de la pli kaj plifortiganta hungara reakcio..."*

En tempesta jarcento vivis Kálmán Kalocsay. Li estis nek heroo, nek viktimo — li estis humanisto.

Post la fino de la dua mondmilito Kalocsay, kaj multaj aliaj humanaj intelektuloj, sincere kredis, ke komenciĝos nova, pli justa sociordo kaj li akceptis la marxisman teorion, multe pli, ĉar en Hungario antaŭ la mondmilito ne estis demokratia libereco.

Apenaŭ ĉesis la milita ŝtormo en Hungario en 1945, fervoraj esperantistoj komencis reorganizi la movadon. *Hungara Esperantista Societo Laborista kaj la Hungarlanda Esperanto-Societo* denove funkciis. En 1946 jam aperis la unua postmilita E-gazeto kaj estis aranĝita la XVI-a Hungarlanda Esperanta Kongreso. En 1947 re-aperis *Literatura Mondo*, la radio regule dissendis E-lingvajn informojn. El Hungario povis veturi karavano al la unua postmilita Uni-versala Kongreso en Bern, 1947.

Tamen la agado de la E-movado severe kontrolis la ŝtataj instancoj, la esperantaj eldonaĵoj oni rigore cenzuris. La movado devis submetiĝi al la postuloj de la reĝimo, kaj ĝi devis konstante prui sian lojalecon al la popoldemokratio.

Sub tiuj malfacilaj kondiĉoj estis memkompreneble, ke la lojalecon de esperantistoj deklaru la plej eminenta (ankaŭ en la socialismaj tendaro rekonata) poeto, t. e. Kálmán Kalocsay. Kaj li per elokventa plumo plenumis tiun taskon. Liaj kondamnitaj poemoj aperis en la organo de la *Danub-regionaj Esperanto-Asocioj* (Internacia Kulturo 1947, n-roj 6-7, 16). Tiuj versaĵoj bonvenis al ĉiuj "satelitaj landoj". Oni aperigis ilin plurloke kaj plurfoje. Do, la socialisma tendaro dankis, en okcidentaj landoj riproĉis la poeton. Tamen la akomodiĝo al la nova situacio ebligis, ke la Esperanto-movado pluvis, eĉ grave prosperis en la komunisma bloko.

"Marxist' mi estas, jes ja ..." — skribis Kalocsay en 1947, sed li kaj la klare vidantaj homoj baldaŭ seniluziigis spertante la misfunkciadon de la marxismo, la stalinan subpremon, malhumanecon. Pli kaj pli influis la personkulto, akriĝis la malvarma milito, fortiĝis la diktaturo. En 1949 la julian-aŭgustan n-ron de *Literatura Mondo* ne sekvis pluaj, kaj ĉesis ĉiuj E-gazetoj. Ĉesis la Esperant-lingva radio-dissendo, kaj en aprilo de 1950 HES devis ĉesi sian agadon. Evidentiĝis, ke por la Esperanto-movado la glorigaj poemoj, kaj aliaj manovroj ne longe efikis favore.

La kondamnitaj poemoj de Kalocsay — escepte "Lenin" — ne venis en volumojn. Lian poezian verkaron gardas la subaj memstaraj poemaroj kaj antologioj:

Originalaj poemoj:

MONDO KAJ KORO (1921, 1970); RIMPORTRETOJ (1931);
STREĈITA KORDO (1931, 1978); SEKRETAJ SONETOJ (1932, 1989);
EZOPA SAĜO (1956; 1978); ESPERANTA ANTOLOGIO (1958, 1984);
ORA DUOPO (1966); IZOLO (1977); LA DEKDU NOKTOJ DE SATANO
(1990); VERSOJN ONI NE AĈETAS (1992). EN NACIA VESTO (2004).

Tradukoj:

KANTANTA KAMPARO (1922); S. Petőfi: JOHANO LA BRAVA (1923,
1948, 1970, 1984, en paralelaj Esperanta kaj ĉina tekstoj 1997); I.
Madách: LA TRAGEDIO DE L' HOMO (1924, 1965, CD-ROM 1999); NI
KANTU! (1928, 2000); ETERNA BUKEDO (1931); J. W. Goethe:
ROMAJ ELEGIOJ kaj LA TAGLIBRO (1932, ĉi lasta en paralelaj
Esperanta kaj germana lingvoj 1984); Dante: INFERO (1933, 1979);
CH. Baudelaire: LA FLOROJ DE L' MALBONO (kun G. Waringhien,
1957); W. Shakespeare: REĜO LEAR (1966); SOMERMEZNOKTA
SONĜO (1967); LA TEMPESTO (1970); H. Heine: KANTOJ KAJ
ROMANCOJ (kun G. Waringhien, 1969); S. Petőfi: LIBERO KAJ AMO
(1970); TUTMONDA SONORO (1981); FABELARBO (2003);
POSTRIKOLTO (2004).

(En diversaj antologioj):

BULGARA ANTOLOGIO (1925); HUNGARA ANTOLOGIO (1933,
1983); SVISA ANTOLOGIO (1939); ORA DUOPO (1966). E. Ady: LA
MORTO DE ĈIELARKO (1977); HUND-BAZARO (1979); A. József:
URBORANDA NOKTO (1986); ITALA ANTOLOGIO (1987); POEMARO
DE LI BAI (1997).
LA KREMO DE KALOCSAY (1971) kaj la ESPERANTA KRESTO-
MATIO (1991) enhavas ankaŭ originalaĵojn.

La poezia verkaro de Kálmán Kalocsay estas listigita en OMAĜE ...
vol. 2, 3. (1999-2000). Ĉi tiu kolekto kompletigas la liston.

Budapest, 2005.

Ada CSISZÁR

ORIGINALAJ POEMOJ

KARA LUDOVIKO!*

Je l' nomtago de via kion mi deziru?
Vian vivon ĉiam en sunbril' vi iru.
Vin evitu, timu la sort' malfeliĉa!
Poŝ' je mono, kor' je ĝojo estu riĉa!
Deziritan skuu el la jakmanikoj!
Amu vin, kaj helpu aro da amikoj!
Kaj mildigu vent' se blovis sovaĝe,
Ĝi karesu milde, mole vin vizaĝe,
Alportinte famon pri knabinoj-floroj
Pleniginte vian koron per odoroj.
Kion diri? Estu por vi do donata
Kion vi deziras al la plej amata,
Al la plej amata de vi en la mondo.
Kaj nun ... kio estu fino de la kanto?
Vivu, kresku, floru nia Esperanto,
Fluu tra la tero kiel vasta ondo.

Amike K.

(1913)

*La unua Esperanto-poemo de Kalocsay dediĉita al la amiko kaj iama lernejkamarado Lajos Győry-Nagy (1892-1980).

PROLOGO ANTAŬ LA TEATRA VESPERO*

Bonvenon, karaj fratoj,
Pro laŭtaj korobatoj
Lang' mia nur balbutas,
Korbatoj vin salutas.

Mi estas la Prologo,
Alvoko kaj allogo
Por gaja kor-amuzo
Per nia farsa Muzo.

Ŝi estas iom stranga,
Kaprica kaj klaĉlaga.
Kunmiksas aĵojn multajn
Tre saĝajn kaj tre stultajn.

Ŝi timas nur enuon
Kaj volas: larmofluon
En dolĉ' — malĝoja revo,
Kaj — ridon ĝis la krevo.

Ŝi venas ja laŭveste
Malriĉe kaj modeste,
Laŭ pov' ŝi estas eta
Sed ami, flami preta.

Babilas ŝi naive
Je la kompren' soife.
Ŝi, de l' esper' ebria,
Mem estas koro nia.

Se estus por malplaĉo
Longega ŝia klaĉo,
Mallaŭte — do — mallaŭdu,
Sed laŭte, ho, aplaŭdu!

(1921)

*Verkita por la postkongresa aranĝaĵo en Budapeŝto, 1921.

LARMOJ*

La larmoj ie amasiĝas
Guto post gut' en apati'...
Ho, larmoj el hungar-okuloj...
Nenian fluis pli.

La larmoj ien falas, iras,
Sen ĉeso verŝas sin malĝoje,
Sed je oceano ŝvelinte
Revenos ili foje!

Kaj tiam ili forbalaos
Eksterme ĉion, sen kompat'!
Marego estos Ter' de kulpoj,
Ne estos Ararat!

La larmoj ie amasiĝas
Guto post gut' en apati'...
Ho larmoj el hungar-okuloj
Neniam fluis pli...

(1921)

* La poemon verkis Kalocsay okaze de la unua postmilita packontrakto inter la venkintoj kaj Hungario. Laŭ la "Trianona Packontrakto" Hungario perdis 71,5 procentojn de sia teritorio kaj 54 procentojn de la loĝantaro.

AL LA LEGANTOJ

(Je la apero de Literatura Mondo).

"Mia prozo, miaj rimoj
Estas peto kaj allogo,
Frapas pordojn de l' animoj
Por kunhelpo kaj apogo.

Karaj fratoj, ĉesu dormi!
Jen, la sorto kubon ĵetis.
Estas, kion nun ni petis,
Same por vi, kiel por mi.

Volas mi el eta ĝermo
Kreski, flori, lukti, spiti,
Volas mi per brava skermo
Tutan mondon almiliti,

Kaj per milda tuŝ' al koroj
Porti: revojn, larmorulon,
Kaj konsolan, molan lulon,
Kaj ŝercvicon al doloroj:

Kion dolĉa Muz' kun beno
Donas por volupto pura:
Ĉiujn florojn de l' ĝardeno
Arta kaj literaturo.

Fratoj, do al via sin'
Prenu min, la infaneton,
Ho, aŭskultu mian peton,
Legu, amu, verku min!"

(1922)

GISSWEIN*

En mondo de l' malamo kaj de l' armo
Li estis amo, bono, beno, varmo.
Li estis milda, lia rava mild'
Por malfortuloj estis ŝirma ŝild'.
Por baraktantoj de la vivo ŝvita
Li estis plena mano etendita.
Li estis forta per potenca fort'
De l' bona ago kaj de l' bona vort'.
Li estis ĉarma, kiel la infano
Li estis simpla, kiel mola pano,
Serena, kiel la ĉiel' radia,
Kaj estis nia, ha, li estis nia!
Jes nia, nia patro kaj patrono
Kun sia tuta koro kaj sindono.
Ĉe patra tombo staras ni, la filoj,
Ne hontu ni, pro niaj larmobriloj.
La tuta mond' pli frosta estos nune
Ve, ne varmigas lia koro sune.
Sed nin konsolu, fratoj, en ĉagreno:
Foriris li, sed restis lia beno.
La noblaj semoj jam en koroj ĝermas,
La frosta tombo ilin ne enfermas.
Kreskigu tiujn noblajn semojn, fratoj,
Jen testament' de liaj korobatoj.

(1923)

*Sándor Giesswein (1856-1923) prelato, parlamentano, pioniro de pacifismo kaj aliaj sociaj klopodoj. De 1912 esperantisto kaj prezidanto de la Hungarlanda E-Societo ĝis sia morto. Dum kelkaj kongresoj li celebris meson kaj predikis en Esperanto.

ĈU VI SENTIS?

Ni iras firme kaj ni stumblas, ni preĝas kaj ni pekas kaj ni ekkuras
ĝojkrie kaj ni baraktas en polvo:
Piaj kaj malicaj, malkuraĝaj kaj heroaj — homoj!
Kiu atentis en ni pri niaj paŝoj — mistera Okulo?...
Ĉu vi ne sentis la rigardon eklumi kaj bruligi en via sino,
Rigardon aman kaj pardoneman, sed kelkfoje tranĉan, ke vi kaptas
al koro,
Kvazaŭ iu ponardon estus traborinta?...
Ĉu Tiu estas ni — nia mizera, senhelpa estaĵo gluita al la terobuloj,
Tiu, mistera, potenca, Tiu majesta Juĝisto,
Antaŭ kiu ni tremas?
Ĉu vi ne sentis disiĝi vian memon kaj rigardi vin mem el la alto,
Kompate kaj ame aŭ indigne kaj kolere pri viaj agoj propraj?
Kaj ĉu vi mem rigardas vin tiam, aŭ transtera, giganta, nekonata
Spirito
Tuŝinta vin dum momento, sian filon, sian eron deŝiritan,
Kiu erarvagas en la labirintoj de l' Materio, en la surda mallumo de
l' sensoj,
Ĝis li liberiĝos kaj kun Li triumfe unuiĝos? ...

(1925)

ŜI DORMAS

Silenton! Dormas la trezor'.
Subpremis dolĉe ŝin langvor'.
Sur vang' en rozkoloroj
Burĝonas mildaj floroj.
Okulojn ŝiajn fermas mole
Palpebra silk-kurten',
Sed ride glitas kaj petole
La sonĝoj tra l' mien'.

Filin', fratino, amatin'!
Patrino de l' feliĉo!
Ho dolĉe estas gardi vin,
Atendi je l' vekigo.

En dismetita blond-harar',
En tiu onda, blonda mar',
Sub ondoj sunradiaj
Nun dormas kisoj miaj.
Vidiĝas inter punta kremo
De l' brusto roza bril'.
For tento, for! Ĝin kun hontemo
Mi kaŝas per kovril'.

Filin', fratino, amatin'!
Patrino de l' feliĉo!
Ho, dolĉe estas gardi vin,
Atendi je l' vekigo.

Pri la anĝeloj eta kant'
Dirata super la dormant'
En mian kapon venas,
Dancante trapromenas.
Por akompan' en mia koro
Eksonas mola lir'.
Ĉe l' sonoj de la lulsonoro
Dormetas la sopir'.

Filin', fratino, amatin'!
Patrino de l' feliĉo!
Ho, dolĉe estas gardi vin,
Atendi je l' vekigo.

Silenton! Dormas la trezor'.
En sonĝojn lulis ŝin langvor'.
La karan ĉirkaŭ buŝo
Karesas mi sen tuŝo.
Ho kiel dolĉe... kiel strange...
En kor'... la prem'... la varm'...
Pro kio rulis sin survange
Subite gut' de larm'?...

Filin', fratino, amatin'!
Patrino de l' feliĉo!
Ho, dolĉe estas gardi vin,
Atendi je l' vekigo.

(1925)

STELO SUPER LA WAWEL

(Kongresa saluto)

Leviĝas el la bluaj ondoj de l' Vistulo
Kaj pace sin rigardas en la ondspegulo
Sub la mirinde blua kupolo ĉiela
La musko-mura Wawel — kastelo fabela,
El kiu al la alto de pura lazuro
Sin streĉas la majesta katedrala turo.
Super la tur', jen, nuboj arĝentaj flugpendas.
Oni kredus, ke tie flugilojn etendas
Por triumfo ekflugi, ia birdo granda:
La brilo blanka aglo: simbolo Pollanda.

Muskaj muroj de Wawel jen staras, sensonaj,
Mute ripozas tie en la litoj ŝtonaj
La reĝoj, episkopoj, nobeloj altrangaj:
Ilin ŝirmas per ombro la flugiloj blankaj
De l' pola aglo. Sed ja, se la suno dronas,
Kaj el la preĝejoj urbaj sonoril' eksonas,
El Maria-preĝejo per trumpetsignaloj
La alvenon de l' nokto anoncas hejnalaj:*
Inter la muskaj muroj misteraj murmuroj
Kaj susuroj eksonas: rakontas la muroj
Inter si pli la gloro de tempoj pasintaj,
Kiam sur Wawel gloro brilaj reĝoj regis,
Tumultis vigla vivo, brilis glavoj tintaj,
Batalaj krioj eĥis, ĉevalhuf' bruegis;
Ho, pri tempoj pasintaj de glori kaj armiloj,
Kiam iris patrujon defendi la filoj,
Heroo Kosciuszko gvidis batalvice
La nacion al venko apud Raclavice.

Muskaj muroj, kuŝantaj en dormo silenta,
Grizaj ŝtonoj, kovrataj per polvo jarcenta,
Sonĝantaj pri pasinta glori de arda armo!
Vekiĝu nun, kaj aŭdu! marŝas nova svarmo
De novaj batalantoj sur Wawel potenca
Por nova batalado obstin-pacienca!
Ĝi marŝas por konkero de l' mondo malamika
Kun kantoj kaj krioj en lingvo muzika!

Muskaj muroj de Wawel, ĉu vi nun aŭdas,

Kion ĉi svarmo kantas kaj kiun ĝi laŭdas?
Ĉu vi miras, ke iras ĉi armeo stranga
Al stranga batalado: paca kaj sensanga?
Jen, por ili ja estas la sola armilo
Tiu muzik' en buŝoj, kiun nobla filo
De l' pola lando kreis, por ke Forta Voko
Ekflugu ventflugile de loko al loko.
Jes, miru, muskaj muroj! El ĉiu angulo
De l' mondo svarmoj venis al blua Vistulo,
Por festi homan feston kun nobla ekflamo
Kaj por fari el Wawel la templon de l' Amo.

Kaj vi, ho noblaj filoj de la Pola tero,
Kiujn vizitas nun la arme' de l' Espero,
Aŭskultu pri la voĉoj strange melodiaj,
Kiuj nun eksonoras super tomboj viaj!
Ho, heroo kuraĝa, brilanta kaj glora,
Kiun kovras ĉi tie la ĉerko marmora,
Ekaŭdu, Kosciuszko! Ni venis admire,
Ho helpu nin per brila ekzemplo inspire!
Instruu nin, ho brila, brava batalisto,
Pri leona kuraĝo kaj spita persisto,
Ke per via kuraĝo kaj fajra intenco
Ni venku kontraŭ ĉiu malica potenco!

Kaj vi, ho di-benita kantisto orbuŝa,
Revinta en ekzilo kun amo kortuŝa
Pri l' naskotero litva, kaj per sorĉa kreo
Songinta la figuron de sinjor' Tadeo,
Atendinta dum veoj de la nostalgio
La savantan alvenon de nova Mesio,
Kaj korpe nun kuŝanta ĉi tie ĉerkferme,
Sed vivanta en verkoj kaj koroj eterne,
Mickiewicz! al via kantado potenca,
Pri la granda fratiĝo, jen estas parenca
Kantosonoro, aŭdu! kaj helpu inspire,
Malamo nian mondon mordadas dentŝire!
Ho vian oran buŝon ni ege bezonus,
Vian poetan voĉon ravante dolĉkantan,

Kiu per la potenco de l' vorto admonus
Kaj alarmus la Koron obstine dormantan.

Starante el la bluaj ondoj de l' Vistulo,
Sin pace rigardante en la ondspegulo,
Jen streĉas sian turon al lazur' ĉiela
La musko-mura Wawel — kastelo fabela.
Kaj jen super la turo de la Katedralo,
Kaj super la arĝente brila nubvualo
Ŝvebanta tie kvazaŭ aglo blankflugila,
Rigardu, nun eklumas stelo, strange brila,
Kaj dum mallumon sternas la nokto karese,
Jen, pli kaj pli ĝi brilas kaj brilas promese,
Radiojn de Espero fajreras ĝi sorĉe,
Entuziasmaj koroj salutas ĝin torĉe,
Sur la dormantajn reĝojn de l' fabelkastelo
Misterajn ombrojn ĵetas nia Verda Stelo.

(1931)

* hejnalo: fanfaro.

LA KAPITAN' EL BERNO*

(Honore al s-ro Stettler)

Hoj he! La mar' tempestas!

Danĝeraj ondoj krestas

kaj frapas sur la ripo

de la malgranda ŝipo

kaj ĝin kolere skuas,

la velojn vento truas;

mevoj eligas veon,

anoncas la pereon.

L' animojn ĝis radiko

ekregas jam paniko:

"Rifuĝi! Al boato!

Tuj venos lasta bato!"

Sed en la venta bleko

jen staras sur ferdeko

en sia gvida loko,

pli firme ol la roko,

kun firme certa mano

la kapitano.

.

Kaj ju pli letargie

l' espero ĉie svenas,

jen des pli energie

li direktilon tenas.

Kaj inter akraj rokoj,

kiujn ŝaŭmpolvo kovras,

tra l' plej danĝeraj lokoj

trankvile li manovras:

kaj kiam rif' minaca

jam ŝajnas ŝipon spliti,

li, kun lerteg' sagaca,

sukcesas ĝin eviti!

sed firma kaj sentima,

Kaj ĉi trankvilo fera,

persisto bonespera

kaj celkonscia gvido

plenigas nun per fido

la korojn. La ŝipanoj

postenojn siajn prenas,

kaj per fervoraj manoj

laboras, luktas, penas,

kaj, jen, la ŝipo — flugas,

triumfe ondojn jugas!

Se iom eĉ ŝirite,

ĝi kuras, kuras, spite

al ĉiu uragano

al la haven' — merite

de l' kapitano.

Ŝipanoj! Pro l' gvido,

pro l' peno kaj sindono,

pro l' enverŝita fido,

konsilo kaj admono,

pro l' firma kaj trankvila

manteno direktila

en la koler' tempesta:

ni danku nun tutkore

al kapitan' modesta!

Ni danku, ŝipanaro,

pro la kvaroncentjaro,

dum kiu vane vipis

la ventoj: li plu ŝipis:

amanto de libera

maro kaj moro: vera

gvidisto, klara, klera,

kaj modestmaniera,

egalanima

en ĉiu sort-alterno:

la kapitan' el Berno!

(1933)

* Flugfolio disdonita por la ĉeestantoj de la 25-a UK.

ADMONO

La grandan nodon
hontinte estas tranĉi
tiel bubaĉe.
Oni ne fajfi devas
pri l' mondo, sed ĝin ŝanĝi.

(1938)

AL LA EŬKARISTIA KONGRESO*

Ĉe la Danubo, kiu per rubando
Majesta metas inter land' kaj lando
Ligilon firman, daŭran de jarmiloj,
Kaj nerompeblan de la hom-armiloj,
Nun gajaj himnoj, piaj psalmoj voĉas:
La korojn milde reĝo Kristo kroĉas
En nerompeble firma harmonio
Per sankta sorĉo de la komunio.
Donacon de la sango kaj la korpo
De Dio, oferitan por homaro,
Jen miloj kaj dekmiloj, ega maro
Da homoj prenis al si en absorbo
Feliĉa, dum la koroj arde batis,
Ligitaj per *vinculum caritatis*.
Kaj tra la sange disŝirita mondo
Trakuras, kvazaŭ per elektra ondo,
El centmil koroj voĉ' de unu koro,
Sublime nobliĝinta per adoro
De l' diohomo, kies sava saĝo
Surteren portis benon de l' Mesaĝo.
Kaj tiu voĉo, tiu koraklamo,
Kiel korbato de l' ĉiela amo,
Kun vigla vibro kaj kun ritmo festa
Disflugas ĉien sur la ter' tempesta
Kaj trovas eĥon en la koroj frataj
Samvibre viglaj kaj samritme bataj,
En kiuj vivas, per la save gvida
Reĝ' Kristo, la Homaro sendivida.

Sed tiu voĉo trovas ankaŭ murdan
Malamon, trovas nekomprenon surdan,
Vojo-perdintajn korojn, ĉe idoloj
Paganaj, reportantaj al la tero,
Kiel dum la migrado de l' popoloj,
La leĝon de la sango kaj de l' fero,
Martirojn novajn, brulon de altaroj
De l' Krista amo kaj de l' homa indo,
Sangverŝojn de la cirko de l' cezaroj...
Kaj antaŭ ĉiu ti anima blinda
Ekmuĝas tiu voĉ' milionobla

Kaj krias tondre, en indigno nobla:
Quo vadis, mundus? Antaŭ via salto
En la abismon, antaŭ fal' el alto,
Ho, haltu kaj rigardu dum momento
Pri via glora verk', vi homa gento:
La cerbo ja, pri kiu vi fieris,
Kiel iam en Babel, jen liveris
Al vi nur mondkonfuzojn, kataklismojn,
Savo-promesajn, damnoportajn ismojn,
Mizeron en abund', kaj por instigo
De plej terura stulta memmortigo:
Venenajn gasojn, flugmaŝinajn bombojn,
Por fari senekzemplajn hekatombojn,
Maŝinojn kreis al vi la genio
Por sklavo, kaj vi iĝis jam nenio,
Krom sklav' de via sklavo, ĉar en sino
Vi portas la animon de maŝino!

Ho rekonsciu en la lasta horo,
Ke vanta estas ĉio, sen animo
Sublime nobliginta en adoro
De l' diohomo! Venu por pilgrimo
Al la altar' mistera, kie fumas
Incens' de l' amo, kie arde lumas
La korpo kaj sango, tra landlimoj,
Al sankta unueco de l' animoj!
Ĉar sola savo estas por la tero,
Sub sankta signo de la di-ofero
De ĉi neestingebla lum' interna,
La dolĉa reĝ' de Kristo, reĝ' eterna!

(1938)

*Kadre de la XXXIV-a Eŭkaristia Mondkongreso (Budapest, 1938) estis aranĝita la Unua Eŭkaristia Esperanta Mondkunveno. En la solena malfermo Kalocsay deklamis sian poemon.

SOLDATOJ MARŜAS...

Soldatoj marŝas kante tra la strato,
batali ili marŝas, tiacele,
ke la liber' pereu, ke kruise
plu tenu ilin en servuta stato

orgojla bankiero kaj magnato.
Jen ili marŝas stulte kaj fidele,
kaj dume luktas nun en mi duele
senpova furiozo kaj kompatato.

Kun disdubiĝinta koro mi deziras
la vivon al ĉi povraj, kiuj iras
perei sub la fremda trud' barbara,

kaj mi deziri devas, ve, horore,
malvenkon sangon al ĉi voj-erara
hungara greg' — *nessun maggior dolore...*

(1944)

DEMANDO STRANGA

Jes, certe jes, mi scias: ni meritas
ĉi tiun punon de ĉiela fajro,
ĉi tiun punon de la ŝtala hajlo,
kiu la domojn kaj la ostojn splitas.

Sed ĉu de ĝusta loko nin vizitas
ĉi plag' pro tio, ke ni sen salajro
dungiĝis en la servon de kanajlo?
Demando stranga, sed ĝi min ekscitas.

Ni kulpis, aĉe kulpis kontraŭ rusoj,
ili nin rajtas puni per ŝtalŝprucoj,
kaj tamen tiel krude nin ne batas.

Ĉu eble en infero bolŝevika
pli kara estas kaj pli respektatas
la vivo de l' popol' eĉ malamika?

(1944)

INTER RUINOJ

En la suburba laboristkvartalo
mi iras inter diskrevintaj domoj,
inter perpleksaj, teruritaj homoj
tuŝitaj de flugiloj de l' fatalo.

La suno svenas sub la fulgvualo,
kaj ĉie montras diseriĝ-simptomoj:
dezerta morno, ruboj kaj disfalo
pri l' ĵusa hanto de l' militfantomoj.

Sur ruboj, kun mieno mortrikana,
senkorpe kuŝas blonda kap' infana,
el la buŝet' ellasas sangan fluon...

Mi pasas malespere kun rezigno:
kia doloro — vidi ĉi detruon
kaj ne havi rajton je indigno.

(1944)

RETROVO

Popoloj elsangintaj, ĉu vi havas
Ankoraŭ forton por kuniĝo frata,
Dum vin nun kiel skurĝo senkompata
La frosto kaj la senpaneco trafas?

Okuloj viaj de malsato kavas,
Kaj la heredo de la abomenata
Hokkruca stulto kaj frenez' mondbata
Vin premas, ke vi krias: kiu savas!

Tamen, la mondo post la prov' terura
Devas revivi kaj en vivo nova
Forĵeti rubojn de l' pasint' malpura.

Kaj preni en la koron kun retrova
Ĝojo la ĝermon de l' fratec' futura:
La benon de l' heredo Zamenhofa.

(1945)

LA INTERNA IDEO

Ni vidis, ke l' interna ideo, nobla revo
de nobla koro estis nur iluzio vana:
nur la facila vento flirtigis ĝin por levo,
sed rompe forbalais la blovo uragana.

Ni scias jam, ke l' murojn de l' gentoj dividitaj
la sento ne detruos per Jeriko-fanfaroj:
aliaj fortoj gvidas la mondon, ne spiritaj,
la Hom' sin mem ne regas, lin regas ja — la varoj.

Sankta Francisko tuŝis la fiŝojn per prediko,
sed eĉ li ne predikis al fero kaj petrolo,
kaj ĝuste tion volas la burĝa romantiko,
kiam li sin mem trompas per sia pac-parolo.

Liberon al la Homo, ke ne plu aĵoj blindaj
direktu lin, sed tiujn li regu per racio:
jen sola eblo, por ke en faroj admirindaj
fratiĝe kunlaboru nacio kun nacio.

La klas' de l' laboruloj, farinte tiun salton
el land' de l' Neceseco en landon de l' Libero,
instruos al la mondo la grandiozan arton:
iĝi el sklav' de l' aĵoj la estro de la Tero.

Kaj tiam — la interna ideo, nobla revo
de nobla kor' ne estos plu iluzio vana,
ĉar ne facila vento flirtigos ĝin por levo,
sed ĝi en cerboj ankros kiel racia devo,
kaj ĝi en koroj ankros kiel instinkt' humana.

(1946)

KONGRESA SALUTO

Bern, 1947.

Ho, fratoj en la signo de l' Espero,
Forpasis do la tempoj de sufero!
De kiam ĉesis la homar' tempesti
L' unuan fojon povas ni kunesti,
Dek jarojn post la ora jubileo.
Kiaj dek jaroj! Kiom da hom-veo,
Kiom da mortoj, kiom da turmento!
Sufiĉaj ili estus por jarcento!

En nia historio sesdekjara
Dufoje nin jam plagis sort' amara.
Dufoje mutis pri l' Esper' la kanto,
Dufoje preskaŭ mortis Esperanto.

Koncipiĝinte en animo sola,
Ĝi kreskis je trezor' interpopola,
Ĝin vartis diligenta kolegaro,
Kaj — jen ĝi marŝis jam sen halt' kaj staro,
Amasojn entuziasmajn por si gajnis,
Sed kiam ĝi decide venki ŝajnis,
Kaj post la solvo de l' interna krizo
Triumfon volis festi en Parizo,
Ekbrulis mond' — kaj ĝia belpromesa
Juneco velkis de la flam' freneza.

Kaj kiam ĝi en sia morto ŝajna
Revivis kaj kun pli-ol-iam-ajna
Viv-povo ree marŝis tra la tero,
Kaj sur la rekta vojo de prospero,
Elaste, freŝe, riĉe de kulturo
Ĝi portis siajn fruktojn de maturo, —
Atakis mondon, kun potenc' eksterma,
Faŝismo, tiu monstro plej moderna:
Pri rasa supereco sonis gurdo
Por muzik-akompan' de rab' kaj murdo.
Ho, tempoj de la senespera nigro!
Revenis la epok' de l' popolmigro,
Landon post land' invadis novaj gotoj,
Kaj kien ili tretis per la botoj,
Kien atingis per flugil' vesperta,

Mortis la lumo de la stelo verda.

Popoloj venkis — ili venki devis:
La bruna best' en sia groto krevis.
Ĝi krevis, sed ne mortis la faŝismo,
Ĝi revas jam pri nova kataklismo,
Kaj ĝi infektas ĉie la animojn,
Milvoĉe disvastigas dubojn, timojn,
Volante tiel kun infera ruzo
Profiti ree el la mondkonfuzo.
Rezistu al ĉi mondo-malamiko!
Se vi, en embaraso de paniko,
Parolas treme pri milit' venonta,
Vi helpas ĝin en ĝia plan' senhonta.
Ho liberigu vin de l' superstiĉo,
Ke ni de tiu monstra malfeliĉo
Ne povas savi nin: ĝi venos certe.
Samideanoj! krias mi averte:
Tiu dubemo estas kvazaŭ pesto!
Deklaru plej decide, kun protesto
Al ĉiu, ĉu trompanto, ĉu trompito:
Ne estos plu, ne estos plu milito!

Ĉar en la epoko de l' atomoj
Ĉio dependas de la simplaj homoj.
Kaj ke nek la fumantaj urbruinoj,
Nek amasiĝ' de orfoj kaj vidvinoj,
Nek eĉ la eksplodiĝ' de l' tuta mondo
Ja helpos la popolojn al la fondo
De la abundo kaj de l' viv' sentima,
Ke la milito estas ne nur krima,
Sed ankaŭ stulta oferad' de sango,
Ke l' atombombo estas bumerango,
Ke sur la sojlo de la mondfeliĉo
Malsaĝ' ridinda estus neniiĝo
Kaj flug' al ĉiuj flankoj de l' etero:
Ĉio ĉi estas tiel simpla vero,
Ke eĉ plej simplaj homoj ĝin komprenas.
Kaj la decid', ***al ili*** apartenas!
Ne eblas fari sangan politikon,
Se ili faras grandiozan strikon
Kontraŭ la puŝ' de l' mondo al abismo.

Vivu la ĉiovenka optimismo.
De la frat-popoloj en labor' laŭplana
Por mondo de abundo, mondo sana!

Por tiu mondo sana, mondo paca
Ni eklaboru kun fervor' sagaca!
Kaj, por ke ni ne restu eta sekto,
De nun alia estu la direkto
De nia vojo sub la stel' kvinpinta!
Jam ĉesu tia kredo, nin trompinta,
Ke ni por la sukceso havas ŝancojn,
Se ni konvinki penas la instancojn!
Ni ne konfidu nin je la bonvolo
De potenculoj, sed je la popolo!
De-sube supren — tiu marŝo traos
Ĉiujn obstaklojn, barojn forbalaos,
Ĉar voĉ' popola estas voĉ' de Dio!
Ek! Ni ne timu esti la gvardio
De l' Progreso! El ebura turo
Descendi kaj batali por futuro
De l' liberemaj, laboremaj homoj,
Kaj kontraŭ la faŝistaj mondfantomoj
Inter la vicoj de l' amasoj grandaj,
Ĝis en la koroj, cerboj ĉiulandaj
Ekradikiĝos firme la konscio,
Ke la hom-paco kaj la mond-racio
Posedas en ni fortan federanton.
Ni tiel vidos venki Esperanton.

(1947)

NEŬTRALECO

Okazis kolizio akra
Inter la opionioj malaj:
Ĉu pri l' faŝismo mondmaskara
Ni povas esti neŭtralaj?
"Internacia krim'!" — asertis
Unuj — "Ĝi estas kondamninda!"
Aliaj kun terur' avertis:
"Ne! Estus partieceo blinda!"
Sinjoro tra la voĉtumulto
Kriis kun senkompara vervio:
"Demokratio estas kulto
De homaj rajtoj, sen rezervo.
Ni neŭtralecon nian gardu,
Ĝin difektante per nenio,
Kaj kompreneme ni rigardu
Al ĉies sankta opinio!
Netolerem' min ne infektas,
Ĉies liberon mi estimas.
Jen — nefumantojn mi respektas,
Kvankam je fumi mi kutimas."

Mutiĝis ĉiu post la aŭdo
De tiu trafa argumento,
Ĝis fine iu, kun aplaŭdo,
Rimarkis milde, por konsento:
"Tre prave, vere! Ni akceptu,
Ke ĉies rajton mi estimas,
Kaj la murdistojn ni respektu,
Kvankam ni murdi ne kutimas."

(1947)

AL NEŬTRALULOJ

Vi estas, jes, neŭtralaj, kiel Luno,
Lumante same, kun arĝentaj flatoj,
Al la rabistoj kaj la prirabatoj.
Vi lumas pale: kia oportuno

Por la murdistoj gliti en imuno
Sinŝtele en la duonlum' de l' stratoj,
Tra l' ombra labirinto de l' merkatoj,
Por nova krim' prepari sin sen puno!

La Sunon al ni! kiu per lumfaskoj
Penetras senindulge tra la maskoj,
Montras la lupon sub la ŝafa lano,

Ke l' popol-malamikoj, en la turpo
De sia tuta nudigita kulpo
Tremegu, kun la sango sur la mano!

(1947)

LA SUBTASOJ

Pro l' subtasoj, pro l' subtasoj,
Kiuj flugas tra l' aero,
L' okcidenta duonsfero,
Estas nun en enbarasoj.
Sed mi diras al amasoj
Scivolantaj al la vero:
Trankviliĝu pri l' afero,
Tie flugas nur anasoj!

(1947)

DISCIPLINO

Okazis foje al germano
En varma tago de somero,
Ke ekdeziris li per bano
Sin refreŝigi en rivero,
Li siajn vestojn do demetis,
Plezure sin en akvon ĵetis,
Kaj naĝis gaje kiel fiŝo.
La ondoj lin karesis flate,
Sed jen — li legis sur afiŝo:
"Naĝi estas malpermesate
Ĉi tie!" Kaj li tuj obeis:
Ne naĝis, dronis kaj pereis...

Por ke ni tiru ĉe la fino
Konkludon el ĉi akcidento:
Tre bona estas disciplino,
Ne manku tamen la prudento!

(1947)

MARX

En labirint' malluma, tra densa voj-zigado,
La homoj blinde stumblis sen lumigil' spirita,
Kaj tiu ret' obstakla, de ili mem farita,
Aspektis nehelvebla kiel natura plago.

Fetiĉoj paŝon baris, mistika rev-imago
Per voj' erara trompis. En la nebulo mita
La manojn pie levis la penso hipokrita,
Ke pri l' mond-ordo kruda ne helpas homa ago.

Sed Marx fetiĉojn romp'is per la martel' de l' vero,
Ekŝanceliĝis muroj de l' labirint-karcero,
Kaj malfermiĝis vojo al la libero hela.

Spirit' de Marx, lumigu tra la anim-obskuroj,
Ĉar talpojn vane vokas la flago ruĝe ŝvela,
Nur la vidantojn logas la klaro de l' lazuroj!

(1947)x

JES JA

Marxist' mi estas, jes ja, kaj fiera
Pri tio! eĉ se moki vi arogas,
Ke tia "katekismo" min allogas.
Ja kion fari, se ĝi estas vera!

Mistero, rev', ekzalto, bel' etera
La paradizon super nubojn lokas,
Kaj la piedoj, dum l' anim' mensogas,
Jen vadas en la sanga marĉo tera.

Se trafis nin tertremo kaj inundo,
Kaj novaj nin minacas, ĉu sur grundo
Ŝancela serĉi floron esoteran?

Ni luktu kontraŭ krimoj kaj malsaĝoj,
Kaj se ni faris jam la ordon teran,
Nu, venu beloĵ, revoj kaj miraĝoj!

(1947)x

ENGELS

Amik' de Marx, amiko kaj frato pli amika,
Subteno kaj kunulo en lukto kaj en kreo,
Kunulo en akuzo pri laborsklava veo,
Kunulo en malkovro de l' mond' dialektika.

La mondon Hegel kaptis, kaj en sistem' unika
Ĝin knedis konsistanta nurnure el ideo.
Tez', antitez', sintezo, kaj neo de la neo:
Pens' leĝoj regis mondon el nura pens' logika.

Sistem' mirinda estis, sed sur la kap' ĝi staris,
Ĝis la du filozofoj la grandan turnon faris,
Starigis ĝin, reale, de l' kap' al sur la plandoj:

Mond-leĝoj regas penson, spegulon de l' mond-sfero
Kaj la sistem' turnita ekstaris, kaj tra landoj
Ekmarŝis firmapaŝe, triumfe, por konkero.

(1947)x

LENIN

Milmova amasestro, stratego de l' tertremo,
Skuinta mondsesonon ĝis fundo fundamenta,
Geniul' fandanta en si laŭ grundo monumenta
La oron de l' scienco kun ŝtalo de l' agemo!

Esper' de ĉiu koro ĝemanta de subpremo
En fumaj fabrik-urboj aŭ tribo orienta,
Terur' de l' mond-piraba uzuro insolenta,
Kiun la ŝvit' kaj sango nutras per tantiemo!

Nun la Ruĝa Placo sur marmor-katafalko
Ripozas la kranio kun la titana arko,
Sed viglas plu kaj gardas kaj lumas plu por gvido

La Viro ĉiospita, klarvida sen indulgo,
Kaj simpla inter simplaj, sed de l' simpluloj fido,
Martelo de epokoj, mond-krea demiurgo!

(1947)x

STALIN

Konstrui socialismon sur sovaĝ-stepa grundo
Spronante ducent gentojn por agoj anim-fandaj,
Konstrui por modelo de gentoj ĉiulandaj
La mezuratan mondon de paco kaj abundo:

Jen task' farata de vi sur la Lenina fundo,
Semant' el kies semoj elkreskas urboj grandaj,
Sorĉist', laŭ kies frapo disfluas larĝrubandaj
Kanalaj tra dezertoj por porto de fekundo.

Georg' tretinta kapon de l' diverĝisma drako,
Plej firma rok', sur kiu rompiĝis la atako
De l' blankaj kaj de l' gotaj hordoj ĉe Stalingrad':

Sub via gvido marŝas rusoj, burjat-mongoloj,
Uzbekoj, latvoj, gruzoj, turkmenoj — frat' kun frat'
Al riĉ', liber' kaj scio — paŝtisto de popoloj!

(1947)x

OKTOBRA ODO AL LA TRIDEKJARA SOVJETUNIO*

Ho granda dudek-kvina de Oktobro,
Kiam amasoj rulis sin lavange,
Gvidataj de Lenina fajra sobro,
Kaj la Epokon Novan baptis sange:
Per la nerezistebla sturm' alflanke
Ĵetis grandburĝon, bienulon, caron,
Potencon donis al popol' senmanke,
Kaj la Laboron metis sur altaron!

La mond' jarmilojn vivis en konfuzo
De besta lukt' por vivo: klan' kun klano,
Klaso kun klaso, per armil' kaj ruzo,
Batalis krude por pli granda pano.
Salut' al vi Oktobra Uragano,
Forbalaanta ĉi epokon feran,
Por ke l' homar' laŭ solidara plano
Komencu sian historion veran:

Epokon de la Scio kaj Libero,
En kiu kreas sin la Homo Nova,
Kiu la kapon tretos de l' kimero,
Ke l' hom' eterne restas nur senpova
Ludil' de l' aĵoj, — kaj kun filozofa
Klarvido regos super ĉiu forto
Natura kaj socia: seren-brova
Forĝanto de l' komuna-propra sorto.

Tra mar' de sango kaj sufero gvidis
La lukta voj' al tiu cel' sublima:
Ĉirkaŭe la malnova mond' insidis,
Ribelis hordoj por atako krimea,
Sed venkis brav' kaj sinofer' senlima,
Triumfis Stalin apud Stalingrado,
Kaj la popol' libera, jun-anima
Sin donis al mondkrea konstruado:

Titana febro de kvinjaraj planoj
Hejtis la korojn, kaj la organizo
Faris miraklojn per fervoraj manoj

Konkuraj pri masono, forĝo, ĉizo.
Dum transe oni dronis en la Krizo,
Tie preparis ĉi klopod' pasia
Hejmon, ĉe kiu estas pala grizo
El revo plej aŭdace fantazia.

Sed la Mallum' embuskis al la Lumo,
La Detruem' embuskis al Kreado:
Elsendis la Obskura Frenezumo
Siajn vandalajn hordojn por invado.
Kaj kredis jam, ke li en marŝparado
Metos la mondon sub la jugon brutan,
Sed Stalin venkis lin ĉe Stalingrado,
Patrujon savis, kaj la mondon tutan.

Esper' de l' mondo, mondo de l' Espero,
Sovjetunio, vi, forĝej' titana,
Kies marteloj tintas sur la fero
La sanktan himnon de l' Epok' Humana,
Kie ne diktas la profit profana,
Strebanta blinde por ĝiskreva ŝvelo,
Kie la homo estas ne du-mana
Maŝino plu, sed ĉies ĉefa celo!

Patrujo, kie cent kaj kelkdek gentoj
Sin streĉas al la lumo de l' konscio,
Kaj el mizero besta, el turmentoj
De la subprem' despota, je nacio
Ellevis sin per la konstitucio
Stalina, kiu donis arton, skribon
Al sovaĝuloj, kaj por ambicio
Kultura vekis elmortontajn tribojn!

Popol' libera kaj liberiganta,
Kun kies helpo ankaŭ ni, hungaroj
Saviĝis de l' germana prem' juganta,
Sub kiu ĝemis ni dum kvarcent jaroj,
Kaj kiu ĵus, per la hitler-barbaroj,
Nin jam minacis per ekzist-estingo!
Nun, dank' al vi, ekiris ni por faroj
De la Progreso kun potenca svingo,

Kaj marŝas packonkure kun najbaroj,
Liberiĝinte de l' malam-inkubo,
Sub kiun, por disfermi nin per baroj,
Nin sorĉis ride profitanta grupo.
Sub via ŝirmo, jen, de ŝtup' al ŝtupo
Ascendas gentoj sur ĉi tero-peco,
En sangsterkitaj valoj de Danubo,
Sub la standardoj de l' popol-frateco.

Ĉi tiun frat-konkordon, pacan kreon
Vane surŝprucas ĉia kalumnio,
Kaj vane volas puŝi en pereon
Malicaj fortoj: rompos jam nenio
La ordon de l' Labor kaj Harmonio,
Ĉar gardostaras kontraŭ la minaco
Popol-potenco: la Sovjet-unio,
Bastiono firma de l' homara paco.

Sovjet-unio, mondo de l' Espero,
Esper' de l' mondo, vi, forĝej' titana,
Kies marteloj tintas sur la fero
La sanktan himnon de l' Epok' Humana,
En kiu la homaro, ĝis nun nana,
Elkreskis jam, por kreski je giganto,
Hozana al vi, granda land', hozana
Al granda Stalin, la saĝul-gvidanto!

(1947)x

* Deklamita en la festo de Hungarlanda Esperanto-Societo kaj en la Hungarlanda Esperantista Societo Laborista por la tridekjara jubileo de la Sovjetunio.

BALADO PRI LA ATOMBOMBO*

Hip, hura, jen la atombombo,
La mortigilo sen rival'!
La kompatinda packolombo
Baraktas en danĝer' de fal'.
Jen, eblas por la mondbatal'
Disliberigi la fantomojn,
Ĝis plenumiĝos la fatal':
La Ter' solviĝos en atomojn.

Jam morte putras, sed al tombo
Ne volas fali Kapital'.
Ĝi vivon maskas kun aplombo
En mortodanca bakĥanal'.
Jen, homoj, al vi sangpokal',
Elsorbu el ĝi la aromojn,
Ĝis la festenon finos knal':
La Ter' solviĝos en atomojn.

Ĉu helpus do la hekatombo,
La pluv' de fajro kaj de ŝtal',
La granda landbalaa trombo
Al estroj de la mon-ĝangal'?
Ne! Sed por savi de skandal'
La bankrotkapajn ekonomojn,
Necesas io! Nur detal':
Se l' Ter' solviĝos en atomojn.

Princoj de l' Mono! Ĉi regal'
Ne logos al vi plu la homojn,
Sed sub vi vere, jen final':
La Ter' solviĝos en atomojn.

(1947)

* En angla traduko de K. Hall, en: La Brita Esperantisto 1983:sept.-okt. p. 269.

LA BALADO DE GREKLANDO

Kio okazas en Greklando?
Ho Byron, se vi vidus tion!
La angloj faris, laŭ komando
De Churchill, la demokration
Per tankoj. Ili ĉi metion
Diable scias, vi rimarkos,
Tamen ne gajnis simpation
Ili de generalo Markos.

Plu kantis Bevin, Labour-grando,
Tiun Churchill-an melodion:
"Mi per monark-faŝista bando
Demokratigos la medion,
Kaj, ke mi havu garantion,
La demokratojn mi elsarkos."
Sed ĉi konfuzan rapsodion
Surkraĉis generalo Markos.

Truman, por solvi la demandon,
Alsendis urĝan stipendion,
Kanonojn donis kiel frandon:
Popol' malsata, danku Dion,
Aŭ pendu! Vian tragedion
Toleru, ĝis l' okuloj sparkos!
Sed venke la liber-gvardion
Jam gvidas generalo Markos.

Reĝo! Danĝer' la dinastion
Minacas! Se vi ne forbarkos...
Nu, eble al vi amnestion
Donacos generalo Markos.

(1948)x

LA BALADO DE FRANCO

Ni laŭdu lin, kaŭdilon Franco,
venkinton super la hispanoj:
batalis ja ĉe lia flanko
la maŭroj, la fremdlegianoj,
kaj la italoj, la germanoj,
kaj kontraŭ li — nur la popolo,
al kiu li, kun sangaj manoj,
la ŝnuron metis ĉirkaŭ l' kolo.

Nun sin ekspedas, sen afranko,
al li nacistaj karavanoj,
kaj tiujn nutras li, por danko,
krom la espero per ĉampanoj,
sed se l' mizero de l' kabanoj
sin riskas eĉ per ekparolo,
tion respondas li per ĉanoj,
aŭ ŝnuron metas ĉirkaŭ l' kolo.

Tamen prosperas li sen manko,
ĉar li dancadas per kalkanoj
obeaj laŭ la fajf' de l' Banko,
kaj hipokritaj puritanoj
protestojn kvakas kiel ranoj,
Sed sendas helpon por konsolo,
dum li paradas sur ekranoj
orden-rubande ĉirkaŭ l' kolo.

Kaŭdilo! ĉesos ĉi sangbanoj,
kaj ĉi laŭfajfa farandolo:
mondjuĝ' al vi, al viaj klanoj
la ŝnuron metos ĉirkaŭ l' kolo.

(1948)x

VILAĜIRADO*

I.

Ŝarĝaŭto sur landvojo kuras
dimanĉe en mateno frua:
la laboristoj alveturas
vilaĝon en humoro brua.
Al fratoj-kamparanoj venas
kun helpo la vilaĝirantoj,
kaj laŭ la voj' la kampo plenas
de gajaj laboristaj kantoj:

"Niajn kantojn gaje portas
la vento,
vilaĝiras laborista
taĉmento.
Frat' kampulo, jen la mano,
ĝin prenu,
malriĉulon malriĉulo
subtenu!

La tegmenton de l' lernejo
ni faros,
ponton, puton, laborilon
riparos.
Ankaŭ l' pastro ridu fine
sen veo:
iru bapti al sentrua
preĝejo!".

En vilaĝmezo la ŝarĝaŭto haltas,
La laborista grupo de ĝi saltas.
Kunvokas la kampulojn la gvidanto,
kaj, laŭ la senco de la supra kanto,
rakontas, kial venis lia grupo.
Sed entuziasmon li ne tre rikoltas:
la homoj staras kun suspekta dubo,
kaj liaj vortoj senresone mortas.

Ja suspektinda estas ĉio urba:
sinjora ruzo, kampiltrampo turpa,
jen kion memorigas por averto
al la kampuloj la jarcenta sperto

ĉe la aŭskulto de promesoj belaj.
Do ili staras mute kaj rigide,
kaj, kvazaŭ ili estus surdorelaj,
disiĝi ili volas malkonfide.

"Aŭskultu, homoj, ni nenion petas,
ni volas helpi!" la gvidant' ripetas.
"Ĉu vi ne havas ion riparotan,
se ne alian, truan fundon potan?
Riparon ni senpage entreprenas."
"Pro kio do?" demandas homo aĝa.
"Pro kio? Nu, ĉar interapartenas
la laboruloj urba kaj vilaĝa."

Rompiĝas fine tamen la glacio,
kaj vigle, kun kurioza ambicio
la laborista grupo eklaboras,
martelas, ĉizas, gisas, raspas, boras.
Kiel la frat' pli aĝa al pli juna
sindone helpas la vilaĝiranto
al la kampul' ĝis la subiro suna,
festante la dimanĉon per ekkanto:

"La marteloj gaje bruu,
la patrujon ni konstruu,
hura hej!
Por ni mem mi ĝin konstruas,
nia ŝvito por ni fluas.
hura hej!

Plan' trijara en la vejnoj,
el la ruboj kreskos hejmoj,
hura hej!
Unu-du-trijara, duro:
por ni floros la futuro,
hura hej!

Hej, brilaj ventoj blovas
flagon en aero,
hej, estas surskribite:
vivu la libero!

Hej, brilaj ventoj, blovu:
flago, ŝvelu vente!
Ĝis morgaŭ ni la mondon
turnos fundamente."

Mi jam skribis sur la murgazeto pri mia plendafero
per funebre nigraj literegoj sur flamruĝa papero.
Mi surskribis: mian koron ŝtelis de mi ama pirato,
ĝin ordone al mi redonigu la Uzin-Komitato.

Sed la U. K. tiel min respondis je akuza pretendo,
ke la U. K. en aferoj amaj estas sen kompetento.
Kies koron oni ŝtelis, tiu ĝin reŝtelu per finto,
kaj, se lerta, ŝtelu ankaŭ kune koron de la ŝtelinto.

"Jam ree produktas fabrikoj,
kaj muĝas la radoj dum kur',
dirante al mil mil amikoj:
al la laborist' la futur',
al la laborist' la futur'.

La hejm' ree hejmo jam estas,
viv' kreskas el ruboj de mur',
kaj trans ĉia plag' manifestas:
al la laborist' la futur',
al la laborist' la futur'.

Plenigu nin ago kaj volo,
ni kreu en nobla konkur'.
Patrujon konstruas popolo
por la laborista futur',
por la laborista futur'."

Vespere, kiam nia grup' ekiras,
ĉar jam la okan montras la horloĝo,
demandas la gvidant': "Ĉu vi deziras,
ke ni revenu?" "Jes" — respondas voĉo
de homoj pluraj. Montras jam simptomoj,

ke iom cedas la anim-rezistoj.
Avinjo diras: "Ha vi bonaj homoj!
Domaĝe, ke vi estas komunistoj."

II.

Do — la uzin' adoptis la vilaĝon,
aranĝas tien la vizitvojaĝon
en ĉiu tago de dimanĉo,
kaj en ĉi nesto post la dors' de Dio,
droninta en la marĉ' de apatio,
pli kaj pli jam montriĝas ŝanĝo.

La kamparanoj jam ne staras gape,
kiam la laboristoj martelfrape
klopodas por ilia bono,
el la fervoro mem instigon ĉerpas,
ĉe l' rekonstruo de la ponto helpas
ne atendante je admono.

Jam ili havas emon kunsidi.
Ho, kia ĝojo estas al ni vidi
la diskuteman kompanion!
Liberiĝinte de l' ĝendarm-infekto,
ili sen ruze straba cirkonspekto
eldiras sian opinion.

La turon de l' preĝejo bombo frapis,
la sonorilon la saguloj rabis
por ĝin transfandi je kanono,
sed inĝenier' alvenas, planon faras,
kaj sekvas granda tag': la turo staras.
Eĉ, jen, por Pentekosta dono,
mister', de kie, venas sonorilo,
kaj kiam el la turo kun jubilo
ĝi eksalutas helsonore,
moliĝas eĉ la pastro katolika,
kaj li ne povas en parol' publika
ne diri sian dankon kore.

Kaj tiel, de vizito al vizito
ŝanĝiĝas la malfido kaj la spito
je amikeco kaj je amo.

Iudimanĉe la vizit' forrestas.
Tuj ekscitite la vilaĝ' protestas
per urĝe plenda telegramo.

Por granda bat' al loka reakcio,
estiĝis fine la traktor-stacio
gapata mire, kun respekto,
eĉ, kiel realiĝon de miraĝo,
en iu tago festas la vilaĝo
la enkondukon de la elektro.

Vespere en la nova vilaĝklubo
programas la uzina kultur-grupo
kaj faras grandan sensacion.
Ĉeestas eĉ la menciita avino
kaj ridas, larmas, provas eĉ je l' fino
kunkanti la Internacion.

(1948)

* En ĉeĥa traduko de M. Lukáš, en: Esperantisto (Praha) 1951:10, p. 111-112.

LA VENKONTOJ

Al J. S. Dinwoodie

Poeto, splene de acerbo
vi fantaziis, ke pereos,
kion nur kreis, kreas, kreos
la homa man' kaj homa cerbo,
kaj regos la mondvenka herbo.

Ludo de ritmo kaj de rimo
efikis tiel forta min, ke
ĝi preskaŭ trafis min konvinke
kaj min dronigis en deprimio.
Ribelis, tamen, la animo.

Mi spitis do al ĉi aŭguro,
kaj mi demandis ĉi-koncerne
la herbojn. Ili min konsternis
aŭskultis, kaj, je mia ĵuro,
respondis jenon per susuro:

"Ho, ĉu ni estus malamiko
de l' homo? Tia dir' insulta
nin batas por la servo multa?
Jen — homojn nutras per la spiko
parencio nia: la tritiko.

Ni estas ankaŭ mem ornamo
de homaj parko kaj ĝardeno,
ni homojn servas por vivteno:
el ni fariĝas la ŝaflano,
la lakto en la bovina mammo.

Ne vivus homoj sen la verdo,
kiu ilian domon zonas.
Kaj homojn ankaŭ ni bezonas:
nin glutus sen ilia lerto
iom post iom la dezerto.

Jen la komuna malamiko:
La sablo! Kien ĝi atingas,

ĝi verdon de la viv' estingas,

kaj per tavolo' de granda diko
faras Saharon de Afriko.

Sed spitas homo al la sablo,
kanalojn metas, kaj riveroj
ekfluas tra l' perditaj teroj;
ĉi farojn de la homkapablo
tuj sekvos verdo kaj agrablo.

Ĉu do nin eblas malaprobi?
Kun homoj luktas ni komune,
kaj venkas! Ĉar, marŝante kune,
baldaŭ eĉ la dezerton Gobi
ni povas per verdaĵo robi!"

Poet' de spleno kaj acerbo,
por serenigi vian saĝon,
mi sendas al vi ĉi mesaĝon:
"Marŝas kun frata interhelpo
venkontoj kunaj: hom' kaj herbo!"

(1949)

AL MARJORIE BOULTON

Sur la marĝenon de ŝia libro "Kontralte"

"Ho sankta Sappho, vi mielrideta,
vi violbukla ..." — jene sonis liro
Alkaja iam, jene sub impeta
impuls' al vira Sappho kantis viro.
Sed kiel de marmoro, la admiro
refalis rebatita, kaj eĉ peka
stampiĝis, ĉar malpura deziro...
Pro kio do, per kia sorĉ' reveka
el sub la dika polv' biblioteka
ĉi du fantomoj lumaj nun min hantas:
Alkajo juna kaj la Muzo deka?
Nu, ĉar poeto spite juna kantas
al nia Sappho, ĉar mi la tumulton
de sentoj kantas al Marjorie Boulton.

Post kiam Eros faris sian pafon
al ŝia koro, time li forkuris,
ĉar tiu kun la sang' elĵetis lafon,
kies bruliga ardo lin teruris.
La am' virinojn multajn jam torturis,
sed ĉu animon sian ĝis tenebraj
profundoj iu sonde jam mezuris
tiel kuraĝe, kiel en ĉi febraj
konfesoj montras la neforgeseblaj
sinsekcoj de konsterna sinceremo:
memoroj voluptemaj kaj funebraj,
sopiroj jen ekbrilaj kiel gemo,
jen nigraj, revokantaj sangan kulton?
Ho, ĉasta bakĥantin', Marjorie Boulton!

Kondukas nin kavaliro dama,
mi sekvas ŝin logate de vojaĝo
tra la kratero de animo flama.
Virin-tenero kaj virin-sovaĝo
tie la ĉenojn de la frida saĝo
streĉadas en ribelo katenita.
Komence iras mi tra fe-pejzaĝo
inter knabinoj kun la am-evita
pastrino de diinio Afrodita.

Nun pensoperloj ravas min sur sombra
velurtalaro de revad' medita,
nun tril' lasciva kiel kver' kolomba,
sufokiĝanta plore en singulton...
Tiel mi vagas kun Marjorie Boulton.

(1956)

KALENDARO

Dediĉo

De kor' akceptu kore ĉi robajan
Kolekton, iom galan, iom gajan,
Amik', en "intelekta simbiozo",
Waringhien, drogman' de Omar Kajjam!

***La kalendar' surtable al mi diras:
"La tagoj unu post alia iras,
Kaj ĉiutage vi deŝiras tagon,
Ĝis fine unu tago vin deŝiras."***

Januaro

Per frostpikil' nin pelas Januaro
Rapidi sur la glita trotuaro
Al hejmo, kie sonĝas la fenestroj
Floretojn blankajn, brilajn de muaro.

Epifanio

Kasparo, Baltazaro, Melĥioro
Pilgrimis puranime por adoro,
Sed ve! la Stelon kaj la Vojon perdis,
Nun staras kun la mirho, nard' kaj oro.

Voko

Ho Sun', returne de Kaprikorno,
Rapidu, premas min la frosta morno,
Rapidu, rekonvertu la adeptojn
El la hereza kulto de la forno!

Oranĝo

Dum Vintro sur la branĉoj de l' aleo
Prujnreton teksas, morna araneo,
Oranĝo, vi elsorĉas la aroman
Lazuron de la Mediteraneo!

Tento

Frostintaj longaj flakoj min inviti
Ne ĉesas sur glacio glata gliti:
"Nu, startu brave! Tiel bela estas
La aĝon spiti, kaj la ostojn spliti!"

Februaro

Tiran' reganta per nebul' kaj gelo,
Nur furiozu! Vana la kruelo.
Degelos gard' poltrona: la neĝhomoj,
Kaj vin ne savos de l' printemp-ribelo.

Nebulo

Mi vade vagas tra nebula denso.
Ĉu estas vero aŭ nur tromp' de senso,
Ke min en juna pompo preterŝvebis
Anĝelo inter nuboj el incenso?

Karnavalo

Danc', kanto, ŝercoj sparkaj kiel tindro.
Princ' Karnavalo ĵetas el cilindro
Konfetojn al la homamas' jubila.
Kaj morgaŭ — nur ĉifonoj, ruboj, cindro.

La Aŭdaca

Ankoraŭ froston blovas la trumpeto
De l' vento, sed la Vintron malkvieto
De tim' ekregas: jen, impertinente
Tra l' neĝo boris sin la galanteto.

Degelo

Ĉip, ĉir, ĉip, ĉir, ĉip, ĉir — senĉese laŭtas.
De l' tegmentrand' falante plaĉe plaŭdas
La gajaj gutoj ... El degelmuziko
Jam la hirundan ĉirpon mi elaŭdas.

Marto

Fendiĝas la enua nubkovrilo
Kaj sub la varma varto de l' sunbrilo
En la animo vintrolaca ŝvelas
La ŝaŭmo de la Marta maltrankvilo.

Printempa Rivero

El la rivero por moment' emerĝas
Arĝenta perĉo, kiu certa serĉas
La dolĉon de l' printempo: sur la ondojn
La ora sun' mielon puran verŝas.

La Ŝtelisto

Stratbubo Vent' kun fajfa kapriolo
Galopas, haltas nur ĉe kariolo,
Kaj huŝ! plu kuras kun odoro dolĉa,
Ŝtelita de vendisto de violo.

Ekscito

Ho Marto, kiel vi tra l' vejnoj pulsas!
Pro vi eĉ la maljuna kor' ekskursas
Al vojoj de la vivplezur'. La mondon
Por amo kaj ribelo vi impulsas.

La Rivereto

Senbride kuras freŝa rivereto.
"Ho restu!" flustras floroj kun koketo,
Sed tiu bubo saltas plu senbride,
Neretenebla per amloga reto.

La Kverko

Engravurita koro, ama verko
De juna paro, flavas sur la kverko.
La arb' ilian amon ombris foje,
Por la pranepo estos eble ĉerko.

Aprilo

En blu' alaŭdo kantas kun delico.
Nubet' subita ĝin kun ŝercmalico
Alŝprucas, oj! Sed baldaŭ la kantiston
Karesas ree bril'. April-kaprico.

Hirundoj

Hirundo! Eĉ hirundoj! Ho salutojn!
Plezure estas vidi viajn fulmajn flugojn.
Kun ĉarma ĉirp' alportas vi someron
Kaj kun ĝi por knabinoj la lentugojn.

Arĝento Aprila

El krispa greg' de nuboj el arĝento
Ekduŝas dense pluvoj el arĝento.
La sun' ridetas dume al la flakoj,
Kaj ili brilas — ruboj el arĝento.

Palmarum

Li venas, venas! Homamasoj svarmaj
Palmbraĉojn sternas kun glorigoj psalmaj.
Kvin tagoj pasas, kaj azen' senmastra
Paŝtiĝas sur sternitaj frondoj palmaj.

Pasko

Jubilas ĥor': La morton venkis Pasko!
Inundas la animojn la lumfasko
De l' Reviviĝo. El la lumo ridas
La Morto, kiel el sub ora masko.

Georgo

Georga tago, brilu per sunrido!
Georga tago, venku super frido!
Ni vee vokas vin, ho venu varme!
Jen kiel frostotremas la kaprido.

Akacioj

La akacioj blankas en florado.
Se vi enspiros, olda kamarado,
Ĉi florparfumon per maljunaj pulmoj,
Vi sentos ja la sencon de saŭdado.

Majo

Ho Majo, sorĉa Maj', sub via ĉarmo
La larmo iĝas dolĉa ĝojolarmo.
Memoroj svarme en la koro hantas,
Fantomoj, jes, sed kia brila svarmo!

La Unua de Majo

Flagranta ruĝ' de vivo kaj de vero,
Lazur de revoj, verdo de espero —
Kolarebrie la homaro sonĝas
La sonĝon de eterna primavero.

Konvaloj

Aŭskultu bone: la konvaloj per la
Sonoriletoj de l' floraro perla
Kun fee fajna tinto akompanas
La trilfontanon de l' orkestro merla.

Siringoj

El lila floropompo de siringoj
Ondas parfum' en ventlulataj ringoj.
Ĝin enspiranta oni ebriiĝas
Kaj ekdeziras fajfi kiel fringoj.

Pentekosto

Okazis foje — kunfandiĝis ĝoje
Per fajrolangoj ĉies kor' aloje.
Okazis foje — diras la legendo
Kaj flustras homa rev': okazos foje ...

La Najtingalo

En nokta bosko sonas kantsignalo:
Pri l' amo trubaduras najtingalo.
Ho ve, ne eble trovi jam komparon
Ne eluzitan pri ĉi madrigalo!

Malkuraĝo

La ruĝa roz' en plena peza pompo
Koketas kaj min tentas por derompo.
Ne, kara! ĉar mi sangos, kaj vi velkos.
Ni gardu nin de reciproka trompo.

Ĝardenkoncerto

Matene la koncerto merla, turda
Sonoras ege. Oni iĝas surda!
Ej, birdoj, bone, ĝoju je l' printempo,
Sed tia bruo estas jam absurda.

Junio

Ho blua-verda vibro de Junio,
Sub via sorĉo kuŝas mi kun io
Mistera, dolĉa, tima en la koro,
Simila al torpor' de agonio.

Abelo

En la ĝardeno, inter bunta belo,
De florparfum' ebrias la abelo.
Ho, flugi kun ĝi por mielon ŝteli
Ŝvebanta per flugiloj de libelo!

La Floroj de la Grenkampo

Kia kontrasto en la kampo grenaa,
De papavetoj kaj cejanoj plena:
La frenezume flagraj sopir-ruĝoj
Kaj ĉielruboj de revad' serena!

Lilioj

Lilioj, ho lilioj de l' ĝardeno!
Ĉi arda blanko kaj ĉi frida spleno!
Parfum' ilia estas tiel peza
Kiel la am': balzamo kaj veneno.

Somermeza Nokto

La Sankt-Johana kanto sonas zume,
Transsaltas fajron la knabinoj dume,
Atendas ilin ĉirkaŭpren' — kaj Pukk
La parojn benas petolpalpebrume.

Kokcineo

Hej, ruĝuleto kun sep punktoj nigraj,
Flugu de l' fingro per flugiloj viglaj,
Flugu al iu el la kvar ventvojoj,
Montru direkton al sopiroj tiklaj.

Julio

Tra l' kampoj ardaj pura peza oro
De blondaj spikoj ondas kun langvoro.
Zizel' ekaŭdas tinti la falĉilojn,
Rapidas preni predon el trezoro.

La 4. de Julio

Deklaracio de la Sendependado:
"Pri viv', libero kaj feliĉpretendo
Rajtas popolo, rajtas pri forpelo
De registar' ĉe ties rajt-ofendo."

Orfa Papilio

Julio. Magnolio kaj lilio
Odoras peze. En ĉi idilio
Melankolie sidas surfolie
Flugilrumpita orfa papilio.

Tulipo

Tulipo, damo pimpa, en kostumo
Verda kaj ruĝa, vi por amindumo
Galanta logas, sed mi vin adorus,
Se havus vi animon el parfumo.

La 14. de Julio

Falis Bastille, la servut-simbolo!
Sur la ruinoj dancas la popolo.
De tiam jar' al jaro eñas veke
La vokon de l' triumfa Karmanjolo.

Leontodo

Ej, leontod', ludilo flok-disŝuta,
Vi estas konkeranto liliputa!
La tutan kampon volas vi avide
Invadi per taĉmento paraŝuta.

Fulmotondro

Plumb-nubo al soifa ter', kredence,
Grandgute plaŭdan pluvon verŝas dense.
Ĝin fulmoj urĝas: "Haste, he! Atendas
La ĉielarko jam senpacience!"

Aŭgusto

De varmo ŝvitas frunt', anhelas brusto:
Ardegas la bakforno de Aŭgusto.
La suno, la sukerajisto sorĉa,
Bakas frandaĵojn de aroma gusto.

Tremolo

Kun tremo trista kaj langvore mola
Sur akvon klinas sin branĉar' tremola,
Kaj zumas al kompata rivereto
Lamenton en minora mi bemola.

Rezedoj

Vespere, el la flortapiŝo beda,
Alfluas tajde la parfum' rezeda,
Acerbe-dolĉa, lula, sorĉe loga,
Langvora, peza, prema, jam obseda.

Stelofalo

"Se stelo falas, iun glutas tomba."
Tra l' nokto de Aŭgusto en la pompo
De grandioza artfajraĵo sparkas
La steloj defalantaj. Hekatombo!

Lampiroj

En nokto min albrilas dum kamp-iro
La fee glimaj lumoj de lampiro.
Pigmeoj eble en la herb' kongresas
Ĉe etaj torĉoj, flustras en konspiro.

Fojnodoro

Parfumdeliroj de mortantaj floroj,
Lastvibre voluptemaj velklangvoroj,
Kaj varma aromo de ĵusmelka lakto
Tra l' nokt' alfluas nun la fojnodoroj.

Kukolo

Kukolo, birdo de aŭgura voko!
Kiom da jaroj havas vi en stoko
Por mi, nu nombro! 1... 2 ... 3... 5... 7...
10... 15... 20... Dankon pro l' mensogo!

Septembro

Septembro, granda majstro de la farboj,
La monotonan verdon de la arboj
Transpentras flava, ruĝa, ore-bruna.
La vento gloras ĝin per zumaj harpoj.

Emocio

Ne estas tiel granda sensacio,
Tamen per elektruma emocio
Min trafas la mesaĝ' parfum-portata:
"La duan fojon floras akacio!"

La Heredo

Somer'0, patrino riĉa, iĝis predo
De mort' velkiga. Kaj ni, ĉe l' bankedo
Funebra, plezuregas pri la fruktoj,
Kiel senkoraj idoj pri heredo.

Malfrua Eño

Jam kie estas la printempaj triloj
De merlo-flutoj kaj fringel-fajfiloj?
Melankolie al la Maj-muziko
Nun eñas la septembra ĥor' de griloj.

Filandroj

Dum gaje sonas kantoj vinrikoltaj,
En la aero la aŭtunheroldaj
Filandroj flirtas, grizaj fein-haroj.
Ho ve! jam la feinoj iĝis oldaj.

Cikorio

Kurante tra la kamp' en histerio
Skeletajn brakojn svingas cikorio.
Kion perditan serĉas ŝi freneze?
Ho ne demandu! Trista historio.

Oktobro

El nubo morna kiel la noktombro
Aspergas nin per splena pluv' Oktobro.
Mediti vokas ĉambro. Sed en la kejoj
Jam bolas most', por savi nin de sobro.

Maljunulin-somero

Sunbrilo ree, kvazaŭ por almozo!
Kiel virino en lasciva pozo
Sopire la Natur' ankoraŭ laste
Ekardas en panik' de pordoŝloso.

La Gruoj

Formigre gruoj tranĉas la aeron
Kaj krias: "Venu kun ni en someron!"
Mi adiaŭe levas miajn brakojn,
Formante kiel ili, V-literon.

Purigado

Purigas la Aŭtuno en vestiblo,
Foliojn rastas kun moroza siblo,
La paĝojn de valora, granda, kara,
De ŝiaj buboj disŝirita libro.

Prunelarbeto

Kovrinte sian velkon per la tuloj
De prujno, ŝi ridetas al vaguloj,
Siajn acerbajn kisojn proponante
Per la koketa blu' de cent okuloj.

Novembro

La laman lumon trenas tra la valo
La kripla suno de fantoma palo.
Arb' nuda tremas en la tranĉa vento,
Sopiras je la ŝirm' de blanka ŝalo.

La 2. de Novembro

Ho trista tag' de kolektitaj ĝemoj!
La homoj, por sin savi de korpremoj,
Hororon hidan de la tomboj kovras
Per la acerba pomp' de krizantemoj.

La 7. de Novembro

Amas' ribela sturmas por la gloro
Triumfa de Libero kaj Laboro.
Fendante la obskuron de jarmiloj
Per ruĝaj salvoj fajras la Aŭroro.

Novembra Humoro

Adventaj ventoj frido-spire siblas,
La ploraj nuboj plumban pluvon kribras,
La mondo mornas en melankolio,
La meĉo de la esper' apenaŭ vibras.

Pasero

Hirundoj nin forlasis sen skrupulo.
Vi, pasereto, restis fidelulo.
En frostoj vi malsate ĉirkaŭsaltas
Ĉevalon, ĝin petante pri manĝbulo.

Kornikoj

Super la kampoj de dezerta vak'
Kornikoj flugas en funebra jak'.
"Oj! kio finas ĉion belan, bonan!"
Suspiras mi. Respondas ili: "Kraak'!"

Novembra Suspiro

Nenio estas, vere, pli dolora,
Ol rememori, pri feliĉo fora
En la mizer': pri Majo en Novembro
Senflora, senbirdkanta, senkolora.

Decembro

Maljuna av', li portas, neĝo-ŝuta,
Kovrilon blankan' al la branĉo nuda,
Al la infanoj sledon, glitumilojn
Kaj neĝopilkojn por batalo luda.

Vintraj Floroj

He, blankbarbul', vi iĝis jam moroza!
Vi vipas nin per vento furioza.
Jen, tamen — floroj, sur knabinvizaĝo,
Kiun la freŝa frosto pinĉis roza.

La 6. de Decembro

Nik-Nikolao, kun la barbo ava,
Vi donas el tornistro riĉenhava
El vergoj vipon al la knab' malica,
Abundan bonon al la bubo brava.

La 15. de Decembro

Naskiĝis en ĉi tiu tag' la koro
Sopira venki en decida horo:
La kuracisto de l' homaro muta,
Kaj en la blinda mond' okuldoktoro.

La Gnomoj

Neĝas, neĝegas, preskaŭ dronas domoj.
La frostajn flokojn kirlas vento-gnomoj
Kaj krias moke: "Hejho! Ne kuradu
Zigzage tiom, sidu hejme, homoj!"

La Spitantoj

Kiel de spir' de morto, tremas membro.
Sternita la tombtolo de Decembro.
"Eĉ sub la neĝo oni povas verdi" —
Admonas la abio, pino, cembro.

Kristnasko

Nun ĉiun domon faras fe-palaco
Plezur' de dono-preno de donaco.
De du jarmiloj unu nokto jare
Estas la via, Paco, Paco, Paco!

Silvestro

La jar' maljuna, morna muzikestro,
Neĝŝtormojn blekis per la blovorkestro,
Sed gaje, kun tintila ĉap' surkape,
Li mortas nun, en nokto de Silvestro.

***Feliĉan Novan Jaron! Jar' feliĉa,
Demandas mi kun timo superstiĉa,
Ĝis kiam, diru do, simila al vi,
Mi povas morti, ĉiam reviviĝa?***

(1956)

LA PROVIDENCO*

La patro kun la filo eliris por promeno,
kaj li la filon saĝe edifis por kompreno
de l' Dia Ordo, kiu en la naturo regas,
de l' alta Providenco, kiun li admiregas:
"Jen birdoj en printempo, por ovojn meti, nestas;
Sed la birdidoj longe en tiuj ovoj restas;
nur tiam ili rompas la ŝelon per bekpikoj,
kiam, por ilin nutri, ekzistas jam lumbrikoj,
kaj poste danke kantas la gloron de l' Sinjoro,
kiu kreaĵojn siajn plenverŝas per favoro."

"Kaj la lumbrikoj, patro — demandis nun la filo —
ĉu ili kune kantas en tiu dankjubilo?"

(1956)

*Elfalinta versaĵo de EZOPA SAĜO.

DANKTRIBUTO*

Al s-ro J. D. Applebaum

Mi volus vibri sonorkante
kiel belvoĉa eolharpo
kaj diri zume, diri kante
la grandan dankon al pomarbo.
Donacoj venis, tuta garbo.
Mi preskaŭ saltas kun ĝojbaŭm':
Subtenas, kiel brakon skarpo,
min, my dear old friend Applebaum.

Memoras mia kor' konstante
pri via bon', kaj por elĉerpo
de mia danko sonus vante
eĉ la plej ekzaltanta verbo.
Jen refreŝiĝis mia cerbo
frapita de la psika traŭm'
kiel de ros' la velka herbo,
ho, my dear old friend Applebaum.

Kiel rigardis stelojn Dante
Post multa pen' en Ĝojabsorbo,
tiel mi ĝojas nun, vidante
bonecon vian per la korbo
da donoj. Kaj dum dolĉa sorbo
de ĝojo, kiel ĉampan-ŝaŭm'
susuras sang' en mia korpo,
ho, my dear old friend Applebaum.

Ho mia princ' en Sheffield urbo,
bonfartu, fortu kiel faŭn'.
Neniam trafu san-perturbo
Vin, my dear old friend Applebaum.

(1957)

* Dankesprima versaĵo pro la ricevita pakaĵo dum la hungara revolucio en 1956.

CENTJARA ESTUS JAM LA KORO

Centjara estus jam la koro
de l' homarano, kiu arde
sopiris, brule de fervoro,
ke homo homon fratrigarde
renkontu kaj ke paco-garde
la gentoj vivu en konsento
kaj ilun gvidu verstandarde
per nova vort' la Nova Sento.

Kaj tiu kor' ne mortis tuta!
Ĝi vivas inter ni konstante!
En nia voko pac-saluta
li vokas mem pac-salutante!
La lingvo vivas verse-kante,
postvivis lin per kvardek jaroj,
kaj tra jarcentoj diamante
ĝin fajlos plu fidelaj aroj!

Ĉi tie en la lando, kie
li vivis age kaj produkte,
mi diru, iom elegie
kiel li ĝojis bonafrukto,
kaj kiel ĝemis pene-lukto
en la mondbrolo katastrofa.
Aŭskultu, karaj, senterupte,
Pri ĉi BALADO ZAMENHOFA.

(1959)

WARINGHIEN

Tra l' Esperanta mondo sonoru nun
Alkaje alta kant' pri Waringhien
omaĝe al la sesdek jaroj
plenaj abunde de bonaj fruktoj.

Ĉu tro patose do? Ĉu li kun grimac'
ĝin prenos eble? Povas okazi, ĉar
la flat-siropon li ne amas,
preta je mok' pri la incensfumoĵ.

Nun tamen sonu, sonu la laŭda od'
eĉ spite lin! La verda popolo jam
konsciu, kiom ĝi malriĉus
sen lia entuziasma saĝo!

Li ĝin instruas pri l' senerara vers'
kaj pri la ĝusta uzo de vortrezor',
li: trezoristo de la lingvo,
gardo fidela de l' orrezervoĵ.

Per li kreiĝis el la leter-arkiv'
de l' lingv-aŭtor' la kor-emocia verk':
la tragedio Zamenhofa,
dramo sesakta de dorn-kronulo.

Praesperantojn vivi revokis li,
Postesperantoj sub lia esploril'
kvalifikiĝis malsufiĉaj
inde rivali al Esperanto.

Per li parolas al ni kun alta art'
sagaco senreviĝa de Rochefoucauld,
kaj la irana skeptikulo
tiu vinama saĝulo, Kajjam,

kaj tramp' Villon kaj princo de Orlean',
kaj du Bellay, pirato de l' arta bel',
Verlaine, pia lascivul', kaj
papo severa de simbolismo,

Mallarmé — Oriento kaj Okcident'!
Jen la eseoj kun sia kon-abund',
spicitaj tiel, ke vi povas
frandi, lekante la lipojn ĝue.

Babili dokte — jen lia majstra pov'!
Necesus ronde sidi kaj aŭdi lin,
kaj per delic' de li verŝata
lerni la amon al Esperanto.

Necesus multmilope akiri kaj
— popolo alfabetaj! — legadi lin,
plezuri pri l' racio luma,
ĝusta mezur' kaj atika salo!

Kaj kion porti el mia koro nun
al plur-jardeka kunklopodanto, al
amik' en plena harmonio,
en kunagordo de puro pleja?

Li estis por mi dum tiu longa temp'
legant' unua, de plej unua grad',
kaj ol frato frat' pli frata,
helpo, apogo kaj instiganto.

Ni rompis vojon kune per akra fer'
tra densa denso de l' gramatik-ĝangal',
por al lingvuzo zamenhofa
ĉiuireblan aleon meti.

Ni kune pekis per tiu Fakvortar'
de Poezio, kiu resonis en
du kontinentoj per skandalo,
sed ĉe poetaj animoj lante

azilon trovis kaj plu ĝin anatem'
ne trafas (eble sole sur aŭstra ter'),
ĉar venkas la deviz' aŭdaca:
Riĉu la lingvo por alti arte!

Ni kune luktis kun la metala vers'
Baudelaire-a, ĝis nin, post la jar-dudek',
la Floroj ĉarmis Esperante
per la arom' de matura lingvo.

Ni kune donis en nia koro kaj
komuna lingvo hejmon al Ekzilit',
romantikul' romantik-rompa,
sprita Lazaro: al orfa Heine.

Jes, kune, jes, sed el kia malproksim'
respondis argumento al argument'
en la diskutoj gramatikaj!
Kaj delikata sopir-ĝemeto

el "douce France" al la Danuba bord'
kaj de ĉi tie poste returne al
Francujo flugis plurajn fojojn
ĝis la ricevo de pura formo.

Ni kongresadis kune Parize kaj
Viene, gajaj, en (relativa) jun'.
Pri l' vienaĵ' raportis Maura,
bona poeto, amik' mistera.

Kion rakonti pri la revid-minut'
en Budapeŝt, somere de 59?
Post fulmo pli mallumas nokto,
eĉ se defore la fajro glimas.

Sed for kortuŝ! *Maiores canamus!* En
Alkaja formo altu la voĉo pli!
La odo diktas, kiel decas,
laŭdi merite la laŭdindulon!

Li estas, sola, en si mem, institut'
por dokta varto de l' poezia bel',
por la logik' sen algluiĝo,
por l' unueco, la forto-fonto.

Ni danku por klopod' memofera, por
donac-prodiga viv' kaj obeu lin,
paŝtiston, kiu pelas ame
al Helikono la esperantojn!

(1961)

SALUTO*

Por deka naskiĝtago de la klubo
Egressy flugu de mi mil salutoj.
Jen mi deziras al ĉi brava trupo
triumfojn, kaj parolojn sen balbutoj.
La membroj nombro ĉiam pli, kaj ili
neniam eĉ pensetu krokodili.

Kaj por ke povu jam la veteranoj
trankvilanime sur la laŭroj dormi,
aliĝu multe da junulaj anoj
por viglan, freŝan societeton formi,
kiu inundu eĉ trans sia bordo.
Jen la dezir' de la klubofrat' Konkordo.

Post ĉi deziroj kaj salutoj devas
ankaŭ vortoj de la laŭdo vici,
do mi image mian glason levas
je la honor' de via Jurák Mici.
Ŝi estas la patrino kaj patrono,
do al ŝi nun fanfaru klariono.

Agrabla dev', ke ankaŭ kromajn ni
honoru, se pri ĉiuj tempo mankas.
Berceli, József Nagy kaj Tolnai,
kaj Réthelyi indas, ni nun tre kore dankas
ilin, fervorajn, kaj du Ludovikojn,
Kökény kaj Tárkony, bravajn klub-amikojn.

Vivu Berényi kaj Margit, kaj multaj,
domaĝe, ke tempmanko malpermesas
mencii ĉiujn eĉ per vortoj kurtaj.
Ankaŭ al nekonataj mi adresas
manpremon kaj saluton kaj admonon:
precize pagi la kotizan monon.

Vivu la Klubo, vivu la klubvivo!
Vivu la gvidantaro, la klubanoj!
La tuta lingve lerta kolektivo
fariĝu frataj paco-partizanoj.

Super la Klubo, ke ĝi inde strebu,
nobla spirito Zamenhofa ŝvebu!

(1969)

* Dekjara datreveno de fondiĝo de la Grupo Egressy.

TRADUKOJ EI LA MONDLITERATURO

EL LA ANGLA POEZIO

George Gorden Noël Byron (1788-1824)

SONETO PRI CHILLON

(Tradukita en la originala ritmoskemo)

Spirit' eterna de l' senĉena mens',
Liber'! en ĉeloj vi brilegas plej,
Ĉar estas ĉi la kor' por vi loĝej':
Nur via am' ĝin ligas kun potenc'.
Se viajn filojn juĝis juratenc'
Je ĉen' sub volb' haladza sen tagbril',
Ĉi martirec' por land' estas util':
Ventporte flugas pri Liber' la pens'.
Ho Chillon, sanktas via ĉel-obskur',
Altar' la trista planko en ĉi kel',
Ĉar kvazaŭ estus ties ŝtona dur'
Kampmola, Bonnivard en ĝi tra l' ĉel'
Eltretis sulkon. Restu tiu spur',
El tiranec' vokanta al ĉiel'!

SONETO PRI CHILLON

(Tradukita per kromsilaba aleksandro)

Ho, Vi, Spirit' eterna de la senĉena menso,
Libero! En la ĉeloj plej lumas Via gloro,
ĉar en ĉi lokoj vere Vi loĝas en la koro,
kiun nur Via amo katenas per potenco.
Se Viajn filojn juĝas je ĉenoj juratenco
kaj je obskur' de volbo haladza sen tagbrilo,
ĉi martireco dotas la landon per utilo,
ĉar ĉiuvente flugas pri la Liber' la penso.
Chillon, sanktejo estas en vi la ĉel' obskura,
altaro la malĝoja pavimo de ĉi kelo,

ĉar Bonnivard ĝin tretis, ĝis, kvazaŭ ties dura
kaj frida ŝtono estus herbejo, tra la ĉelo
la paŝoj sulkon markis. Ho, restu, marko spura,
ĉar el la tiraneco vi vokas al ĉielo!

William Shakespeare (1564-1616)

SONETO (LXIII)

Vi vidas en mi tempon de la jaro,
Kiam velkflava, aŭ jam senfolia
skuiĝas en la vento la branĉaro,
ĥorej' ruina, iam birdaria.
Vi vidas en mi tagon, kiu palas
Post sunsubiro en la okcidento,
Pli kaj pli nigra nokto sur ĝin falas:
Duona mort', sigel' de tombsilento.
Vi vidas fajron, kiu agonie
sub la cindrar' de sia junco dronis,
Elspiris ĝi sur mortolito, kie
Ĝin konsumadas, kio nutron donis.
Ho, vidu min kaj kreskos via am'
Al tiu, kiu baldaŭ pasos jam.

EL LA ĈINA POEZIO

Maŭ Zedong (1893-1976)

VINTRA BILDO

Pejzaĝ', senlima, kalva: Nordo. Ĉio
frostetas sub cent mejloj da glacio.
Mil mejlojn ĝis kaj trans la Granda Muro
kiriĝas ĉio blanke tra la obskuro.
Inter la krutaj bordoj de la Jang-ce
rigidas gel':* ne kuras ondoj dance.
Sur la neĝkampoj, kiel elefantoj,
en greg' tiriĝas mornaj mont-gigantoj,
maŝino nia ilin preskaŭ tuŝas.
La kampoj sub ni mute, surde kuŝas.

Ekpluvas lum'! La tero, pure blanka,
signadas kiel knabino' rozvanga,
ridetas en fajrere-blanka ŝalo,
sun-banas sin rivero, monto, valo.
Por la favoro de ĉi knabino,
kiom da militestroj kun impeto
konkuris kaj da kara sango fluis!
Ĉu iom tio la animon skuis
al Ĉi Huang aŭ Vu Ti, imperiestroj,
ke falas la popol' per glav' aŭ peŝtoj?
Taj Ĉung kaj Taj Ĉu flagris, enflamiĝaj,
kaj estis sole en batal' feliĉaj;
batalsoifa ankaŭ Ĝingis estis,
sep landojn li eksterme tratempestis.

Ĉio ĉi pasis for. Heroo nova
naskiĝis sur ĉi ter', la ĉiopova
popolo. Ĉi heroo mirplenumo
sin levis por la plena forbalao
de ĉiu plag' restinta el la prao.
La paco brilas super li sunlume.

*gelo = frosto.

EL LA FLANDRA POEZIO

DUM VINTRA PLUV**

Flandra kanto

Dum vintra pluv', sur vojo,
Sur marĉe kota ter', ja ter',
Ekiras fiŝkaptisto
Por fiŝi al river'
Kun sia pako, kun sia sako,
Kun stang' el kano en sia mano,
Kun sia leda, hej-trallala-heda,
Kun sia leda botopar'.

La muelistineto
Ekstaris ĉe la pord', ja pord',
Ke preter ŝi li devu
Tramarŝi al la bord'
Kun sia pako, kun sia sako,
Kun stang' el kano en sia mano,
Kun sia leda, hej-trallala-heda,
Kun sia leda botopar'.

"Ĉu ŝuldas mi pro pekoj,
Aŭ pro malbona far', ja far',
Ke preter vi ne povas
Mi marŝi nun sen bar'
Kun mia pako, kun mia sako,
Kun stang' el kano en mia mano,
Kun mia leda, hej trallala-heda
Kun mia leda botopar?"

"Malbonon vi ne faris,
Ne faris pekojn vi, ja vi,
Sed antaŭ ol foriri
Tuj donu kisojn tri
Kun via pako, kun via sako,
Kun stang' el kano en via mano,
Kun via leda, hej-trallala-heda
Kun via leda botopar!"

*Anonime.

EL LA FRANCA POEZIO

Louis Aragon (1897-1982)

LA POETO AL SIA PARTIO

Mia parti' redonis memoron kaj l' okulojn
Kion infanoj scias ne sciis mi en ignoro
Ke ruĝa mia sango ke franca mia koro
Mi sciis nur ke l' nokto dissternas la obskurojn
Mia parti' redonis memoron kaj l' okulojn

Mia parti' redonis sencon de l' epopeo
Vidu Johana teksas Roland la kornon blovas
Epoko de herooj sur la Vercors renovas
Plej simplaj vortoj faras glavtinton de armeo
Mia parti' redonis sencon de l' epopeo

Mia parti' redonis al mi la trikoloron
Parti' partio mia mi dankas por leŭcionoj
Kaj mi de tiu tempo disverŝas en kantsonoj
Ĉiun koleron amon kaj ĝojon kaj doloron
Mia parti' redonis al mi la trikoloron

Hervé (1825-1892)

MAM'ZELL NITOUCHE

Nokte venis el festeno
Ŝi, Babe' kaj li, Kade'.
"Kristo! kia nokto-pleno!
Nu rapidu do, Babe'!"
"Vi ne uzas ĝin, azeno!"
Farilon, farila, farileno!
"Timas mi!" — tiel Kade'.
"Ja ne mi!" — tiel Babe'.

Ili kvazaŭ blinde iris,
Urĝis treme ŝin Kade'.
Jen, l' aeron krio ŝiris:
"Via mon' aŭ viv'!" Ho ve,
Du rabistoj tion diris.
Farilon, farila, fariliris.
Unu saltis al Kade'
Kaj la dua al Babe'.

Unu, kiel la omleton,
Kirlis korpon de Kade',
Dua montris grandan preton
Okupiĝi pri Babe',
Ĉifis sian kolumeton.
Farilon, farila, farileton.
"Mortas mi!" — tiel Kade'.
"Mortas mi!" — tiel Babe'.

Okulvibre, terurite
Hejmenvenis nun Kade',
Kaj silente kaj medite
Akompanis lin Babe'.
Eksuspiris ŝi invite.
Farilon, farila, farilite.
"Mi ne iros plu, Babe'!"
"Ja reiros mi, Kade'!"

Eugène Pottier (1816-1887)

LA INTERNACIO

Leviĝu proletar' de l' tero,
leviĝu, sklavoĵ de malsat'!
La Vero tondras en kratero,
eksplodos por finfara bat'.
La paseon plene ni forviŝos,
amasoj, marŝu, kresku ni!
La mond' en fundament' ŝanĝiĝos,
ne nul', sed ĉio estu ni!

Refreno:

Por batal', por la lasta,
unuiĝu nia front',
internacia estos
la tuta homa mond'!

Ne estas super ni defendo,
nek reĝ', nek dio, nek patron'.
Kreantoj, ni nin savu mem do,
dekretu pri l' komuna bon'!
La rabaĵon preni de l' rabisto,
spiriton savi de l' karcer',
ni blovu fajron kun persisto,
kaj batu ni, dum ardas fer'!

Refreno:

Por batal', por la lasta,
unuiĝu nia front',
internacia estos
la tuta homa mond'!

Ni laboristoj, ni kampuloj,
partio granda de l' labor'!
Al ni la ter' laŭ justreguloj,
nenifarul' sin portu for!
Ja grasigis multajn nia karno,

sed malaperos ĉe l' aŭror'

la korvo kaj vultura svarmo,
eterne brilos suna glor'!

Refreno:

Por batal', por la lasta,
unuiĝu nia front',
internacia estos
la tuta homa mond'!

EL LA GERMANA POEZIO

Johann Wolfgang Goethe (1749-1832)

JAPANA VESPERKANTO (*Alia*)

Ĉio en la pavilono jada
silentas tute.
Kornikoj en la lunlumo flugas
mute
al neĝkovritaj ĉerizarboj.
Mi sidas
kaj ploras.

*La "Wanderers Nachtlied" (Noktokanto de l' migranto) estas unu el la plej konataj kantoj de Goethe, kiun aperigis Kalocsay en du variantoj sub titoloj "Vesperkanto de l' migrulo" kaj "Alia" (Literatura Mondo 1924/193). Ilin represigis Kalocsay en ETERNA BUKEDO, respektive la duan iom modifigite sub titolo "Simila" (tiel ĝi venis ankaŭ en TUTMONDA SONORO). En Oomoto (1970:jul.-aŭg., p. 108-109.) Kalocsay pritraktis la nefacile trakudeblan kanteton kaj prezentis ĝin iom japanigita formo.

"Mi ne scias — aldonis Kalocsay —, kion dirus Goethe pri ĉi tiu varianto. Mi konfesas, ke al mi ĝi plaĉas."

Georg Friedrich Händel (1685-1759)

MESSIAH*

Mi scias, ke l' Savinto vivas
kaj ke tronos li ĉe la Lasta Juĝ'
super la ter'.

Mi scias, ke la Savinto vivas
kaj ke tronos li ĉe la Lasta Juĝ'
super la ter', super la ter'.

Ja ĉi korpon manĝos vermoj,
sed Dion, karne vidos mi,
Mi scias, ke l' Savinto vivas,
ke ĉi korpon manĝos vermoj,
sed Dion karne vidos mi,
ja vidos mi.

Mi scias, ke l' Savinto vivas.
Ĉar Krist' nun leviĝis el la mort':
unua frukt' de l' dormantar',
de l' dormantar',
unua frukt' de l' dormantar'.

Ĉar Krist' nun leviĝis,
ĉar Krist' nun leviĝis
el la mort'
unua frukt' de l' dormantar'.

* En la tradukkonkurso ĉe Literatura Mondo en 1936 gajnis la Unuan Premion.

Kürenberg von (trobadoro de la 12-a jc)

LA FALKO

Mi belan falkon longe, dum pli ol jar' edukis,
ĝi malsovaĝiĝinte, laŭ mia vok' reflugis,
per or' mi al ĝi farbis flugilojn ĉe la rand'.
Sed jen, ĝi leviĝis alten, kaj flugis for al fremda land'.

Nun mi ekvidis ree ĉi mian sveltan falkon,
sur kruro la silkrubandon ĝi portas kiel markon,
sur la flugiloj brilas ankoraŭ nun la or'0...
La korojn sin amantajn unuigi helpu, Disinjor'!

Otto Roquette (1824-1896)

LUDE, PETOLE GAJAS LA KOR'

Parto el "La legendo de Sankta Elizabeto".
(Muziko de Ferenc Liszt).

Ĉarmas nin ludo per bonhumor',
plektas ni kronon el ĉia flor'.
Ĉarmas nin ludo per bonhumor',
plektas ni kronon el ĉia flor'.
Venu, fiŝetoj naĝadas en ondoj,
Venu, sciuroj saltadas sur frondoj.

Venu sur kampon nun, floran, odoran,
papilieton ekkapti, koloran!

Lernu arbare vi de l' kapreoloj
vivi en gaja lud' kaj sen doloroj.
Ĉarmas nin ludo per bonhumor',
plektas ni kronon belan el flor'.
Kantos kaj diros ni feajn fabelojn,
feajn fabelojn,
lernu fianĉa par' ĝui la belojn.
Kantos kaj diros ni feajn fabelojn,
Kantos kaj diros, kantas kaj diros
belajn fe-fabelojn
kaj de ni ellernu plezurojn kaj belojn,
ĝui vivobelojn!

Johann Strauss (1825-1899)

'ĈE LA BELA, BLUA DANUBO*
(Valso)

Blua Danub'
ĉielo sen nub',
afabla seren',
ho ĉarma Vien!
Muziko per vent'
alflugas por tent',
allogas por bal',
kie trenas la sorĉa danc-torent'.
Tie lumoj mil,
en okuloj bril',
sub la lustroj
dolĉaj flustroj.
Ĉie danc-ivit',
ĉie ŝveb' kaj glit',
ĉie gaja splito
de la facileta sprit'.

Ho dolĉa amflustret'
ĉe la danco en sekret',
ho la milda, varma prem'
sufokas la voĉon la sopira ĝem':
"Sentu, ke batas en flam'
la kor' pro la ekscit'
Donacu la jeson de am'
sen tim', sen hezit'!",
Ho dolĉa amflustret'
ĉe la danco en sekret',
ho la milda, varma prem',
sufokas la voĉon la sopira ĝem'.

Ĉe l' son' de fluto kaj violon'
susuras jupoj tra la salon',
jen sur ĉio roza vapor',
muzikas mem la kor'.
Nin ravas en melodi'
brilo de sunradi'

trilo de birda ĥor',
gajo de juna kor'.
Kaj milde ĉarma dolĉ'
kaj arde varma sorĉ',
kaj arĝenta nub'
kaj zum de la Danub'.

Magie la ritmo pulsas en ni,
Portas al rav' kaj al ebri'.
Dronas la mond' en roza vual',
regas nin (Princ') Karneval!
Svarma rul',
varma lul',
arde brula spir':
ho dolĉa dancdelir'!
La magia sving',
sorĉa ring'
portas plu kaj plu
per povo potenca flu'!

Tiu ĉi valso ne estas ja lud',
sed ĝi estas ensorĉo kaj trud',
en ĝi estas brul'; kaj la flam'
kuntrenas por danc' kaj am'!
Kaj se ĝi ondas ensorĉe tra l' sin',
ne rezistas junul', nek knabin',
kaj ekflugas al paradiz'
per flugiloj de l' danc' kaj kis',
per flugiloj de l' danco kaj kis'.

Plu, plu, plu,
kia dia danc', po du,
ĉe magia, pli kaj pli
dolĉa dancmelodi'!
Jam, jam, jam,
per ebria danc', la am',
kiel per la sun' la flor',
ekburĝonas kaj ŝvelas en kor'!
Tiu ĉi valso ne estas ja lud',
sed ĝi estas ensorĉo kaj trud',
en ĝi estas brul'; kaj la flam'

kuntrenas por danc' kaj am!
Kaj se ĝi ondas ensorĉe tra l' sin',
ne rezistas junul', nek knabin',
kaj ekflugas al paradiz'
per flugiloj de l' danc' kaj kis',
per flugiloj de l' danco kaj kis'.

* En la tradukkonurso ĉe Literatura Mondo (1936) gajnis la Unuan Premion.

Richard Wagner (1813-1883)

AL LA VESPERA STELO*

Sur teron morne la krepusko falas,
La valon ĝi per nigra tol' vualas.
Sopirus ja l' anim' je alta flug':
Ĉin nokt-teruroj premas kvazaŭ jug'.
Ekbrilas jen vi, ho plej ĉarma stelo,
El malproksim' kun via milda helo.
Forpelas ombrojn via kara lum',
Afable montras la vojon ĝi nun.

Ho kara stelo de vesper',
Mi vin salutas kun esper',
Heroldu al ŝi via flam'
Pri mia ĉiam fidela am'.
Kiam ŝi ŝvebos for de l' tero
Esti anĝel' de l' sankta sfero.

* En la tradukkonkurso ĉe Literatura Mondo en 1936 gajnis la Duan Premion.

LA RABITAJ KISOJ

(Germana popolkanto)

"Maria", diris la patrin',
"Jen, vere, io bela!
Vi lasis, ke vin kisu vir'
Kaj eĉ dum tago hela!

Se brava resti volas vi,
Ne decas tio, vere!
Ne plu okazu tia hont'!
Mi diras plej severe!"

"Ej panjo", diris la knabin',
"Riproĉojn kial fari?
Mi volus scii, kiel mi
Ja povis kontraŭstari?!"

Portante du sitelojn mi
Tra nia korto iris,
Jörg venis, ne tro petis min,
Sed simple al si tiris

Kaj kaptis min sub la menton',
Kaj kisis min rabiste.
Pro la du siteloj devis mi
Toleri senreziste."

"Toleri!" kriis la patrin'.
"Ho, ne pretekstu vane!
Vi povis ĵeti ilin for
Kaj vin defendi mane!"

Kaj diris nun Maria, dum
kapkline ŝi hontemas:
"Pri ĉio pensi ne eble ja
Kiam pri kisoj temas."

EL LA MALNOVGREKA LITERATURO

Archilochos (7a jarcento)

FRAGMENTOJ*

Emerĝas, jen, insulo en la maro
ĉe l' horizont' serena,
ĝi estas tiel hirta de arbaro,
kiel la dors' azena...

De Ares kaj de batalbru' sovaĝa
mi estas la servanto,
kaj mia bela Muzo-donacita
scienco estas kanto.
Per lanc' mi gajnas panon, kaj per lanco
la vinon. Ĉe ripozo
per lanco mi apogas min por trinko
de vin' el Ismaroso.

Kaj pri la tuta fama riĉ' de Gyges
envio min ne tentas,
pri l' mondo, kiel ĝin la dioj kreis,
komplete mi kontentas,
Eh, kio al mi kelka imperio?
Ne volas mi akiri
reĝlandon; de mi estas malproksime
tiaĵon eĉ deziri...

Urĝe iru kun la kruĉo al la alia fin' ferdeka,
Tie el barel' dikventra prenu la korkon, kaj sen tard'
Al ni portu ruĝan vinon, Kiu atendus, ke kun seka
Gorĝo, sobre ni tranoktu nun ĉe tia staro de gard'!

La ŝildon dum rifuĝ', mi de mi ĵetis
sur teron sub arbusto,
La malamik' nun pri ĝi fanfaronas,
portante ĝin ĉe l' brusto.
Perdiĝu tiu ŝildo, se mi povis

la karan vivon savi!

Vivanta mi ja povas baldaŭ ŝildon
ne malpli bonan havi...

Jen estas la soldat' laŭ mia gusto:
nek dika, nek tro granda,
la kapo estas nek kun har' tondita,
nek longabukle danda.

Malalt-statura estas viro vera,
kaj kurbaj liaj kruroj,
kaj lia marŝo estas firma, certa
paŝad' de kuraĝulo...

Ne obule kun mirtobranĉ' en mano,
plezuras pri ĝi kaj pri la petaloj
de roz' purpura; al ŝi ombras
la frunton kaj la ŝultron krispaj haroj...

Figuj' donanta manĝi frandon
al granda ar' kornika,
jen Pasiphile, la enloga
kaj ege gastamika.

Ho vi koro, turmentata de neforpelebla zorg',
estu firma, kaj streĉante bruston kontraŭ la malbon',
luktu brave, kaj fidelu la principojn sub la plag'
senŝancele! Nek venkinte vi aspektu orgojlul',
sed al ĝojo kaj amaro, en malbono kaj en bon',
metu limojn, kaj akceptu ritmon de la homa viv'.

* Kalocsay samloke analizis la poezion de Archilochos.

Euripido (480-406 a. K.)

PACO-ĤORO DE MALJUNULOJ

Paco benata, kun abunda
riĉo de via sino fekunda,
plej bela diino, kie vi tardas?
De kia sopiro por vi mi ardas!
Mi timas, ke min superŝutos
per la mizer' de zorgoj la obskura
maljuno, antaŭ ol salutos
min via festo bela kaj plezura
kun danco ravanta de ĥoro
florkrona ĉe kantosono.
La urbon eniru diino luma,
nin savu de malpacem' ekscita
kaj de kverel' frenezuma,
ĝojanta je fer' akrigita...

EL LA HUNGARA POEZIO

Endre Ady (1877-1919)

LA LASTA RIDETO

Mi tre malbele vivis,
Ho, tre malbele vivis:
Kiel bele mortos mi,
Kiel bele mortos mi.

Beliĝos miaj vangoj,
Satiraj miaj vangoj:
Estos sur la lip' ridet',
Estos sur la lip' ridet'.

En grandaj la okuloj,
En vitraj la okuloj
Brilos ies bela bild',
Brilos ies bela bild'.

Rideta mia buŝo,
Malvarma mia buŝo:
Dankas vin pro via kis',
Dankas vin pro via kis'.

LA RUĜA SUNO

Batalon, peston, kiu portis
Por superstiĉaj la centjaroj,
Leviĝu sankta ruĝa suno
Kun lumo-maroj.

Funebron nigran mi nur vidas
Elrigardante antaŭ l' morto
Nin skurĝas, pelas nokta, malica
Ebria sorto.

Ĝisnuna sort': malben' malnova
Ĉu longe daŭros? Kiu scias?
Malfruadanta ruĝa suno
Vin, vin ni krias.

Ne volas kun koler' mi morti
Streĉitan arkon retenante
Kun nigra koro, nigra funebro
Malesperante.

Leviĝu sanko, ruĝa suno,
Ĝis mi malamas, estas, vivas
Pli potenca, detrua vi estus,
Se mi vin vidas.

Vi vidus min, kaj kiel estas
Skribite, sendus vi flamondon
Sur malpiulojn, kaj mi trankvile
Falus en tombon.

SURFLUGIS LA PAVO

"Sur departementan domon flugis pavo,
Por kaptitoj multaj jen estas la savo." *

Pompaj pavoplumoj kun sun-venka povo,
Disten disheroldu, morgaŭ venos novo.

Morgaŭ venos ŝanĝo, fine estos hele,
Novaj okuloj jam ridos alĉiele.

Ĝemas de nova vent' hungariaj arboj,
Vin jam atendas ni, hungaraj mirakloj.

Aŭ ni nur frenezas kaj sen rest' pereos,
Aŭ el ĉi nia kred' ni realon kreos.

Nova kred', nova vol', novaj sanktaj bruloj,
Estas vi aŭ ree iĝos nur nebuloj.

Brulos la sovaĝa estrej' epokspita,
Aŭ nia animo restos plu jugita.
Brilos novsence jam la hungara vorto,
Aŭ plu al ni stagnos amare la sorto.

"Sur departementan domon flugis pavo,
Por kaptitoj multaj jen estas la savo." *

* Citaĵo de hungara popolkanto.

Lajos Áprily (1887-1967)

MARTO

Ellogis la brulo de l' suna okulo
La knabon sur monton. Li staras sur pint'.
Kaj rida, ĝojtikla, subkrias per vigla
Pravok' "evoe" al la val-labirint'.

Put' sekiĝinta, lag' vekiĝinta
Pleniĝas per akvo, inundas al kamp',
Eta paruo karbkapa kun ĝuo
Disŝutas daktilojn de ĝoj-ditiramb'.

Silka amento flirtas en vento,
Kornusoj ekflavas per floro-disfald',
De l' firmamento fluas kurento
Ektimas surmonte la neĝo de l' alt'.

Fluetoj kun tintoj kuras de l' pintoj
Al pigra rivero en vigla humor',
Sonoras la fontoj, sonoras la montoj,
Sonoras, sonoras, sonoras la kor'.

(Kun Kolos Imbán)

János Arany (1817-1882)

KLARA ZÁCH

Floras reĝinkorte
ĉe l' leviĝo suna
blanka rozo, ruĝa rozo
blonda bel' kaj bruna.

"Franjo moŝt' reĝina,
je l' ĉiel' mi diras,
tiun rozon, ruĝan rozon
ege mi deziras.

Pro ŝi batas febre
de malsan' la koro,
se mi mortos, mi mortinto
estos do de floro."

"Frato, mi admonas,
ke mi ŝin ne donas
eĉ por cent! Ve, hontu! Mia
antaŭsent' malbonas.

Urĝas min la vojo
al la kirk' matena,
se malsanas vi, kuŝiĝu
sur divano jena."

Iras la reĝino,
iras al la kirko,
post ŝi iras freŝaj floroj,
nura bel' kaj virgo.

Ŝi dezirus preĝi,
ŝi ne scias vorti,
hejme lasis rozaron,
kiu iros porti?

"Iru , filnjo Klara,
iru tuj infano,

vi ĝin trovos, genubenke,
se ne, sur divano."
Klara serĉas vane,
ĝin ne trovas, ja ne,
la reĝin' malpacienca
sen preĝil' surmane.

Horo pasis jame,
ŝi ne venas, ja ne,
la reĝino en la kirko
ŝin atendas vane.

Ja ŝi ne reiros
virgulinan rondon,
sed prefere sub la teron,
en la morto-mondon,

sub la nigran teron
en la tomban pacon,
ol antaŭ la grizan patron
iri en palacon.

"Kio vin afliktis,
ho, filin', filino,
diru, dolĉa filnjo, diru,
venu al la sino!"

"Ve, patro, ho ne!
Kien mi... for... drone!
Kisi vian piedpolvon!
Tretu mortodone!..."

Por taĝmeza manĝo
oni sonorilas,
tiuhore Feliciano
antaŭ l' reĝon iras.

Antaŭ l' reĝon iras,
sed ne por taĝmanĝi,
estis al vi glav' terura
en la mano venĝi.

"Ne, reĝin', mi vivon
pro l' filin' petas!"
Bone, ke kvar feblaj fingroj
tion elaĉetas.

"Ludovik', Andreo!
Pro l' filin' reĝfilon!"
Bone, ke Gyulafi kuras
kontraŭ la armilon.

"Tuj, tuj, la friponon!
Knaboj, gardostaro!..."
Tie buĉis Felicianon
reĝa servistaro.

"Sangas la fingroj?
do ne por nenio!
Kion, reĝedzin', vi volas,
por dolorpremio?"

Por la montra fingro
la fraŭlin-filionon,
por dikfingro al la filo
plej teruran finon!

Por ĉi du, bofilon
kaj filinon lian;
por sangperdo lian tutan
genton familian!"

Estas mavaj tempoj,
iras mavaj steloj,
vin, patruj', de granda plago
gardu la ĉieloj.

* Tiu balado estas historia fakto, ke Feliciano Zách, la 17-an de ap-rilo 1330 atakis glave la reĝan familion ĉe tagmanĝo kaj al reĝino Elizabeta li detranĉis kvar fingrojn. Pro tio lia tuta gento estis ekstermita ĝis la tria generacio. La eblo riski tiel kruelan rigoron pruvas, ke la potenco de reĝo Karlo Roberto, kiu, pro fremda de-veno (Anĵua) devis longe batali por firmigi sian pozicion, tiutempe jam estis fortika. — Pri la kaŭzo de la atenco de Feliciano la hungaraj kronikoj, eĉ la kondamna letero mem, profunde silentas. Tio, ke la reĝino donis okazon al sia frato delogi Klara Zách devenas el eksterlandaj fontoj (Henriko Muglen kaj anonima Napola kronikisto).

LASLO V.

La densa nokto mornas,
la suda vento ŝtormas,
sur Buda-tur' en supro
la vento-kok' el kupro
akrege grincas nun.

"He, kiu, kio?... Nure?..."

"Jes, turnu vin almure
kaj dormu Sir'. Tempesto
frapegas sur fenestro,
ĝi baldaŭ pasos for."

La nubon fulmo fendas,
tra l' breĉ' torenton sendas,
el defluilaj truoj
verŝiĝas dikaj fluoj
de la turoj de Buda.

"Ĉu vokas min? Por ĵuro?

Kial la pleb-murmuro?"

"Sir', la popolo tuta
silentas tomo-muta,
nur tondras la ĉiel'."

Ektintas la kateno,
senmastre falas ĉeno,
sur Buda-mur' al subo
jen grimpas — pec' da nubo —
kaptito post kaptit'.

"Ha rompas tra ĉenbridoj

tiuj du Hunyadidoj!"

"Ho Sir', do estu forta,

Ja Laslo estas morta,
kaptita la infan'."

Grupet' sub fortikaĵo
nun tiras sin en kaŝo,
la paŝojn timo pelas,
la vivon por si ŝtelas
Kanizsa, Rozgonyi.

"Duoblu gard' kapteje,
ĉe Matiaso pleje!"
"Nu, tiu restis dome,
sed la kaptitoj krome
nenie estas, Sir'."

Jam pluvo plu ne gutas,
la uragano mutas,
ĉe molaj ondbabiloj
luliĝas milde miloj
da steloj sur Danub'.

"For, dum mi povas! Kure!
Ĉeĥlande pli sekure!"
"Ripozas en silento
jam ĉiu elemento,
do kial timi, Sir'?"

Dormanton lulas dormo,
fuĝanton ŝiras dorno,
se krakas branĉ' dum iro,
timas de ven' de sbiro
Kanizsa, Rozgonyi.

Dormanto eldormiĝas,
fuĝanto alarmiĝas.
Senvento, sed susuras,
sennubo, sed murmuras
kaj fulmas en lontan'.

"Donu, fidela ĉeĥo,
gutojn al soifseko."
"J en la pokalo, Siro,
kaj en ĝi eliksiro
kvietiga kiel tomb'."

Ripozu venĝagit'!
Ĉeĥ-tere la kaptit',
ĉeĥ-tere, terinterne
la reĝo jam eterne...
Revenos la kaptit'!

POPOLKANTO

Sur Danubo suben naĝas la boat',
la boat',
el ĝi gaje sonas muzikado, guzlicado,
sakflutad'.
Hej-huj, al foir' la ruĝa pomo kaj persik',
Hej-huj, al Kevi la belulin' por edzinig'.

Ruĝan pomon oni vendas sur foir' de
Budapest,
per ĝi povas Kevi la rozvizaĝa junedzin' en
pimpa vest'.
Hej-huj, brava kupo, kiu ĉarmo kaj allog'!
Sub ĝi por kiom ajn da amantoj estas lok'.

Ĉard' en Kevi dematene plena jam,
plena jam.
Solodancon dancas tie kun akra klingo, sanga klingo
edz' Jovan.
Hej-huj, ruĝa pomo, sed jam vermoj mordis ĝin,
Belis la edzino, sed ŝi estis ĉies in'.

Sur Danubo suben naĝas la boat',
la boat',
el ĝi hejhuado, krio akra, bruo sakra'
blasfemad'.
Jen jam Knjazevac, Aleksinac en proksim',
Hej-huj, Kevi-Rac, vi pli ne revidos min!

Mihály Babits (1883-1941)

MERCERIA

Ĉiam en nova modo, plej luksveste,
turniĝas bela dam' butikfenestre.

Ĉio en ordo, eĉ pinglet' ne mankas,
la lipoj ruĝas kaj la dentoj
blankas.

Vizaĝ, regula ĉiam nur ridetas,
ŝi, ĉiam gaje, samajn turnojn
metas.

Sin ĉien turnas. Bona la eduko,
neniam falas el harar' la buko.

Sinteno rektas, kap' senmovas
digne,
rigard' rigidas, ne koketas signe.

Per lum' ŝin la elektro sukerumas,
ŝi per sukero de ridet' relumas.
En pomp' eterna ŝvebas ŝi
lum-mare,
ŝin admirantoj gapas ĉirkaŭstare.

Sed kvankam brakoj, brust dekolte
ravas,
sopiro basa ŝin neniom trafas.

Ĉar, kie en virino la anĝelo
finiĝas, ĉesas ŝi ĉe l' koksnielo.

Kiel anĝelo, pura kaj senscia,
ĉiam novmode, en luksvesto sia,
fenestre turnas sin la dam' gracia.

Károly Bari (1952-)

MIGRAJ CIGANOJ

Tagiĝoj ture falegas niaŝultren, nebul-oscedaj
grizaj tagiĝoj venantaj kroĉinte sin en kolharojn
de ventoj pinĉemaj: la fumo amara de malriĉo
nin sufokadas, sur niaj knaraj veturiloj
ni portas niajn ĉifone-vestitajn, violonvoĉe karesatajn
diojn: niajn virinojn de sino el nura fajro,
kiuj naskas sur rando de fosoj, feinoj ili estas;
feinoj de vojoj, sin lavantaj per roso,
sin viŝanta j per konvalfolio, kantantaj dormon
sur siajn okulojn vespere, ilia jupsusurado
estas tempesto bolvarma; kiam la nigraj flugilfrapoj
de kornikoj skrapas tenebron super la vojoj,
embuskas ombroj inter arboj; volas
ŝteli la tukon de niaj knabinoj, tial ke
ĝin por kiso ili redonu; hundoj sovaĝaj
ne gardas niajn tolŝirmatajn ĉarojn, nur scivolemaj
strigoj ululas sur veturil-timonoj,
sep-sigelaj neskrititaj leĝoj de olduloj malnovaj
bruligis nian koron dura, ciganoj ni estas,
sur ĉaroj tolŝirmataj nia popolo vagadas en la mondo
inter fride kriĉantaj ventoj, ŝvite tra malsekaj
someraj; sub flamoj de cindre disrubiĝintaj
tendumfajroj sorĉas trezoron ciganinoj
plu sian aĝon, ne sciantaj kiuj harojn de katoj
kadavraj metas en manplaton de l' koleratoj por missorĉo;
vojpulvo gluiĝas niavizaĝe, senlimaj, stelo-sonĝaj
stepoj post ni frostotremas, niaj infanoj sordidaj
taglonge sonorigas la ruĝan ĝojo-citron; senzorgaj,
niaj knarantaj ĉaroj alkreskis la ŝtonpavimon de l' vojoj,
heno de niaj ĉevaloj spirmankaj flagras en vento, pezaj
lumflagoj sterniĝas sur la vilaĝojn: iliaj kampuloj
levis el korfrapado de oraj tritik-kampoj muron
ĉirkaŭ siaj domoj, ni vagas sur tolŝirmataj ĉaroj
inter rustiĝintaj, rad-akse knarantaj ĉielregionoj;
fulmohakitaj cindraj arbostumpoj kaŭras
apud la vojo; iliajn fulgajn branĉojn vespere
surnaĝas la luno.

László Benjámín (1915-1986)

MI VOLIS FAJRON...

Mi volis fajron trinki spite,
tepidan akvon trinki devis,
de malamik' ne mortpafite,
potencon juste ne ricevis.

Ducent dek jarojn ludi kun mi
Mort', mia kolerulo, emis,
kaj pasis. Ne komprenas nun mi,
ke min sub teron ĝi ne premis.

Ke mi forfuĝis de ĝi? — tamen,
nur unu mov' unu momento
sufiĉus — mi sternaĝus same
sub la senpova firmamento.

Diriĝas, ke mi danku al ili
bonfaron: ja mi spiras, vivas!
Kial al kiu dankon diri,
se mia vivo nur signifas,

ke sub ŝarĝ' dumilita jen mi
kun tridek jaroj maljun-porta,
milmil mortintoj kuŝas en mi
kaj mi mem estas ĉiu morta.

László Beöthy (1873-1931)

DU PASEROJ

Sur telegraf-kolon' ĉevoje
Sidiĝis du paseroj foje.

Flugil-malleve en malesper'
Plendis pasero al la paser'.

Pri longa vojo kaj sufero,
Pri suna hel' kaj frostvetero.

La unu: knab'; alia: knabin', —
Kaj reciproke kompatas sin.

Li perdis sian amatinon,
Ŝi sentas por edz' la sopiron.

Interpremiĝas en la dolor',
Du paseretoj kun ama kor'.

Nur momenton — jam ĉiu vidas,
Ke ne ĉi tiun ĝi avidas.

Ili forflugas, sen rerigardo:
Unu al sud', alia al nordo.

Sándor Csóri (1930-)

KE MALLUME NE ESTU

Videblaj ankoraŭ la pontoj aŭdacaj
betonborde, da arboj
senpersona vico,
vizaĝo de infanoj hejmenkurantaj
la posttagmeza neĝado.

Sed poiome fulgiĝas la akvo
kaj descendas ankaŭ la nokto de koro.
Pri la ekstermeblaj* mi pensas,
kiujn defendas sonĝo nenia.
Ensiblas al ili la silento kiel kuglo
kaj la soleco kiel famo funebra.

Pri la ekstermeblaj mi pensas,
plena de ili la tero.
Ne defendas ilin armeoj, rozolaŭboj, parfumaj ĉemizoj,
nek la arĝentaj bariloj de mono,
nek la amo.

Kaj vane ili mortas vane naskiĝantaj.
Pri la ekstermeblaj mi pensas.
Nur unu manon ili bezonus por havi patrujon,
nur unu korpon alian por ke mallume ne estu.

* Aludo al la versoj de Attila József: "Neekstermeblajn ja tiel multege kiel nin, de post la apero de l' sunsistemo, oni ne ekstermis sur grandpasea tero, vizitis la hejmojn malsato, armilo, bigoteco kaj ĥo-lero."

Viktoro Dalmady (1836-1916)

HUNGAROJ ESTU NI!

Sur lok' malgranda, kiun havas
Ni en la mondo-val',
Ni peni devas tage-nokte
En peza vivbatal',
Sed kvankam de venteg' centobla
Vipataj estu ni,
Persistos ni en la pereco — nur
Hungaroj restu ni!

Luktadas ŝipo malfacile
Ja kontraŭ onda trud'
Sed tio al la rok' fortika
Ja estas nura lud'!
Sur rok' miljara ĉu ni timu
La ondon? Kresku ĝi!
Ŝancelos nin nek tertremeg', nur
Hungaroj restu ni!

Jam estis temp': en malesperon
Nin puŝis sortofrap',
Kunfrapis pereigaj ondoj
Jam super nia kap',
Sed post falegoj multaj, ĉiam
Revivis la naci':
Subtenas nin mistera fort' — nur
Hungaroj restu ni!

Do kiu diras: ke jam vivas
Hungar' nur en Pasint'?
Terura estas la vizaĝo
De l' tombon forlasint'!
Spiritoj havas horon, kiam
Eksonas vekokri'.
Leviĝas peza ŝton' de l' tomb' — nur
Hungaroj restu ni!

Malnovaj kulpoj absolvitaj!

Estingis sin la flam'

De l' malben': parti-pasio
Kaj venkas patrujam'.
Per sama sento, cel', ideo
Ardantaj estu ni;
Ne timu ni pri la Estont' — nur
Hungaroj restu ni!

La land' mil jarojn estis nia,
Kaj la hungar': hungar'!
Ventegojn venkis, kiuj kuŝas
Nun dise en tombar'.
Afer' ne nova estas por ni
De l' uragan' furi'!
Ni venkos la inferon mem — nur
Hungaroj restu ni!

PATRINA LARMO

Kiomfoje skribon ŝi de l'
Fil' ricevas,
Kiu marojn malproksimajn
Iri devas.
Larmo tremas, kara, brila
En okulo
Brilas ja pli bele nek la
Marspegulo!

Kiomfoje skribon ŝi al
Filo sendas,
Vin, ho kara, kara fil', mi
Hejmatendas!
Tremas en okul' profunda
Larmo pura
Pli profunda estas nek la
Mar' lazura.

SENDEPENDO

Fore, inter montoj
Mia tendo nestas.
Rok', arbaro sole
La kunuloj estas.
Min fendegoj baras,
Muĝas la abioj
Min apenaŭ trovas
Eĉ la sunradioj.

Mond' malica, serĉu!
Mi bon-lokon trovis
Ĝoje, ke mi al vi
Dorson turni povis.
Via kruda, bruska
Voĉ' min ne atingas,
Vete kun la agloj
Mi flugilojn svingas.

Ho, kunuloj miaj,
Mont', arbaro, roko,
Ĉe vi estas por mi
Bon-trovita loko!
Ŝiron de la dornoj
Portas mi sen plendo,
Nur vi estas mia:
Dolĉa sendependo.

Magda Donászy (1911-1988)

LA GRILO KAJ LA FORMIKO*

Grilo:

Ĉir, ĉir, ĉir, karul' Formiko!.

Formiko:

Ĉu vizitas min amiko?

Grilo

Jes, mi. Kanta Gril' la nomo.
Kiel varma via domo!

Formiko:

Kara Grilo, do saluton.
Sed demetu la surtuton.

Grilo:

Hu, la vento blovis min tro.
Neĝas, frostas. Venis vintro.

Formiko:

Kie ajn la frosto akras,
ĉe mi bona fajro flagras.

Grilo:

Kiom da hejtaĵo tie!
Ĉu vi gajnis loterie?

Formiko:

Mi laboron ne neglektis,
dum somere mi kolektis
tigon, spliton, kruston, pajlon
penis per surdorsa porto,
ke mi povu meti fajron
kaj min savi de frostmorto.

Grilo:

Ho, kaj kio en angulo
estas tio, vi, ŝparulo?

Formiko:
Herbo, frukto, ŝelo, greno,
ĉio bona por festeno,
muelite kaj pistite.
Nun mi manĝos apetite,
kapdoloron mi ne konos,
aspirinon ne bezonos.

Grilo:
Trezorejo ĉi kamero!
Al mi mankas eĉ panero.

Formiko:
Vintron la prudent' avizis:
Ĉu vi do vin ne provizis?

Grilo:
Ne. Mi havas grandan peton.
Volu doni nun prunteton,
ĉar se mi ĝin ne ricevos,
de malsat' mi morti devos.

Formiko:
Kompatinda kamarado,
do malplenas via plado?
Sed ni havis ja someron,
kiel do vi la kameron
ne plenigis antaŭvide?
Ĉu vi kuŝis malsanlite?

Grilo:
Mi nur ĉirpis, ĉirpis kante,
pri kolekto ne zorgante.
Mia zorgo la muziko
estis, ne pajl' aŭ spiko.

Formiko:
Sciis vi, ke venos vintro,
tamen vi senzorge trilis?
Nun murmuris via ventro.
Ĉirpo vin ne tre utilis.

Grilo:
El ĉi multe da manĝaĵo
donu iom da furaĝo.

Formiko:
Nur konsilon mi donacos,
eble tio vin kuracos:
Se muzikis vi somere,
dancu nun, ĉi-maniere
vin varmigu frostvetere.

(Kun Márta Vári)

* La poemfabelon prezentis infanoj en Budapeŝto dum la Infana Kongreseto en 1966.

Ákos Dutka (1881-1972)

ANTAŬ LA KRISTO-BILDO DE YPERN
(En milithospitalo dum la unua mondmilito)

Kanonoj blekis ĉe Ypern; en olda
preĝejo la litoj de vunditoj plenis
kaj antaŭ la altaro artornama
sur teron tri soldatoj sangaj venis.

Provencan kanton zumis unu febre
kaj ame flustris li: Lisette kara ...
Soldat' dikosta, kimra, okulferme
la akvon glutis en kuŝad' najbara.

Junulo sveltfortika, apud ili,
kiel reĝido de fabel', hungaro,
jen kuŝis, — hejme panjo pri vi sonĝas: —
Mikael Könyves Tóth, dudeka jaro.

Kanonoj longe blekis malproksime:
Rigardas ses okuloj la altaron,
moviĝas tri vinditaj manoj lante,
hezite nun en sangan solidaron.

Pierre, la mildbarba kaj amema
kaj Mikaelo, kiun kampoj sendis
el Hungaruj', kunplektis siajn membrojn
en sonĝo; pri dolor' neniu plendis.

Superaltare olda bild' de Kristo
ekbrilis, kaj okuloj liaj ridis,
radio blanka flugis tra preĝej', dum
la sangaj manoj trovi sin kunglitis.

(Kun Paŭlo Balkányi)

Béla Endrődy (1886-1956)

HAJDE'

Hajde' Sultan filino bela,
Vagas en parko kun plezur' ...
Aŭskultas ŝi pri birda kanto,
Pri ondbabil' pri ventsusur'.

Kaj, dum sur mola musko-lito sidas
Ŝi sub ombranta branĉotend',
Jen, iu venas, kisas ŝin, kaj
Jam malaperas — dum moment'.

Ha! Aŭdacul'! Ha! Sklav' malpura!
Ekkaptu lin! Bluvesta sklav'!
Kaj bruos en ĝarden', palaco
Serĉ-persekuto — ĝis la traf'.

Sur tron' eksaltas la sultan potenco
En kolereg' terura nun:
"Al mi, al mi la mizerulon!
Kaj senkompata estu pun'!"

Apud la patro sidas Hajde'.
Enportas sklavon servistar':
Bluvesta sklav', sed en okuloj
Kun arda bril' jen: fajromar'.

Bluvesta sklav', sed dolĉaj lipoj,
Kaj vang' pli pala ol lili' ...
"Filin'! Ĉu la krimul' li estis?"
Knabino flustras: "ho, ne li!"

Milán Füst (1888-1967)

LETERO PRI LA MORTO DE EDIPO*

"Oidipus!" — ni kriis kaj laŭtege ekploregis ni kun brakolev.
Ĉar la sanktajn leĝojn, bronze kaj homkore ĉizitajn rompis li.
Trumpetoj tiam sonis tranĉe kaj post ili kiel fajrotorent
Falegis de sur flanko de monto la jarcenta malbeno de Mitras.
Patrinoj junaj kaj seriozaj
angore rigardis sian bebon, kiu dormis sur ilia brust.
Ardaĵo la kampojn ĉirkaŭkuris, — subiris la sun.
Nigrigis la flanko del monteto kaj ĝiaj frondoj; ĉevala kadavrar
Kuŝis sur ĝi dise... ĉar kuro ŝovaĝa estis tio ĉi, ekscita, lasta kuro
sovaĝa
De la heroldoj; ankaŭ ili, kiel sako, tiele falis, tiele sub la arboj
sternis sin
Tuj post sia elseliĝo kaj rakontis, ke al Edipo stas finita jam.
Pli fore, sur angulo de plac la saĝuloj, kaj eĉ pli fore eta grupo kun
sakflutoj trapikitaj,
Tiel same veantaj, pri la funebraj, kaj lamentantaj kiel orfa infenar
La sakflutistoj de la kulpa reĝ.
Sed kelkaj leĝeraj facilulinoj, kvazaŭ nenion ili aŭdus,
sukis al si la lipojn per langeto kaj tiamaniere rigardis ĉirkaŭ sin.
Bukloj iliaj kiel nuboj krispis, kaj tremis al ili la eta agema man ...
Ili nur metadis-agadis dum klakado de pantofloj siaj,
prefere aliĝis al restintoj, ankoraŭ vivantaj, luktvenkintaj la ĉevalojn
sovaĝajn,
kaj nun kuŝantaj duonsvene, dum mano aŭ flustro virina ne dolĉigis
al ili la lacan dormon.
Ah, serioza la leĝo! — diradas ankaŭ ili, sed ne kredis.
Kion ili pensis?
Mi ne scias, ho mi ne scias. Ŝajnas, ke ordono ne ekzistas sur la ter',
Kiu povus bridi ilian fajron kaj turni al niaj zorgoj la timonon de ilia mens.
Ilia la ter, ĉar ilia la pek! Ja kio al ili la sufero del printempo, kio la dolor,
kaj la granda plor de la forlasitoj sube en la malsupro de la val?
Hartuber al kelkaj estis metita kiel al impertinentaj ĉien-nazoŝovaj
knabinetoj,
... Kaj unu el ili fine la belan kapon turnis eĉ al mi.
Kaj atendis. Por ke kiel besto soifa, trovinta fonton, mi trinku el ŝia
okul-lum.

Jen estis la damno, ho reĝo Oïdipus. Dum ni malbenadis, ni mal benis
la volupton kaj volintus niajn virornamojn ĵeti for ...
Ĝuste tiutage, kiam ni vin priploris: jen dronis ankaŭ mi, fariĝinta la sklav
de voluptoj ĝisfine-ne-videblaj. Sombraj maroj kaŝas jam mian junecon
puran.
Hetajro min posedas, kaj, mi sentas, por eterne. Mi ne povas ekzisti
jam sen ŝi,
Ĉar ĉiam ŝi nudas kaj ĉiam ridas. Ringoj sur ŝiaj fingroj ...
Ho lasu min, al mi la vortoj mankas ... kaj kompanon vian jam forge su
por etern.

*Noto de Kalocsay:

"Mi ne metis apostrofojn en kelkaj poemoj tradukitaj anstataŭ la eliziita o-finaĵoj de sub-
stantivoj. Jene mi emfazas, ke tio estis ne forgeso, sed intenco. Ĉar: 1. La afero ne estas
senprecedenca. Vilho Setälä en sia libro "Fortoj de l' Vivo" plurfoje faras tion, ek-zemple
sur paĝoj 89, 90, 91, 92, kaj, laŭ mia scio, sen ia skandalo. Sincerdire, mi timis pri la
prestigo de E-o. Se la poetoj, kies poemojn mi tradukis, vidos sian kreaĵon plenshu-tita per
tiuj multaj ' ' ' ' ' ' ' ' , ili diros, ke E-o ŝajne estas ia arkaika lingvo."

La apostrofo havis kaj havas kontraŭulojn, en kies okuloj ĝi estas kvazaŭ dorno. Laŭ
Brendon Clark la elizio sonas kiel singulto kaj dum laŭta legado aŭ en konversacio
malfaciligas la komprenon, kondukas al kvazaŭ dialekto.

En la "Arto Poetika" de C.E.R.Bumy ni legas:

*Ne svarmu ili en la vers' elstara
kaj pike, kiel en la fiŝviando
la etaj ostoj, kiuj dum la frando
minacas ĉiam hoki en la gorgo.*

Gábor Garai (1929-1987)

MIA PLEZUR KAJ MIA TURMENTO, BUDAPEST*

Magio prujnofreŝa de stratoj frumatenaĵoj,
bremsogrincado kruda de oldaj busoj astme penaj,
somer-kaprico de banejoj ĉampanŝpruc-koloraj,
senfina kruto de la ŝtuparoj ĉefofic-kontoraj,
belegaj damoj pelten kudritaj — prirabitec fremdula —
sundronoj grandaj vintre tra fum kaj vual nebula,
knabinoj ŝvebe ekfloraj en papavet-jupetoj,
krepusk-vizioj inter elektrolumaj stratostretoj,
jen vi, resti deviga, arde altira nest,
mia plezur kaj mia turmento, Budapest.

De vi mi eterne fuĝus — nur for, for! — mi min pelas,
sed min via veneno kaj mielo rekverelas,
kaj, kiel al silenta — al mi ne donita — naskvilaĝo,
angore mi rerapidas: ĉu ne ŝanĝiĝis al vi la vizaĝo,
ĉu vi ne iĝis fremda jam dum semajno kurta?
Ho, la revojaĝadoj, ploregaj skuiĝadoj sur relopar suburba!
Montoj, knabaĝaj veproj, Tabanaĵ** rev-promenoj,
bulvarde, en morbaj telefonbudoj, hasto ĝis folaj duonsvenoj,
jen vi, resti deviga, vibre altira nest,
mia plezur kaj mia turmento, Budapest.

Novstrate perloblanka kaj milda vic domara,
en pluv tram-atendantoj kun sia sturm amara,
anelaj tage-nokte fabrikaj maŝinaroj,
homoj el ĉambro fridiĝa al svarm de trotuaroj,
Danub tenera, murda kun sia ferum sep-ponta,
tagiĝ de vagabondoj, ho, kien perdiĝonta!
Juvel varia de la futuroj film-rapidaj,
glacio resobriga de miaj tagoj disprodigaj,
flamflor ekscita, ke miaj lamfidaj noktoj brulu,
vi min en mondon metis, vi min en morton lulu,
naskinta kaj murdonta, resti deviga nest,
mia plezur kaj mia turmento, Budapest!

* Vd la piednoton sur la paĝo 112.

** Urboparto de Budapest.

Pál Gulyás (1899-1944)

LA KORO DE L' SOLDATO

Ho, vi, soldat'!
Se vi fiere pretermarŝas min
kaj klakas la flava keramit'
sub viaj tondraj paŝoj —
ĉiam pri tio mi meditas:
kiel malgaja kaĝ'
ja estas via vasta brusto,
kiel malgaja kaĝ' metala,
sub kies ŝtalkirasoj
fugadas cel-nescie
via mola, ruĝa kor',
ĉi tiu trila birdo,
kiun via kara panjo
el sia blanka man'
kun mil esperoj iam ekirigis.

Ernő Holló (1910-1983)

ANSEROJ

Je ia krio, ĉaro-bruo, bleko
de aŭtohupo, je ia eksono
niaorele nekaptebla, je fora
voĉo alvoka,
ili flugilojn siajn disetendas
duflanken kiel aviadil-alojn
aŭ remil-paron neĝo-blankan, kaj
kun stentora gi-ga-ga-ekzaltiĝo
ekvojas flugi tra l'
nemezurebla maro de l' ĉielo.

Nur kvin-ses paŝojn longas kurs' ekkura,
entute tiom estas lukto ilia,
la senespera, blinda, vana
renkontiĝemo
kun nubo, kosmo, infinito.

Kelkpaŝe 'stas la voĉo: flugi, ek!
Kaj l' adiaŭ reciproka kun
la herboj, stratoj, vilaĝfinoj, akvoj, —
poste la paŝo mortas en sin mem.

La tuto 'stas jam ne pli ol mallerta
klopodo, kiel la kriĉad' sensona de l'
patrino infan-senigita, aŭ tremo
de la hirundo inter
la ungoj de aglo,
ke dezir' ilia estas morta
kaj la piedoj
gluiĝas teren.

VIZAĜO SURSTRATE

Vizaĝo,
dura, fermita, kion vi portas? Kiel
profunde kaŝas vi la kareson por
viaj infanoj, la kliniĝadojn
ŝutitajn en okulojn de l' ĉefo, brakumon
de l' amatino, fuŝitan
tolon, sukcesan globolagron, eraran
rubrikaĵon magazen-libran, vinon
vesperan, vin kanti kapbalancigantan, mokon
de l' edzino, ke: nu jes, aliaj lukras pli. Kaj kiel
avare vi gardas viajn bagatelaĵojn, kiuj
'stas tiel same viaj kiel
via stomak-ulcero kaj kor-reŭmatismo.
Silento estas en vi kaj post vi kaj
Oantaŭ vi, kvazaŭ
neniun vi havus en la mondo, kvankam
vi havas fraton, familion, parencon,
kiuj same en vi enestas kiel
viaj aĵoj time gardataj en tirkesto.
Vi havas amikon pensatan kun manpremo,
malamikon, kun kiu vi pretas interpugni.
Se mi vin haltigus: kion vi portas?
Ĉu vi min brakumus aŭ
kaptus min je la kolo?

Gyula Illyés (1902-1983)

DANKE

Pereus la homar' sen ido,
se la virinoj aŭdus, kian
fi-tonon uzas viroj, kiam
ili obscenas kun hen-rido
pri la minut', kiu dediĉas,
kiel oaza fonto sorbon,
la genufleks-kultatan korpon,
kiu kraĉujo poste iĝas.

Kiom ni, kun fidelo vera,
ja dankis por ligiĝ' federa
al homfratin', post ol, falintaj
venkitoj, ni nur kuŝis, lacaj
pro sangoperdo, trans forpasaj
espero, kred', bataloj blindaj?

MONTRIĜAS

Montriĝas ungoj de leono:
burĝonas abrikoto, pir' kaj
disvolvas ruĝe sin ĉi mildaj
ungegoj de l' printempsezono.
Jen ĉie, ĉie pura campo
leviĝas svarme en la alton
kaj ĉiu kvazaŭ montras halton
ordonon praan tra la kampo.
Jes, kvazaŭ patrinbest' giganta
elŝovas sin kaj brust-aperte
la vojon baras for averte
al mond' pereon alkurante.

Kiom da brakoj! Mi observas,
ke grefoj, puraj glavoj skermas.
Kiom da edukad', pacienco,

elteno kaj triumfpotenco

kontraŭas la needukitan
instinkton por mortiĝ' agitan!

La koron saĝa dur' ekregas,
jen, la profundo ja fortegas
pli ol la tero, ol la homoj.
Ne kuru time! Eĉ se domoj
kaj turoj falas de l' furiozo
inunda de l' militĥaoso,
ĝia pramalamik' sin levas:
la pac', kaj fine venki devas.

POETOJ INTER SI

Ne povas esti hom' honesta,
kiu mutigas sian liron.
Tiu mutigas la verdiron.

La nemensogon, la netrompon
ĉesigas tia hom', jes, frato,
jen estas ja fakta stato.

Vi ne prosperos eĉ pri l' sorto,
se la diskutfurioz' ne bruas.
Poet', se mutas li, ekbluas,

kiel al kiu aero mankas,
kaj palas ĉio, spiroperda,
kies li estus buŝ' aperta.

Bibli-elvoka stranga plago!
Sed tutaj imperioj falis,
kiujn versero ne regalis.

Terur'! Poetoj — ajn sonore
kiu homveron ne disdonas,
meritas, ke li en ĝi dronas.

TRANSFORMIĜINTA KNABINO

Ŝi nudpiede, duonsovaĝe
kun ni kuradis, nin simile.
Foje komencis al ŝi lumi
l' okuloj velurbrile.

Foje, dum kun ni ŝi transsaltis
la heĝon en pelado kura,
ekfulmis ŝia sortomarko:
la brusto frumatura.

Ŝi dancis, sen konjekt', ke — kiel
malsan' latentia iun boras —
ia lontana fremda volo
en ŝi laboras.

Kaj foje, kiam siajn lipojn
ŝi kun frandem' infana lekis,
ĉi lipoj, kvankam innocentaj,
jam kulpe ekardegis.

Kun ni, sur arbo, ŝi fabelis;
la heroin' ŝi estis ĉiam,
kaj inter nin el la butiko
foje ne venis ŝi jam.

Fortepiano murmuranta
domfunde ŝin kaptita tenis.
Salutojn ŝi ne reciprokis,
eĉ kiam ŝi elvenis.

Kolonj- kaj har-odor', obscenaj
bubvortoj ŝin postsekvis garne,
kaj, povra, alian ĉielregionon
transiris por eterne.

Károly Jobbágy (1921-1998)

SAMLINGVE

Suĉinfanoj
    samlingve pepas-lispas.
La amparoj
    samlingve aminsistas.
La tombaroj
    samlorsingulte tristas.
Eternas tio kaj ne havas finon.
Tamen
    suspekta la nekomprenato,
mi tiun ŝirmas ŝilde kontraŭ bato,
kiu sin igas al mi frato
dirante vortojn
    kun klara al mi senco.
Disĉesu furioz',
    danĝer kreskanta en hommenso.
Al la konserva ritmo de l' patrina
lingvo pariĝu l' esper-origina
lingvo,
    kiun la hom-malesperant'
lastprove ĵetis al la borda rand'
de l' ŝaŭmobolaj ondoj de la Sang',
kiu jam ŝajnas mond-brakuma
spir' de muziko ĉie-zuma,
ĉiun-penetra! Akompane
kvazaŭ la Paco signas mane.
"Paseo-manka — oni krias —
sen nuancoj fajnaj..." Mi ne scias,
sed min ne interesas tro.
Ĉu pro nuancoj mi pereu do?
Egale jam, nur estu lingvo,
lernebla plej rapide, malplej pene,
en kiu tamen vortas vorto plene,
animojn ĉiugentajn perkompreni
traanta, ke per ĝi ni krii jene
tra l' mond', kie multvoĉe ve' amasas.
"Ne pafu min! Amiko, pasas!"
Kaj ke la vivon amas mi. Ekstermi
ĝin mi ne lasas, ne lasas.

Jolán József (1899-1950)*

LA BAKISTO-LERNANTO KAJ ATTILA JÓZSEF

Joĉjo, la malgranda bakisto-lernanto
laboris en bakejo de vilaĝo
apud la hungara ĉefurbo. Li dormis
sur sakoj apud la bakforno. En koro
de l' knabo zumadis versoj de la
poeto Attila József. Antaŭ kaj post
la laboro li legis liajn poemojn.

Foje, dimanĉe bele li lavis sin,
elskuis la farunon el sia ĉapo kaj
ekiris por viziti la poeton.

— Mi deziras bonan tagon! —
kaj paŝis en la ĉambron de la poeto.
Li rapide deprenis sian ĉapon, sed
tuj ruĝiĝis, ĉar el la ĉapo flugis
supren faruno, kiel delikata, blanka fumo.

Attila József sidigis lin sur la
divanon kaj demandis, de kie kaj
kial li venis.

Kion diri, kion? Fine li respondis:

— Mi nur volis viziti la poeton
de la belaj poemoj — sed liaj vortoj
estis apenaŭ aŭdeblaj.

Li rigardis malsupren per siaj
infanaj okuloj, kunpremis siajn
genuojn, kaj pro la embaraso li
premadis sian farunan ĉapon.
Tamen subite li vigliĝis. Li dismetis
siajn piedojn, ĵetis sian ĉapon
sur la divanon kaj prenis el sia poŝo
belan ruĝan pomon.

— Se vi akceptos ĝin, mi donas
volonte al Vi.

Attila József "ĉe la rando de la urbo"***
ofte renkontiĝis kun tiaj homoj.

* Fratino de la poeto.

** Titolo de lia poemaro.

Lajos Kassák (1887-1967)*

AL ĜOJO

Ho ombro inertia en mi de svenanta korp' de Jesuo
Ho Malĝojeco! Rigardu, en la kadukaj, nigraj urboj
Kie nun bluaj rozoj de l' kadavroj odoradas
Kaj nur la malĝoja falango de l' muŝoj flugadas
vage en la silento,

Mi per kulpiĝo de l' virginoj gustumas la moston
Kaj sonigas sonorilon antaŭ novaj Mesioj,
Kiujn la plena arterio de l' jarcento elĵetos sur la
foirojn.

Nun en brulantajn boskojn de l' Ĝoj' mi kaŝiĝas
Kaj por mi ne estas jam: la estanta, estas nur: la
neestanta

Sur malvarmiĝantaj ruinoj novan vizaĝon de Epikur'
mi kantas

Kaj de l' ebenaĵoj ekkreskantan verdon, de l' montoj
blankan glaciaĵon

Kun krudaj, kirlantaj amasoj la kolosajn metropolojn
Kaj aparte la forĝistoj pugnon de la bankieroj
flavajn tigrookulojn

La subiĝantan subakviston, la ĝardeniston, kaj la
ŝnurnervan piloton.

Bilionojn da eblecoj de l' vivo mi spilas el mi mem
Kaj la ora fork' de l' rido ekfrapas sur miaj dentoj
Vaganta ĉevalvir' de l' ĝojo, de l' volo mi estas
Freneze ĉevalid', mi kun vastaj naztruoj blekas al
la tempoj:

Kiam la profundaj ferfandejoj de Vestfalia al ni
kantos

Kaj post siaj jugitaj bovoj la sovaĝa hungara kampano
La 1905 de Petersburgo, la gajaj vinrikoltantoj de
Champagne

Kaj, ho, vidu, ankaŭ mia ebria strata lingvo, kiu nun
Unua ĵetas sin en la novan mondon.

*Lajos Kassák estis la gvidanto de la plej moderna literatura skolo en Hungario: reprezentanto de la ekspresionismo, dadaismo, konstruktivismo.

ankaŭ sen avido korpa
pro ilia puro,
ilia forto
iliaj ritmaj movoj
ilia kuraĝa rigardo
mi amas ilin.
En ilia proksimo mi sentas la dolĉajn
gustojn de fermentado
kaj vidas, kiel pleniĝas
ilia korpo
per ekscito kaj ĉarmo.
En ili ekflagras
la fajro de ribelo
natura deziro de l' posedo.
Se ili proksimiĝas,
mi rigardas profunde en iliajn okulojn,
kaj se ili malproksimiĝas,
mi turniĝas triste post ilin.
Sed vane ili kuregas,
ili ne povas ŝiriĝi de mi tute.
Jen ili speguliĝas en mia koro,
ili ne povas veni vojerare
el la denso de miaj pensoj.

Pli malpli baldaŭ
ili estos mi
kaj mi estos
ilia memoraĵo.

Tiel estas bonorde.

Amen.

EN BONA HORO

Tagiĝo ridetanta
ridetu ankaŭ al mi
virino virino
venu el via domo

Kun mia fruktoplado
mi venis
por vin pridonaci en la lumo.

Ho stelo de mia nokto
orinundo de mia tago
klukanta mia kokineto
mokanta mia turdo.

Nun mi diras ĉion ĉi
dum vi ne estas ĉi tie
poste mi vin brakumos
kaj silentos.

Poste
mi vin rigardos
mi vin rigardos
kaj miros
kiel bela vi estas.

LABORIST-PORTRETO

Tiun ĉi kapon ne formis Dio laŭ sia propra bildo
tiun ĉi kapon turmentas memoro de l' paseo kaj
duboj de l' nuno
en tiu ĉi kapo ĝermas semoj de revolucioj
tiun ĉi kapon delonge gvatas ekzekutisto
tiujn ĉi manojn direktas la ideo de l' kreo
tiuj ĉi manoj estas benataj de live kaj damnataj
de dekstre
tiuj ĉi manoj bategas kaj levas per unu fojo
tiuj ĉi manoj portas spurojn de katenoj
tiuj ĉi manoj ne plektiĝas por preĝo
tiuj ĉi manoj ne naŭziĝas de sango
tiuj ĉi piedoj ne misglitas sur oranĝoŝelo
tiuj ĉi manoj interligas okcidenton kun oriento
tiuj ĉi piedoj trete disprenas la sep kapojn de
l' drako

tiuj ĉi piedoj atingos la pejzaĝon pri kiu la kapo
revas
tiu ĉi koro per sia propra ardaĵo renaskas sin
mem
tiu ĉi koro estas la ĝemelfrato de mia koro
tiu ĉi homo estas tia kia estas mi
sub tiu sama ĉielo
tiun saman kanton
ni kantas
pri semado
pri rikolto

LA GARDANĜELO

Potenca bronz-anĝelo sur blanka
ŝtonkolono
gardas la trankvilon de l' nokto.
Adorinde bela. Netimigebla.
Sed li ne rimarkas
en la frostiĝinta silento
senonaj kaj senombraj
birdoj alvenas
por ruinigi la domojn
mortigi la homojn.

Tagiĝe
sole li staras sur la loko de l' pereinta urbo
el bronzo
sur blanka ŝtonkolono.

LA REALAĴO DE NENIO

Vi ne belas pli ol la aliaj
tamen vi belas pleje.

Vi ne bonas pli ol la aliaj

tamen vi bonas pleje.

Strangas ĉi tiu ludo
amaras ĝia gusto
kaŝiĝanta sub miaj palpebroj.

Vi ne havas korpon
kiu sur si portus
la spurojn de turmentoj
vi ne havas kutimojn
kiuj la mildajn ŝafidon
incitus en sangsoifan lupon
vi ne havas parencojn
kiuj estas por vi malhonoro.

Ho vi plej bela kaj plej bona
vi estas jam nur via memoro
al mi.

Mi ekiris
por vin serĉi en la vesperiĝo
por vin kisi antaŭ ol la suno
dronos en la maro
sed faleganta pluvego dislavis la vojojn
vento de rabbesta muzelo
dismordis la velon de mia ŝipo.

LA ZORGOJ DE SOLECA VIVO

La vento la vento
freneze krozas
pelas la nubojn
elŝiras la arbojn
kaj hurlas
ploras
sensatione
Mi pensas nun pri tiu
kiun neniam mi vidis

sed mi sentas ŝian proksimecon.

De jaroj
ŝin mi pentras sur tolon
ŝin mi skulptas en ŝtonon
kaj per vortoj senvoĉaj
al ŝi mi parolas.

Eble nun ankaŭ ŝi pensas pri mi.
Eble ankaŭ ĉi senindulgan venton
kirlis ŝi
por al mi mesaĝi
en sia tristo.

Aladár Komját (1891-1937)

AMA POEMO

Kiel la tero vi vin etendas
kun trankvilo plena kaj danĝer' pereiga.
Montpinto, golfo, istmo ŝiras-fendas
vian riĉe fekundan korpon,
ŝtormnuboj de l' bukklar' akumulas volbon
super via frunto.
Surbrake al vi nestas akcipitro ŝrika.

En tertremego, fulmotondro
enorm-amase kun vi min intermiksi!
Kiel fajra neĝobulo, brule,
de via brustopinto alprofundi rule!
kaj elripozi.

Min lulas la fluido de viaj membroj,
min kovras garde la frondo plorsalika
de via hararo per ombro refreŝiga,
la bord' fornaĝas, kiel sonĝo, pale,
arbaroj, rabobestoj, roko-sovaĝo
fandiĝas sub nebulo fabelvuale.
Kaj nun kliniĝas al mi via vizaĝo,
kiel la bona vartistino-vizaĝo de patrin'
en mia ĉemizeta aĝo.

Vi, amatino! Vi, patrin' al mi!
Kaj simpla, laborema tagposttaga kunulino.
Vi surprenas nian sorton al via febra ŝultro,
ne ploras, ne jelpas, nek humiliĝas,
sed marŝas samaritme en la virina multo:
kiu sufokas sian forton en la tekstomaŝino,
kiu la garbojn ligas sur stoplej' figrafa,
aŭ en kudrilan truon ŝovas sian lumon okulan,
kaj ne ploras, ne jelpas, nek humiliĝas,
sed jam stariĝas sur sia loko, home-brava!
Batite, dure rebatas,
malami kaj ami la filojn instruadas:
malami kun neestingebla granda malamo
la sango-grasigitan, nesatigeblan homtavolon,

kaj ami kun ĝismorte-fidela granda amo
la siaspecan popolon!

Al ili kaj al vi ĉi kanto kantas honoron!

REKRUTIGO

Jen Johan' Trezora!
Bona por fatraso.

Mikael' Konstanta!
Bona por forpaso.

Petro Diotima!
Bona por blasfemo.

Jen Andreo Gaja!
Bona por plorĝemo.

Jen Francisko Forta!
Bona kriplo putri.

Jen Jozefo Dika!
Bona vermojn nutri.

Jen Kaspar' Bonhoma!
Bona por rabbesti.

Jen Adam' Verdira'
Bona por neesti.

VOĈO DE HUNGARAJ MALRIĈULOJ

Mordadas streĉlaboro kaj malsat',
kreskantoj vadas en mizero-mar:

Degelas eĉ frostinta senfidul',
hontruĝo sur la vizaĝ' amara alarmas!
Kaj kiu hodiaŭ mortas,
Tiespupile memor' de la diktaturo varmas.

Ankoraŭ foje tion!

Sennombre nekalkuleble
en la fabriko, minejo, kamp' de sinjoraj moŝtoj,
vekiĝas vigla la tuta popolo de senhavo!
Stariĝis! Ekiris!
Sur pado inter la du mondoj
la forviŝitan fronton de premegantoj kaj premegatoj
distranĉis glavo.

Cent tridek tagoj!*

Kiam la nia estis ĉio!
Tempo de plenumiĝo eĉ kun eraraj agoj!
Nia aero bona,
nia sango, ost', muskolo, nervo,
stimulo eterna. Signo ordona!

Ankoraŭ foje tion:
la potencon de l' sovjetoj!

Surkorpe batadas stang' de turmento febra,
sed en forĝejo kaŝa de l' Partio
la ŝtalo jam ardas,
el kiu iĝos ega mult' armila kaj laborila,
detrua kaj konstrua: nerezistebla!

* Tempodaŭro de la Konsilantara Respubliko en 1919.

Lajos Kónya (1914-1972)

KIE VI ESTAS ORIOLOJ?

Orioloj, vi, kantbirdoj, sol-melodiaj, senresponsaj
flamigiloj de l' ĝardeno, kie vi 'stas jam, fenomenoj?
Ĉu sekeco murda pelis vin el ĉi pejzaĝo soifa,
aŭ ni tedis vin per niaj klaĉoj kaj lamentoj eternaj
kaj vi, oraj sonĝoj pasis al ĉiel-region' alia?
Araneo plektas reton sur la senornamaĵaj branĉoj
de la persikarboj, kiuj moviĝadas vin memorante.
Viajn laŭtjubilajn fajfojn la vastvolba ĉiel' tagiĝa
plu ne eĥas, ho, mi mem ne sciis, kio do al mi mankas,
kial do mi rigardadas la ĉielon ire-reire.
Orioloj, vekhorloĝoj oraj, flutetantoj amataj,
sen vi la somer' ne plenas, mankohava la harmonio.
Tiel ja necesas via fola kant': "Ne fidu la viron",
kiel roso al la kampo, amo fidela al knabino.

LA RAJDARTISTINO*

La rajdartistin fariĝos ĝuste tia
veanta ĉielŝiradanta
maljunulin kiel la ceteraj
Avarados kurados
lamentados
Ŝia kredomondo stos eksterorda
ofte ŝi survestos
mantelon grizan
de sensenca pieco
Kaj ne trovas en ĝi trankvilon

Sub la mantelo
turmente portos sian edenon
la multescia korpo
la iam strase plakita
intervuale luliĝanta
streĉita

arke saltanta
infren de ĉeval supren al ĉeval
fluganta galopanta

Kiel valorperdintan
oldan moneron portos
siajn memorojn
la korp falemiĝanta
kaj en la preĝdomo ŝi
elmetos ilin vice
antaŭ sin
pri ili prezurados
ŝiaj oldaj okuloj
palpebrumantaj pro la lumo
ĝuste sufiĉa
por ĝismorte trabrili
ŝian griziĝintan vivon

LA ROMIANO*

Mi la legiestro
kuŝas en tomb elfosita
loke de mia kor
sub la volb de miaj ripoj
stas mallumo de vako
Kiel krucumita aglo
ekbaraktas mia memoro
sur la Baltaj vizaĝostoj
de kampulin barbara
Tage dudek-kvinfoje ŝi tramuelas
la lernitan tekston
kaj kiel iu kaptinta birdon
premas pugne la monereton
kiun en ŝian polmon metas
la turistoj.
Poste ŝi fermas super mi la lignopordon
dormu plu romiano
Kaj mi ree kaj ree mortas
pri Panonio

* Vd la piednoton de p. 112.

NIMBO

Nin liberigu Disinjoro
disde l' potenc-ebriuloj
al kiuj facile ekstreĉas
la akoholo la kranion,
kaj tiam el ili
eksplodas la pranaturo,
ŝiriĝas la teg' de ilia
discipliniga inhibicio
kaj ni povas vidi
ilian nudan memon
Al kelkaj eĉ gluto sufiĉas
por esti malkovrita,
por montri la kruelan
cezar-vizaĝon lupajn dentojn
Kaj se li grimpis alten
li ne rekonas siajn samlernejanajn
viumas ilin kiel fremdajn
nenion-neniun memoras
precipe ne tiun
kiu siatempe
skribis liajn lernekercaĵojn
sur kies dorso li gimnastikis supren
Matene li surmetas nimbon
anstataŭ ĉapelo
per sia rigardo subluma
preterrigardas super ni
kiel al kiu la cerbo bolas
de landaj zorgoj
Ĉu li ne scias ke la lando el ni
sin kunmetas
kies sorton eĉ por mangesto
indigi li ne pretas?
Nur supren al la alto
li okulas dum irado
ĝis foje li falos surnazen
kaj ruliĝos malproksimen
lia brilanta nimbo el lado

Dezső Kosztolányi (1885-1936)

ADMONO POR LA RESPEKTO DE MALJUNULOJ

Jes ja, kliniĝu antaŭ la pli aĝaj,
ĉu stratbalaistoj ili estas, ĉu ministroj.
Ne tiam respekton mi al vi predikas,
kiel la pastroj kaj lernejoj legolibroj.
Sed konsideru, kiel malfacile vi mem transsavas
tra danĝeroj de jaroj vian korbaton fragilan
sur ĉi globo malamika al homo,
kaj ili, vivintaj kvardek, kvindek, sesdek jarojn
kiom da vintraj matenoj, kiom da pneŭmonioj
ili travadis, kiom da riveroj nokte preteriris,
de antaŭ kiom da aŭtoj forsaltis stratangule,
ĝis neatendite ili stariĝas antaŭ vi tempokronite
kiel la mirakloj aŭ kiuj venas el la milito,
rekte kiel flagostangoj, kaj subite, por via mirego
ili disvolvas de l' vivo ŝtormobatita sed reportita
la majeste flirtan, pacoanoncan, triumfan flagon.

FLAGO

Nur bastono kaj tolo,
tamen ne bastono kaj tolo,
sed flago.

Ĉiam ĝi parolas,
ĉiam ĝi flagras,
ĉiam ĝi febras,
ĉiam ĝi estas en ekstazo
super la strato
suprenflirte de alto
tute en la ĉielo
kaj ion anoncas
ekzalte.
Eĉ se jam oni al kutimiĝis
kaj plu ĝin ne atentis,
eĉ se jam oni dormas,

tage kaj nokte.
tiel ke ĝi jam tute magriĝis,
kaj staras kiel sekakarna orator' apostola
sur pinto de tegmento
sola,
luktante kun la silento kaj ŝtormo,
senutile kaj ĉiam pli majeste,
flagras,
parolas.

Mia animo, ankaŭ vi, ankaŭ vi —
ne bastono kaj tolo —
estu flago.

KIU HODIAŬ MORTIS...

Kiu hodiaŭ mortis
nur antaŭ unu horo,
tiel malnova jam al mi estas
kiel soldatoj de Aleksandro aŭ Kserkses.
Silento en liaj oreloj,
polvo kaj muto en lia buŝo.
Se en malnovaj ĉambroj lin nomas
malnovaj amikoj,
kun plumbopeza kapo mi provas
pri li rememori,
sed mi restas sen kompreno, li fremdas.
Mia miro estas ŝajnigita.
Lin kun la longa-longa flago
de l' forgeso mi kovras
kun ĉifona indiferento silente,
ĉar mi lin ja neniom atingos,
kaj li estas fore
kiel soldatoj de Aleksandro aŭ Kserkses.

MALBONA POETO, KIEL KORTUŜA...

Malbona poeto, kiel kortuŝa! Oni jam de jaroj
pri li ne parolis, poste lante lin forgesis.
Trivite kaj grize li nun flankumas, la butono
loze pendas sur lia jako ŝirita, kaj ĝi fajfas
al la vintra vento siajn poemojn neeldonitajn.
Kiom da orgojlo kaj forto! Sur lia vizaĝo sidas
malamo, envio ŝajnantaj defore ia etera
tristo. Apud li la famaj, kiujn gloras
pagataj artikoloj, kaj festas aplaŭdoj de sovaĝaj
koncertsalonoj, estas ŝakristoj kaj fortunĉasistoj.
Sur lian kalviĝantan fieran frunton apostolan
la vivo metis sian larman florkronon, diiginte
lian junaĝan revon, je kiu li pli kaj pli kredas.
Eĉ lia magro, devena el nutro malbona
kaj el tuberkulozo, estas laŭstila. Tuta kiel libre.
Vane vi parolas, kritiko, literaturo.
Li estas la idealismo. Li estas la vera poeto.

VIRINOJ

Ne en flagreto de am' adoleskula
parolas mi.
Meze de l' vivo, florkronita de brakoj virinaj
mi al vi konfesas,
virinoj, miaj parencoj.
Nun mi jam povas diri, ke vi tiel al mi proksimis,
kiel neniu alia,
kaj mi vin ankaŭ amis ja.

Konfuzaj kiel mi,
fekundaj kiel mi,
malklaraj fontoj, el kiuj oron mi lavis,
oron veran.
Feinoj de l' naturo, kapricaj kaj neelkalkuleblaj,
sed pli veraj
ol la penso sterila,

ol la mensogul' fiera,
ol la ostoza, timiga, mortigema viro.
Kien ja mi rifuĝus
kun mia hirta kapo,
kun mia poezio,
kun mia terura zigzag-ira ŝanceliĝemo,
se ne ekzistus vi,
komprenaj, pardonemaj
vivantaj sanktulinoj,
piaj paganinoj,
svagaj bonulinoj,
fidelaj mastrumantinoj de l' realo?

Kiam vi kudras aŭ pesas buteron,
rigardas montrofenestron kun faksperto seriozafekta,
trotetas en galoŝoj gracie, sed ankaŭ mallerte kiel la albatrosoj,
mi ekridegas de ĝoj', ke vi ekzistas,
kaj ankaŭ mi ekzistas apud vi.

Al vi min ligis la destino
por eterne
per umbilika ŝnuro, poste per ŝnuro
vivanta de deziroj,
ke en via profund' mi serĉu la vojon ale al la vivo,
kaj en vian sinon mi faligu mian kranion pensgravedan.

Ne unu, sed ĉiu el ili.
Ĉiu 'stas al mi filino, ĉiu 'stas edzino,
ĉiu 'stas amikino, amatin' mistera.
Ĉiu 'stas al mi patrino.

Mihály Ladányi (1934-1986)

ELEGIO*

Kunfrapiĝas post mi la ondoj del jar,
el mia hurla buŝ la vortoj plu ne sparkas.
Kiel mi sciuz, kia estos la postepok!
kelkfoje mi abomenas la dekjare pli junajn:
povas esti, ili fine ridegos pri mia amareco,
el mia kanto la salo solviĝos en ia fluidaĉ
kaj nenium plu mordos.

Forpasos mia tempo.

Ĉiam pli ofte mi estas sola.
Mia voj malfacilis, defore mi trotetis surpiede,
de kampoj surkraĉitaj, montetflankoj aridaj,
kie floris nur revoj kaj eŭforbioj,
domaĝe pri ĝi memori. Forpasos mia tempo,
kaj kiel glav-akrigisto del Husanaj militoj
mi maljuniĝos inter tranĉiloj kuirejaj
fajfanta febrajn oldajn kantojn.

KAJ FINFINE*

Kaj finfine, nenia kaŭzo malesperi: mi vin amas
kaj pri vi revas. Eĉ tiam, se
pri ĉiu mia revaro pretiĝas ekzakta statistiko:
kiam mi entuziamis pri vi unue, kaj kiam mi pro vi malesperis.
Ĉar, vidu, de kiam iu nia praulo inventis la Historion,
ni ne povas vivi

sen dokumentado, transdonita al la forgeso.
Vidu, sur la kolo del heroo la tabulon HEROO — kaj ankaŭ sur
la kolo del ekzekutisto troviĝas tabulo.

Kelkfoje iom

malfruas la limtempoj. Al la Historio, nome estas egale.
Ĝi faras sian laboron kiel purigisto antaŭ sia pensio. Ĝi certas pril faro.
La Historio tordas la lipharojn pintajn, tiras surokulen la ŝirmledan ĉapon
kaj kunbalaas la ostojn.

La ostojn del poetoj kun tiuj del agentoj. Kaj kiam la amaso jam stas
konvena ĝi diras:

Nu, fine mi povos ripozi!
Sidiĝas. Kraĉas.
Estas paco.

LI TRAIRIS INTER LA SOLULOJ DEL KAFEJO*

Li trairis inter la soluloj del kafejo
haltis en la cigareda fumo
ĉel tablo de ŝvitpolmaj geamantoj
fiksitis sian violinon submentone
kaj komencis ludi naŭzan kanton
por ke poste ankaŭ el ĉi tavernaĉo
li pumpu al si monon post la aliaj enue

Olduloj kaj geamantoj
laŭ ritmo del kantetoj modaj
tiel balancetis la kapon
kiel la infanoj la etajn vazojn matene
ĝis iu alparolis la violiniston:
ĉu el Bach vi ne scias?

kaj komencis migri en la fumo la lumo de fugo
Kaj poste li ne havis emon monpetadi
forportis la lumon el la fumo eĉ ne adiaŭinte

Nun
aŭskultante la debilajn kantojn de la mondo
mi premadas monereton de frazo
por ĵeti ĝin en la ĉapelon
de malbonaj spiritoj kaj aliaj
feliĉpromesaj slang-langaĵoj:
ĉu el Bach vi ne scias?

* Vd la piednoton de paĝo 112.

NUR RIMO KAJ RITMO

lelan kanton
konvenan por preĝlibro
mi serĉas en la poŝoj
de la vespero,
tristete fornaĝantan en la vento
kiel violona rulado,
kiu al neniu ofendas
la rosan animon,
nek al dio, nek al ateisto,
donu tian poemon, sinjoro,
tian kanton flirtan,
de kiu ne altiĝos
la sanga tensio de oficisto,
nenio en ĝi troviĝu
krom rimo kaj ritmo,
ĝi ne estu maltrankvila,
ĉar jam temp' estf,
ke mi kaŭru kune
sur vazo kun surskribo "Bonvolu do"
kun iu ajn beate.

SEN EKSTAZO

Kafejo,
vi 'stas mia patrio kaj nun jam mia sola
hejmo,
inter la kalvaj hebreoj de Chagall,
kiuj restis viaj en la kavoj de la milito,
inter sendentaj oldulinoj,
jam antaŭlonge forgesintaj
la varmajn manoplatojn,
kaj inter la sovaĝaj
ciganaj stratulinoj,
kiuj mian triston
premas al sia vizaĝo kiel manca,
kafejo,

fumanta tombokavo,
inter la implikaĵoj de la gazetoj
mi en vi kaŝiĝas, fabelu pri io alia,
per rido leĝera kovru
mian jelpadon amaran.

Sed, kafejo,
ŝipo ruliĝanta,
tra viaj juntoj
enfluas la griza amaro.

La unuokula gazetvendisto ĉirkaŭiras la tablojn,
60 heleroj
por la hodiaŭvespera nervospasmo kaj strata akcidento,
por tiom la mondo garantias,
ke en via fuma sino mi povas vivi grize,
sen sovaĝa ekstazo.

La unuokula gazet-kriisto estas kontenta pri la hodiaŭo.
Ĝi estis plena de eventoj,
do la gazetoj ree vendiĝas,
Profumo-afero*, trajno-pirabo en Anglujo:
ĉio ĉi varmigas gazet-kriistan koron,
ĉio ĉi bobelas supren inter la tabloj,
kaj la tabloj ŝvebas
dormeme en ĉi griza suko,
kaj ĉi griza suko
inundas ĉiutage la mondon.

La malsato-statistiko de UNESKO ne estas evento ĉi- tempe,
ĉar la Profumo-afero,
trajno-pirabo en Anglujo kaj la ceteraj,
jen estas nun la ŝikaj.
Kio okazis al nia cerbo,
ke ĉi tion ĝi voras,
ne la malesperon de la poetoj,
ne la hurlon,
kiu gluglas el la gorĝo de la disfalonta mondo?
Morgaŭ konsola ridrikan' de aktorinoj
nin alaplaŭdos el la magazinoj, siavice
la tago sur nia kubuto
ankaŭ hodiaŭ ĉifoniĝis.

Kafejo,
la nikela bovino
kun dismetitaj kruroj
staraĉas sur tablo bufeda,
el ĝia mamoo
nigre fluetas la ekscito.

*John Profumo (1915-) brita politikisto. En 1960 fariĝis ministro de milito. En 1963 li de-vis abdiki pro seksa interrilato kun Christine Keeler. Tiumtempe unu el la ĉefa temo de la presorganoj estis la "Skandalo de Profumo-Keeler".

Laky (?)

MI ESTAS POLICAN'

Forlasis hejmon en vilaĝo,
Kaj jen mi luktas kun kuraĝo,
En mil minacoj de danĝero
Por la eterna, sankta Vero.
Help' de grandulo, de infan':
Mi estas polican'.

Danĝer' reteni min ne povas.
Min sur posteno mia trovas
Somera brulo, vintra neĝo.
Okul' mi estas de la Leĝo,
Kaj ankaŭ ĝia forta man':
Mi estas polican'.

Min noktaj ombroj ne timigas.
Mi gardas. Kaj mi bride ligas
Malican volon, bruon ĉian.
Kviete dormu dormon sian
Palaco granda kaj kaban':
Mi estas polican'.

Je virt' virina, burĝ-honesto,
Socia ordo, leĝ-majesto
Je patroland mi kredas firme,
Kaj ĉiam estas preta ŝirme
Defendi ilin mia man':
Mi estas polican'.

Se de l' pasioj ŝaŭma bolo
La menson prenas de l' popolo
Kaj kontraŭ leĝ' ĝi rompe venas,
Kuraĝe bruston mi altenas
Al plej freneza uragan':
Mi estas polican'.

József Lengyel (1896-1975)

EPITAFIO

1.
Ĉi kuŝas
Trankvil-nescia
Centpatriulo senpatria
Sian vivon pravigonta
Soifulo vagabonda
Sendormulo sonĝfikcia.

2.
Ĉi kuŝas
Trankvil-nescia
Inter saĝaj senracia

Eĉ en neplugantajn semis
Dikulinojn ami emis
Magrinulojn ami emis
Kulpis ĉiel ĉiubeke
Ankaŭ kiel al vi plaĉus
Peki se nur vi kuraĝus

Ridus vi — li ridis ege.

JEN MI ESTAS

Kie la ter', sur kiun la rompitaĵoj branĉoj de mia korpo povus
kliniĝi?
Nenie hum', en kiun miaj fingroj povus fiksiĝi kvinradike.
Sed ne. Estas mia sorto de mi mem farita kaj bone tiel.
Jen mi estas, kaj nerompita, eĉ se mi 'stas senĝoja en la
nerompiteco.
Sed kial la stultuloj, kiuj nun al mi hurlas siajn instigojn?
Ja nerompita mi estas, nerompita, nerompita.
Kio mi dezirus esti?
Ja mi ekzistas, ekzistas.
Ĉu estis malmulte, je kio mi kredis?

Ja ĝi ekzistas, ekzistas.
Ĉu multaj komencoj pluas antaŭ mi?
Mi plenumos ilin, plenumos.
Nur ĉar nerompita mi 'stas, rompita mi volus esti.
Ĉar mia vivo ne gustas bone.
Kaj ĉar neniu estas ol mi pli rompita.

LA SIMPLECO DE LA MOROJ LAO-CE

Per leĝoj oni regas la landojn,
Per artifiko faras militon.
Per la ne-ago oni povas la landon konkeri.
El kio mi scias, ke tiel estas?
El tio, ke:
Ju pli da baroj kaj prohiboj en la lando,
des pli malriĉa estos la popolo.
Ju pli da armoj estas en la popolo,
des pli maltrankvila estos la lando.
Ju pli eltrovema estas la popolo,
des pli okazas la nekutimaĵoj.
Ju pli la dekretoj kaj leĝoj,
des pli estas da ŝtelistoj kaj rabistoj.

Do jene parolas la sanktulo:
Mi faras nenion kaj la popolo
mem regas sin mem.
Mi amas la trankvilon kaj la popolo
per si mem estas trankvila.
Mi liberas de strebo tumulta kaj la popolo
per si mem riĉiĝos.
Mi estas sen deziroj kaj la popolo
per si mem estos simpla.

Karlo Lovászy (1887-1951)

LA HOMO

Ses tagojn dum konstanta far'
Kreiĝis suno, lun', stelar'.
La sepan tagon la Sinjor'
Ekkaptis koton sen valor'.
El tero homon formas li,
Sur kot' ekbrilas vivradi'...
Hom'! Vi estas mem la Di'!

Ekstaris tie nun la vir',
Ekiris por triumfa ir'.
En man' martel' kaj kun brudad',
Jen: pont', fervoj', maŝinorad'.
Flugilojn flirtajn kaptas nun
Eĉ flugi povas li sen pun',
Homo! Supren ĝis la sun'!

Jam preskaŭ stelojn tuŝas li,
Sed saĝon, ve, forpuŝas li.
Diablo iĝis lia frat',
Armilon donis li por bat'.
En man': armil', tra mond' lavang',
La teron kovras putra sang'...
Hom'! Mem kraĉu vin je vang'!

András Mezei (1930-)

EN ĈIUJ TEMPOJ

Stultuloj ĵetis el la turo
la birdon al la gruzo grunda,
ke ĝi falegu kiel ŝtono —
Malsupre ŝaŭmis ar' ĉashunda.

En ĉiuj tempoj tio belis,
se murd' fiaske restis for.
Flugiloj eĉ el ŝton' disfrapis
por ŝveba sor, por ŝveba sor'.

PRI L' MONDO PAROLU

Ja luktas ankoraŭ la knab' vivigata de venĝo,
ne povante rifuĝi de pleje sovaĝaj aperoj.
Do plenumiĝis ankaŭ al li la sorto de la Vidantoj,
ties kaptito li restos jam ĝis eterna eterno.
Kvankam sekigās kaj faltigās al li la koro,
krustlipe soifo al li dezertas, li kriegadas,
ŝrumpe la fajra cerb' ensuĉas al li l' okulojn,
rariĝas lia hararo sur lia verto, sed tiu flamo,
kiun en sia korpo li gardas, jam frondiĝi komencas,
novajn branĉojn jam tiu flamo naskas, aŭdiĝas,
kiel ĝi kun sproskraketado freŝa kriadas,
ĉar lumen sinkas jam la kapo de senoazeco,
kaj en tiu lumo la tristo mem disĉesas,
kiel blindnokte la flugetanta fulgo super la
cindro de longe jam fridiĝintaj krematorioj...
Spirit', pri la mondo parolu, ĉu povas en ĝi trankviliĝi l' animo,
ĉu forgesi necese jam, aŭ pli vivas viaj ekzekutistoj?
Ĉu Hamlet hezitudu, ke nur la paseon voku teatro
en ĉi danĝera epok', ĉu vi aŭdas do: ekstere krakas
ĉi mondo de planĉoj... Kiel glavoj kun venenita pinto
frapas al la ĉielo raketoj, vundojn skrapas sur ĝi profundajn,

dum jen vi staras, tenas en la man' la kranion
de l' homaro, kaj ni diras kun vi la vortojn:

"Ĉu esti aŭ ne esti, — nun jam —. jen la demando!"

Zsigmond Móricz (1879-1942)

PASEROJ-ALMOZULOJ

Fabelisto:

Falas pluvo, muĝas vento,
la paseroj en taĉmento,
sub la rando de tegmento
kvikas, ĉar dum pluv' torentas,
la malsat' ilin turmentas.
Sed nun pluveg' batanta,
jen pasero malsatanta
metas sur sin tornistreton
entreprenas almozpeton.
Ĝi al kokinpanjo iras,
petegante al ŝi diras:

Pasero:

Kvivit, kvivit, kvik
donu iom el tritik'
Kokpatrin', mi petas kore,
min ne traktu malfavore.
Jen mi, en mizero pleja,
kiel muso la preĝeja.
Kvivit, kvivi, kvit,
min mortigas apetit'.

Kokpatrino:

Bone, vin, fratin' pasero,
mi kompatas pro l' mizero.
Se el riĉo mi ne donus,
ja min Dio ne pardonus.

Pasero:

Kvivit, kvivit, kvik
gustas bone spik'.

Fabelisto:

La paser' post almozpeto
kun la plena tornistreto
hejmeniras lametante,

ties plenon montras vante,
la paseroj pro ĉi tio
preskaŭ krevas de envio.

Pasero:
Kvivit, kvivit, kvik,
lertan helpas pik'.
Al kokpanjo kun tornistro
iru petu kun insisto.
Grenon ĝi posedas riĉe,
al vi donos kortuŝiĝe.
Kvivit, kvivit, kvit,
Pri mi, tamen, ĉit!

Fabelisto:
La paseroj sin alarmas,
sin per lambastonoj armas,
tornistreton sur sin metas,
kaj al kokpatrin' lametas,
sin petege ĉirkaŭsvarmas.

Kokpatrino:
Kion vi en mia korto
volas, vi, ŝtelista hordo?

Paseroj:
Per almozo nin favoru!

Kokpatrino:
Jam ne pluvos, do, laboru!

Fabelisto:
Sed tiuj ne volas cedi,
ili volas grenon predi.

Paseroj:
Kvivit, kvivit, kvit,
mastro avara, ĉit!

Fabelisto:
Lambaston' fariĝas klabo,

almozpet' fariĝas rabo.
Sed kokpanjo bravas firme.

Kokpanjo:
Mi la idojn gardas ŝirme.
Pli da greno mi ne donos,
miaj idoj ĝin bezonos.

Paseroj
Kvivit, kvivit, kvivit, krak' ...

Fabelisto:
Tiel ili post atak,
Kuras for de l' beka hak'.

Anna Pardi (1945-)

AMO

Unu hom' alia, tra kiu esprimiĝas mia neesprimebla vivo,
kun kiu mi povas tuŝi la ĉielon en terproksimo 168-centi-
metra,
kun kiu mi povas kovri miajn agresivajn instinktojn kontraŭ
la mondo,
kun kiu post iu ajn stratangulo mi povas ekvidi la Pacifikan
Oceanon,
kiu organizas la disfalan tempon per tio, ke li min elserĉas.

AMROMPO

Ĝi pasis tiel, kiel salutkartoj
la kristnaskaj festoj,
la etiko de la sentoj estas balono,
ĉu Himalajo aŭ pinglo ĝin trapikas: egale
ĝi kreas tuj, kaj sur tiu egale navigi
nenien ni povas.

Sed la maro restas.

INTERRILATOJ

La homo estas certa pri l' vivo
certa pri l' morto
kiam li estas plej certa pri l' vivo
li ne pensas pri l' morto
kiam li estas plej certa pri l' morto
li pensas nur pri l' vivo.

TAGLIBRO-FRAGMENTO

Kuraĝa 'stas verki odojn
se oni havas sole unu vorton
uzeblan
kuraĝe 'stas amori kun iu
se la palpo havas sole
geografiajn gradojn
kaj ne havas profundon
kuraĝe 'stas travivi en absurdaj situacioj
ion cetere normalan.

TEZO

Inter la relativec-teorioj de la amo
ĉiam restas unu patrino, kiu naskas.

Sándor Petőfi (1823-1849)

LA MONUMENTO DEFALINTA

Sur alta monto staris monument'.
La monto estis tiel alta, ke
Zon' ĝia estis nuboj, kaj la sun'
Sur ĝiaj ŝultroj je tagmez' ripozis.

Sur pint' de tiu monto bronzstatu':
Gigantfiguro staris en majest'
En unu mano kun batala glav',
En man' alia kun standard' triumfa.

Sur monton kiel venis la statu'?
Portita de sur ter'? Aŭ de l' ĉiel'
Falinta? Tiel ĉi pli sankta, sed
Pli digna estas, se homman' ĝin faris.

Labor' komuna de l' ĉiel' kaj ter'
Ĝi estis. Helpis Di', klopodis hom'.
Centjaroj multaj pasis en labor',
Ĝis milion' da manoj ĝin pretigis.

Pretiĝis fine, staris la statu'.
Eŭrop' rigardis ĝin! Kaj antaŭ ĝi
Genuoj fleksis sin, trudite per
Duon' da tim', duono la estimo...

...Jen staras mont', sed kun malĝoja pint'!
Kron' ĝia kie estas: la statu'?
Enviis eble la ĉiel' al ter'
Pro la ornam'? Kaj ĝin alŝiris? ho ne!

Tertremo venis, ruinigis ĝin.
En ĝia fund' ŝancelis ĝin tempest'.
Kaj en la profundon falis ĝi el alt',
Kaj sube en la val' ĝin marĉ' englutis.

Patruj! Vi sankta glora monument',
Barakti devis vi en tiu marĉ'!

Dum tri centjaroj tie kuŝis vi
Sub kotiĝintaj putre verdaj ondoj.
La kapon, kiun iam, kiel tron'
Ornamis, supre la najbar-stelar',
Kun abomenaj korpoj kovras nun
La naŭzegaj vermoj de la marĉo.

Patruj', patruj', ho kompatinda land',
Mi kiel nomu senton, kiu nun
El koro, kiel pluvinado sur
Memoron de pasinto via falas.

Sed for, malĝojo! for funebro! for
Ne estas jam en marĉ' la monument!
Ni levis ĝin el ĝia marĉo-lit',
Ni portis ĝin en la aeron puran.

Ho ĝiajn membrojn lavi venu do!
Ke — kiel iam — ĉasta estu ĝi!
Ho ĉiu venu, helpu lavi nun,
Virin' per larmo kaj la vir' per sango.

Se brilas ĝi jam en malnova lum',
Gefratoj, tiam ni ripozu nur!
Sed eĉ ne tiam! Ja krom tio eĉ
La pen' de nova devo nin atendas:

Levota devas esti la statu'
Sur monton, kie iam brilis ĝi.
De kie ĝi kun tia grand-majest'
Rigardis al la mondo admiranta.

Antaŭen! Maljunul', junul' de l' land'
Al inertuloj estu granda hont',
Glor' granda estu al la laborant'!
Elektu, fratoj, nun: ĉu hont' aŭ gloro?

MIA PLEJ BELA POEMO

Poemojn multajn mi jam verkis,
Kaj ne ĉiu estas bagatela,
Sed, kiu gloron por mi gajnos,
Nur sekvos la poem' plej bela.

Ĝi sekvos, se patrujo mia
Rezistos al Vien' per forto,
Kaj en cent korojn mi per pinto
De mia glavo skribos: morto!

Gábor Rudnai (1946-)

PUTO DE MARIA EN NAZARETO**; *

Ho lirla eterne sankta puto mirakla
verŝu molakve plena la kruĉan sinon apertan
vunde, se tuŝas gut via, jam la doloro saniĝas
lante la ringo de ond glatiĝante la koron atingas
softas ve se memor disĉesas drono en akvo

SOLECA CEDRO**; *

Kiel do flugu, kiun la paseo
rekaptas per radik de kutimiĝoj?
Ĝermante en pase, futuron serĉas,
sed vane batas muron de l' silent,
kroĉi al kred, kunulo sin ne povas.
Vivanta krude, pendingo propra vi stas
via solec tranĉila vin travundas
vin spert kolektiĝinta en jarringojn
humilkurbigas, lanta torturmorto,
ĝis vin, de viaj propraj febroj cindran,
lulas, dormigas kaj priploras
la velkintmama terpatrin.

* Vd la piednoton de la p. 112.

** Eroj de poemciklo. La pentraĵoj de Tivadar Csontváry Kosztka (1858-1919) inspiris la poeton Rudnai je poemciklo.

Sándor Sík: (1889-1963)

KANTO AL ĈIU HOMO

Ho fratoj, vi, restaĵo de l' hungaroj,
Aliaj fratoj, milionoj foraj,
Kiu peladas kun okul' miranta
Kaj sen kompreno la teruran radon,
Maŝinon egan de l' freneza Sorto,
Kiu la grenojn draŝas por l' Infero
Kaj nur la pajlon lasas por la ter',
Herooj memmortigaj, vi senkulpaj
Ekzekutistoj kaj vi, kompatindaj
Falintoj, malsatuloj, ĉifonuloj,
Patrinoj en la prirabita nesto,
Infanoj naskiĝintaj por mizero,
Ĉiuj kun mi, malgajaj, povraj homoj,
Fratoj, ni ploru!

La tempo jam gravedas,
Naskiĝi devas jam, naskiĝi volas,
El la infer-utero de la jaro
De l' abomenoj, la Liberiganto:
La larm': komuna, sankta homa larm'.
Ni ploru ĉiuj kune! Ja neniam
Ni tiom sentis, ke ni estas unu!
La brustojn ŝiras unu vort',
Sur fruntoj brulas unu stamp',
Kaj super Sejn', Danubo kaj Bosporo
Unu silent' kaj honto kaj frenezo!

Fratoj, ni risku esti jam herooj,
Ni jam kuraĝu diri al mi mem:
Vundiĝi doloregas
Kaj vundi doloregas:
Ĉiu dolor' doloras ja al ĉiu!
Fratoj, ni risku esti jam herooj,
Ni hardu niajn brakojn por brakumo,
Ni jam kuraĝu plori tiun larmon,
La larmon de l' homec' kaj homa grando!

Ni jam priploru kun lamento
Nin mem, la kompatindajn:
Ni ĉiuj estas kulpaj, ĉiuj, ĉiuj,
Refrakasintaj per freneza man'
Babelon reĝan de homeco nia,
La scion fiigintaj je murdisto

Kaj je buĉist',
Kaj ni priploru nian sangan Kriston,
De kies brusto la disĉiplon mildan
Ni forŝiregis kaj el kies sino
Ni trenis for la infanetojn mirajn,
Kaj kiun ĉiuj ni ja malkonfesis
Por la murdisto.

Kaj ni priploru Dion,
El kies riĉa mano ni eltordis
La kruĉon de l' manao de la beno,
Kaj kiun ni devigis per la nigra
Potenc' de nia libereco, esti
La Di' terura de la Juĝo.

Ni ploru, fratoj,
Kiuj la kronon de la Kreo tretis
En koton: jen ja la espero sola
Por ĉi falinta ter', nenio krome.
Ĝi eble levos sin ĝis ĉieloj nigraj
Kaj rosos nian koron infektitan:
Ni ree povos esti foje homoj!

Gáborné Szabados (19 ?)

JAM TAGIĜAS

Jam tagiĝas, verdas kampoj, ridas sunradi'
Jen al sia nest' revenis jam la cikoni'.
Ankaŭ super vi heliĝas, kara patroland',
Estos kiel iam, fuĝas malamika band'.

Ho patrin' hungara, nun vi kanti povas jam,
Ruĝe-blanke-verde brilas kampoj en ornam'.
Jam soldat' hungara staras antaŭ dom' por gard',
Ridas al li ruĝaj rozoj kaj knabin-rigard'.

Lőrinc Szabó (1900-1957)

NOKTO INTER MONTJOJ

En la nigregan nokton mi elpaŝis.
Nek lun', nek steloj. Timiĝinta solo
sur min ŝrumpiĝis: momenteto, kaj
kvazaŭ blindiĝis kaj sur mian haŭton
striktiĝis la ekstera mondo. Poste,
lante kaj sonĝmaniere renaskiĝis
la univers' el la nenio vaka:
la spaco eksonoris, la pejzaĝo
rekonstruiĝis el la nevidebla
korpo de voĉoj kiel mondo de
spiritoj: nun la dismuĝanta eĥo
de la torento levis la duopan
muron de l' val', kaj la malaperintan
kamparon, kiel vualleĝeran kaj
sonoran, molbalancan marĉterenon
alfluis la muziko de la griloj.
Atentis mi kaj kun mi la pejzaĝo.
Ekventis, branĉo krakis... Etaj bruoj
de buŝ' al buŝo donis la eventojn:
Kaproolet' ekiris de l' montsupro
al fonto... nun ĝi haltis... el funelo
de Konvolvul' ruliĝis Kokcinelo...
el sub la tero dumil Lekantetoj
elŝovis sian kapon... streĉis sin.
Olda Fagejo... glitis Bubal-Roko
pli infren kaj nun reĝustigas sian
ĉifitan kapsubaĵon... jam denove
kverelas ge-Lukanoj... — Mi nur staris
inter ĉi voĉoj lirlaj, dum de ĉie
tumultis, vibris voĉoj, novaj voĉoj
ligante-malligante, milionoj
da voĉoj teksis reton ĉirkaŭ mi,
milionoj da bruetoj teksis min en
teksaĵon vivan de l' pejzaĝ', milionoj
da agrafetoj... Kaj pli kaj pli riĉe
min ĉirkaŭpulsis la sonora tempo,
sonoris mi en la pejzaĝo kaj

sonoris la pejzaĝ' en mi, ĉi tiu
muzik' dismetis ĉiun mian fibron,
dismetis min, forblovis, traflirtigis
super arbaroj, kampoj, montoj, valoj,
min investante inter ĉiujn fratajn
substancojn de l' ĉielo, ter', aero,
kaj mi, en tiu nigra sol' timiga,
kiel la vekiĝint', per unu fojo
trankvile kaj feliĉe disrigardis:
ja mi ne estas kaj neniam estos,
eĉ en la tombo mi ne estos sola.

Margit Szécsi (1928-1990)

LA EKFLORINTAJ MANOJ*

Kiu min turnas en la brilanta Spaco?
Kiu mian sangon per radioj plenplenigas?
Kio kuntajlis mian eston kun la Tempo ĝin briliganta?
Kio al ĉi vip kaj estro de mia sort galopa min ligas?

Mi, pita pomet boardanta inter la buŝoj del tero,
fervora evitanto de ĉiu gorĝ avidmanĝa,
volanta tiel aparteni al la Forpaso, ke el ĝi
disradiu astroarbo multfronda-multbranĉa.

Kaj vi, komprenanta la grandiozon de ĉi danco deva,
scianta, ke el via am al mi flamanta nul vaniĝas sen rikolto,
ĉar mia mort estas venk super mort kaj sublimes kiel la patrino,
venu kun mi danci ĝis en la morto!

Vizaĝ beata de ŝton kaj glacio min gvatas de eterne.
Mi dormas: la kusen de miaj ostoj estas ostoj de sombra hordo,
sed reviviĝos la prauloj, se moviĝos mia talio:
venu kun mi danci ĝis en la morto!

Elsidiĝas la flagraj okuloj en kraniokavojn,
kio stas larvo, tion haŭt benata surkreskas laŭ ordo,
kuproringoj tintas, aplaŭdas la ekflorintaj manoj —
venu kun mi danci ĝis en la morto!

Hurlas la panter arbustara, atakus kaj ne kuraĝas,
ĝia blonda barbo tremas nerveze, la dentoj knakas por mordo,
ĉirkaŭ nin altiras la monstrojn la karn belega —
venu kun mi danci ĝis en la morto!

Maturiĝas ĉio, ankaŭ la ŝtorm en la ĉieloj;
fulmotondras, kvazaŭ metal-gitaron oni batus krude,
grandaj gutoj pluegaj kiel antikvaj arĝentmoneroj
pagas por terproduktoj, la tero kuŝas nude.

Jen, el la kampoj subite elkreskas la urbo,
sur tegment-prismoj de nubskrapuloj kuŝas la nub surventre,
supre, supre la impetaj flugiloj de ventokokoj
fridiĝas en kosma blov kaj klakas elokvente.

Mi, kiu rompe eskapis del mizer, por forrabi
Eŭropon, mi, virina apaĉ del mondo,
sur la plej altan tegmenton mi fiksos mian flagon —
venu kun mi danci ĝis en la morto!

Dolĉon, amaron mia sang enkollektis, mi riĉas,
kvankam apenaŭ stas al mi mon por vestado del korpo.
Mi turniĝas kiel ventbirdo laŭ turvento de muzikoj novaj —
venu kun mi danci ĝis en la morto!

Ne voradis mia esto, grason sur sin ne akaparis,
mia vivrendevuo stas nura fidel, honesto, ten de vorto.
Mia korpo, kiel la anim, ankoraŭ estas magra pro idealoj —
venu kun mi danci ĝis en la morto!

Niajn grandajn noktojn mi sonĝas plenaj de vivantoj,
de puraj koroj, kaj ni giras kun ĉi eskorto
sonĝe-fluge en la astra spaco de la fekundo —
venu kun mi danci ĝis en morto!

Senindulgas la temp, en ĝia vent aŭstera
rulataj gigantaj glornimboj paliĝas sen forto,
sed la lum de mia vizaĝo sendefenda ne ĉesos —
venu kun mi danci ĝis en la morto!

* Vd la piednoton de la p. 112.

Árpád Tóth (1886-1928)

APRILA CAPRICCIO

Vojrando — nura leontodo,
arbustoj — nura trila odo.

Ekflutas turdo — tuj el dek
anguloj eĥas fringelbek'.

Aŭskultas ĝin belforma
kastelo duondorma,

langvore levas turon blankan,
kiel streĉatan brakon, kvankam

per freŝa or' ĝin ŝute
la sun' jam kovris tute.

Tra l' park' naĝadas — rufa
orfiŝo — grase-pufa

sinjoro kun la ŝveba ventro
en flu' de freŝa aertorento.

Nun estas sportovesto lia
sutan' de mildo idilia,

ĉar antaŭ ol negoc' malpura
ekiros, en la cerb' obskura

de borsovetoj ne la mono
burĝonas nun, sed ia bono,

kiel petaloj de helblua
floreto de l' printempo frua,

kiuj, domaĝe falos for,
se sub la ŝarĝo de l' sinjor'

ektremos kun blek-laŭto

la nova luksa aŭto.

Ho, voĵorando en april',
vangfrape ŝerca ventflugil',

ho sprosoj, ŝtalrisortoj verdaj,
orioloj flute trilkoncertaj,

fringlirlo de arbustoj,
parfumoj dolĉaj gustoj,

forgesu bone nun, ke l' vivo
estas sovaĝa aĉa drivo,

ke kiom da vizaĝoj,
tiom da batalaĉoj

kaj ke skandal' per unu foj'
eksploĉus, kia eĉ, oj, oj,

se signe, ke en primavero
la trist', malriĉo kaj sufero

paciĝas, mi, kun ŝerca gaj'
enpaŝus tiun parkon, kaj,

aprila atenculo,
al tiu potenculo

sur verdon brilan puŝus mi
mildpugne rulojn du aŭ tri.

FLAMO

La alumet' ĵetita tere
ekflagris fanfaronfiere.
La flava flam' kun ĉapo pinta,
sur piedfingrojn starinĝinta,
sin streĉis gaje, nano stranga,
kun sving' alsupra kaj alflanka,

la verdon mordis, volis febre
belegan incendion, nepre,
miraklon ruĝan, arbar-brulon,
aeron ardan, ĉielpurpuron.
Sed, en orgojlo, nur kvietis
la arboj, ĉiu flor' ridetis,
neniu pro l' danĝer' angoris,
eĉ herbo seka ĝin ignoris.
La febra nana flam' fridiĝis,
jam laca, sur la ter' sidiĝis,
ekflagris laste, kun kapklin',
sur musktapiŝo mortis. Fin'.
Krom mi, neniu vidis ĝin.

LA NOVA DIO*

Nun nova dio venis al vi, homoj!

Ne tra incenso naĝa en obskuraj
haloj albrilas liaj fajr-okuloj
el ora kadro de ikonoj brunaj,
li nek inter altarkandeloj blankas
kun alabastra mut' indiferenta,
statu' trivita de kredulaj kisoj,
ne ĉielul' enue sorbadanta
siropajn ondojn de tirataj, longaj
litanioj.

Ho ne!

Jen dio nova!

Nun nova dio vokas al vi, homoj!

Ne la ĉiel' lin naskis, ne ĉiele
li vivas, fore nekonat' mistera,
kovranta vangojn per la firmamento,
kiel per friska blua silktalaro,
ne!

Sed li nek idolo tera estas,
ne tiu Mammon, kiu grasorgojle
sursidis nin, dum el la buŝ' serpentis
miliono da antenoj parazitaj,

kaj tiuj sorbaj suĉaj brakoj vringis
virginajn korpojn, rompis por la fajna
medol' sonorajn kapojn rompis por la fajna
medol' sonorajn kapojn de l' poetoj,
kaj penetrante tra l' profundaj blindaj
fabrikaj fumotuboj, ili glitis
en mornon de la sklavlaboraj haloj
por trinki ĉiun larmon kaj malbenon.

Kaj ĉio ĉi en la pigra Monstro iĝis
or' kaj malsato nova, kvankam ŝtopis
l' intestojn plenajn jam la peza oro,
kaj sur la putra granda korp' aperis
timigaj oraj kadavromakuloj.

Nun nova dio venis al vi, homoj!

La sango de la sanga ter' lin naskis:
la multa, densa, amara sang' elflua
koaguliĝis tra l' doloraj kampoj,
kunglue ekkorpis, je figur' turiĝis,
figur' grandega, nuda, sangkolora,
kiu landpaŝe-vaste piedsvingas
kaj kies voĉ' efiĝas por ekstremo
la Teron, sonorante el la ruĝa
Oriento al la pala Okcidento:
"Jen venis mi!

La ruĝa dio venis"!

Li marŝas kaj de l' tondraj paŝoj tremas,
la blonda Sejno bordojn transversante,
Jerike eĥas la Westminster olda,
sur verda vitro de la Oceano
antaŭentremas ruĝe lia ombro
mil mejlojn longa, kaj ĝi ĉirkaŭkaptas
la blindan muron de la Blanka Domo.

Hosana al vi, nova di', hosana!

Ekkonu nin, la viaj estas ni!
La kara viva suk' en vi movanta
la koron, ĉi triumfa ruĝa pulso

ankaŭ el nia trista sang' riĉiĝis,
kaj en la trenon de trombono via,
mond-alarmanta, glitas ja modeste,
sed tamen helpe, ankaŭ la tremanta
voĉo de nia torturita gorĝo:
orfa hungara riveret' de veoj,
en ĉien-muĝan Moskvan riveregon,
kiu la mondon lavos pura nun.

Hosana al vi, nova di', hosana!

Voĉ' via estu nova verb' de kreo,
planedon nian kotan, kulpan, oldan,
fuŝitan de malnovaj sinjor-dioj,
vi, inter dioj nova kaj proleta,
formu feliĉa per la man' martela
nin prenu sur titanajn viajn polmojn,
transknedu nin laŭ via propra bildo.

* Verkita en 1919 dum la 133-taga Hungara Konsilantara Respubliko.

Mihály Váci (1924-1970)

LUNO KAJ STELO POLUSA

La Luno ŝvelas.
Sankta ĉiela meleagro.
Plenŝtopita parad-kuseno ama.

Ho, Luno!
Ŝvela mamu senkapa
de sankta bovin' Hindia
ĉe l' horizonto.

Ho, Luno!
ventrodikaĵo kosma,
kies adipotrema lumo
sin ostentas en la nokto.

Navigas tra l' infinito
noktpoto porcelana,
ĉion prilumas
la granda fortostreĉo.

Ĝin svene adoras turistoj
de ŝipoj ekskursaj,
ne scias, ke l' kapitano
gvatas la Stelon Polusan.

SEN TIIOLO

Ĉar ni estas solope ĉar ni estas multope,
ĉar ni volas esti solope, ĉar ni timas solope,
ĉar estas multa laboro, ĉar estas nul serioza laboro,
ĉar estas multaj taskoj, ĉar ni ne scias, kio la tasko,
ĉar ni laboregas, ĉar ni nenion faras,
ĉar estas tiom da farendo, ĉar nenio estas la faro,
ĉar tiel multa estas nia tempo, ĉar tiel poka estas nia tempo,
ĉar jam sufiĉas al ni la vivo, ĉar ni timas la morton,

ĉar ni satmanĝegis, ĉar granda estas la malsato,
ĉar ni serĉas iun, ĉar ni perdis iun,
ĉar tiel multe ni scias, ĉar nenion ni scias,
ĉar necesus ion konfesi, ĉar necesas ion sekreti,
ĉar necesus ion demandi, ĉar necesus ion respondi,
ĉar ni kredas ankoraŭ ies ekziston, ĉar ni ne kredas ies eblon de
ekzisto,

ĉar nenie troviĝas, kion ni serĉas, ĉar ni serĉas ja nenion,
ĉar ĉiuj kune ni ne scias, kio estas, kion ĉiuj ni bezonus,
ĉar eĉ tion ni ne scias, ĉu vere ni bezonas ion ajn,
ĉar ni strebas, batalas, sopiras pri nenio.
Ĉu la homaro bezonas ion vere?

Ĝi nun konstruas ja la stadionojn de sia futuro,
kaj la grandaj magazenoj de ĝiaj stomakoj estas plenplenaj, por
jarcentoj,

kaj ĉar tio ĉi mankas kaj ĉar tio ĉi ekzistas,
kaj ĉar oni satas kaj ĉar oni malsatas,
kaj ĉar oni sin savas reciproke kaj sin ekstermas reciproke,
kaj ĉar estas sensanga mondmilito, kaj ĉar estas sanga mondpaco,
kaj ĉar riĉa la homaro, kaj ĉar mizera la homaro,
kaj ĉar ĝi vivas en ordo, kaj ĉar ĝi vivas en murda ĥaoso,
kaj ĉar egale, kial, kiam kaj kie, kaj kio estas, kaj kio estos,
solope tiom multaj, en tiu nemezurebla amaso,
ĉiam solope, ĉiam kune, ĉiam unu kun la alia.
ĉiu kun ĉiu, kontraŭ ĉiu,
kune, unu kun la alia, unu kontraŭ la alia.

Béla Vihar (1908-1978)

BUDAPEST: EŬROPO

Nek bulvarojn viajn nek la densan reton de viaj mil stratoj
nek la montorulajn ondojn de viaj pejzaĝoj
nek armeon de viaj puls-ritmaj fabrikoj, uzinoj
mi laŭdas nun en vi, Budapeŝt,
sed salutu ĉi tiu poemo
la nobla profilajn vicojn, al via tuto apartenantajn,
de radiafruntaj viroj kaj virinoj, brulokulaj
gejunuloj kaj heredoportaj olduloj,
kiuj, soifante la bonon, triumfigos
la belajn koncipitajn en animprofundoj,
la novajn, aŭdacajn kaj ofte vipatajn kreaĵojn
en la arĝenta pieco de koncertsalonoj, teatroj, galerioj.
Ilin, viajn infanojn, mi alvokas, dum tra la ondosfero
de informaĵoj ili signas unu al la alia
la sparkantaj mesaĝoj de libroj, filmoj,
bruligaj pensoj arkantaj en la futuron:
pri rondodanco, el sub cedro de tagiĝo-tekstitaj mitoj,
la profundan suspiron de la materio en noktosilento,
vekrion el gorĝo ljoba, vorticajn viziojn
de la lando disipa, famon pri enbarasa morto de ostaĝo,
mediteraneajn lumojn de amoj reaperigitaj sur celuloida
rubando.

La armeon de ĉi neorganizita kaj tamen unueca,
kvankam eta, sed ĉiam kreskanta, konscia federacio
mi salutas, per kiu fidele kaj senŝancele
vi apartenas al Eŭropo. Vi, ornama per kultura rivero,
per juvelo de pontoj, mia Urbo praa kaj juna,
kiu distingas per ĉi kolektivo la veran
disde l' falsa kaj atente pri l' neĝpuraj flamoj de l' Spirito,
ŝilde kontraŭ la ferocaj ventoj levas
vian ŝirmantan kaj varman polmon,
por ke neniam estingiĝu ĉi flagrado,
orfloro lumanta de via rango.

Mihály Vörösmarty (1800-1855)

CSONGOR KAJ TÜNDE
(Sceno el la teatraĵo)

La sceno de la feoj.

FEOJ (*kantas aere*)

Ni ludas leĝere
dum pasas la horo,
ni loĝas aere
sub stela dekoru.

Vespere, se venas ridete la astroj,
ekbrilas de ili ĉiele la vastoj.

Post astro la bela
ni ĉiuj apude,
tra l' pordo ĉiela
eniras ni lude.

Ho, kiu el la tero alvokas, alvokas?
Ĉielo ja brilas, la tero allogas.

*(La feoj unu post la alia
descendas sur la teron).*

UNUA:

Hop! Descendis mi, jen mi.
Ej! Ĉi herbo estas tikla!

DUA:

Hop! Descendis mi, jen mi.
Flirtu, flirtu, vento vigla!

TRIA:

Hop! Descendis mi, jen mi.
Aspergiĝu, roso kribra.

FEOREĜO:

La frapado de virgina koro

estas al mi la lulilo mola.
Kiu de mi do el la trezoro
de l' feliĉo estas pruntivola?
Frapoj de virgina kor' min lulas,
dormas mi, kaj loge ŝi okulas.

KVINA:
La parfum' ol flor' pli ĉarmas,
ĉi parfumo estas mi.

SESA:
Mi descendis, jen mi estas,
Ah, sopiro estas mi.

UNUA:
Ve al mi, langvoras mi,
vange pinĉas min formiko.

DUA:
Kulo morda, muŝ' timiga!
Ve, ĉi lando malamika!

(SKROFLA venas)

SEPA:
Ĉe knabina lipo fraga,
kiso estas mon' depaga,
ĉi dogano estas mi.

OKA:
Min atendu, min atendu,
brula koro estas mi.

NAŬA:
Jen mi sinjorid' Plezuro.
Kion fari tie ĉi?

PLURAJ:
Ludi, ludi.

ALIAJ:
Kian ĉarmon?

KELKAJ:
Rozarbeton, abelsvarmon.
UNUA:
La reĝino estos mi.

DUA:
Eta svarmo estos mi.

PLURAJ:
Jes ja, ankaŭ ni nin ŝanĝos
abelsvarmo; reve, zume
ni debranĉos kaj albranĉos.

TRIA:
Kaj mi mem, rozuj' floranta ...

FEOREĜO:
Haltu, haltu, branĉo jena
estas ja ĉiel-devena,
el ĉiela trunk' ĝi kreskis
flori tere, branĉo bena.
Sub ĝi inter lud' plezura
ni distriĝu, karesate
de l' parfumo dolĉa, pura.

FEOREĜO:
Ha, jen venas! Kia hido!

KVARA:
Turmentego eĉ la vido!

NAŬA:
Kap' senkapa, aĵ' absurda,
ĉio ŝia estas turpa,
ŝi mem estas belo kurba.

DUA:
Branĉo, dotu min per flor'.

TRIA:
Papilio, iru for!

DUA:
Ah ne! Svarmo estas mi
kaj soifas ĝis eksces'.

TRIA:
Kion trinki?

DUA:
Roson, jes.

TRIA:
Kio por ĝi la promes'?

DUA:
Kisoj, kisoj, kvin aŭ ses.

TRIA:
Ne, ne for!

DUA:
Ve, morto, ĉes'!

TRIA:
Jen parfumo laŭ neces'.

DUA:
Ah, mi sorbis kaj ebrias,
jam eĉ flugi mi ne scias,
falas, falis tien ĉi,
estas foliaj' sub mi,
lula, mola, ho, kompano
ĉiu venu! Dolĉa bano!
Venu do, mielon preni!
Rozparfumo, roza roso, roza lit',
kie kara, dolĉa, mola eksvizit'!

*(La trian la ceteraj kisas
unu post la alia).*

TRIA (plore):
Lasu min, ve, ve, al mi!
En la plandoj dornopiko!

UNUA:
Manpieda, piedmana!
For de l' monstro hid-rikana!

FEOREĜO:
Reen, reen tuj! Danĝero!
Estas ne por ni la tero.
Ĝi, logata per la pompo,
estas krudo, morno, trompo.

(Ili forflugas).

HAR', BUŜ', OKUL'...

Har', har', har',
Bela silka har',
Ĉi knabina har'.
En la mar' de bukloj nigraj
Sin banadas ŝultroj cignaj.
Har', har', har',
Bela silka har',
Ĉi knabina har'!

Bus', buŝ, buŝ',
Bela, roza buŝ',
Ĉi knabina buŝ'.
Najtingalo en ĝi trilas,
Sorĉaj perloj en ĝi brilas.
Bus', buŝ, buŝ',
Bela, roza buŝ',
Ĉi knabina buŝ'!

Brul', brul', brul',
Ho ravanta brul'
De l' knabinokul'.
La ĉielo en ĝi nestas,
Di' en ĝi la amo estas.
Brul', brul', brul',
Ho ravanta brul'
De l' knabinokul'!

SE LA ANIMON...

(Vinkanto)

Se la animon, vir' vi riskis je l' virin',
Kaj kun senkora ŝir' ŝi vundas kore vin,
Kaj brilas false la rigard' per rid' aŭ larmorul',
Kaj trafas vin sopira ard' aŭ animvunda brul':

Pripensu, jen la vin'
Eĉ la mondo ne daŭras fin'
Ĝi krevos kiel la ŝaŭmer'
Kaj restos vako kaj aer'
Kaj restos vako kaj aer':

Se la malĝoj' kaj vin' federas en la cerb'
Heliĝos baldaŭ ja la kruda vivdezert',
Aŭdace grandan pensu do pririsku vivon mem,
Sub sort' nenia falas ja la vir' kun decidem'!

Pripensu jen la vin',
Eĉ mondo ne daŭras fin',
Sed ĝi dum daŭro kaj dum flu'
Detruas, kreas ĉiam plu:
La vin', la vin', la vin'.

EL LA JAPANA LITERATURO

(Anonime)

LA KUKULO KAJ LA TRI ŜTATVIROJ

Nobunaga:

Ne kant-inklina?
Ni murdu ĝin — puniĝu
kukol' obstina!

Hidejoŝi:

Ne kant-inklina?
Ni ĝin devigu — kantu
kukol' obstina!

Iejaŝu:

Ne kant-inklina?
Atendu, ĝis ekkantos
kukol' obstina!

LATINE VERKITA POEMO

Janus Pannonius/Johano Csezmiciei (1434-1472)

LI EKSKUZAS SIN, ĈAR LI NE MIKSIĜAS EN BATALOJN

Ĉefbravuloj militantaj, min, kiu marŝas reĝarmee,
ne riproĉu, mi vin petas, false pri poltrona timem',
ĉar se mi neniam sturmis al malamika trup' armite,
nek al muro fortikaĵa mi surgrimpis dum la sieĝ',
sed vivriskon de l' aliaj mi, spektanto inerta, miris,
tion diktis ne la timo, kredu, sed la zorg' pri vi mem.
Gloron daŭran vi aspiris por vi certe, ho kuraĝuloj,
do facile sekvas vundoj kaj la famodonanta fal'.
Sed se tia sorto rabas for la poeton batalantan,
kiu pri la glor' de via morto heroa kantos do?

EL RUSA POEZIO

Aleksandr Sergejeviĉ Puŝkin (1799-1837)

AL GREKINO*

Grekin', ne ploru — via amat' heroe falis,
Kiam lin kuglo trafis ĉe la koro.
Ne ploru — li mem devo kaj leĝo por li faris
Iri al sangan vojon de l' honoro.
Kiam momento peza de l' adiaŭo venis,
Li al vi manetendis, kaj sian filon benis,
Ke de l' heroaj patroj heredu li la bravon.
Ĉerktolo lia estis la flago de l' libero.
Mirtbranĉoj kaŝis lian Aristogeiton-glavon,
Tiel li sturmis porti al la patrujo savon,
Elsangis li por glora afero.

AL LA DEKABRISTOJ EN SIBERIO*

En Siberia min' obskura
Toleru kun fiero, fratoj.
Ne vanas viaj suferadoj:
Triumfos la afero pura.

Fratino milda de l' missorto:
L' Esper' firmigu la animojn,
Ĝi pelos for la dubojn, timojn
Kaj ŝanĝos je kuraĝ' kaj forto.

Amika amo kaj konstanto
Penetras tra la kradoj ĉelaj,
Ni ne forgesos vin, fidelaj,
Kaj por vi kantas mia kanto.

Atendas multaj vian savon.
Se l' ĉenoj falos liberiĝe,
Amikoj al vi plej feliĉe
Alportos la malnovan glavon.

ARION*

Ŝipgento bunta al la barko
Suriris, velon suprentrenis,
Jam kelkaj buboj kapte prenis
Remilojn. Ekklininte en arko
La saĝan kapon, staris mute
Ĉe l' direktilo la ŝipestro,
Mi, juna, aŭdaca, kun bardgesto
Kantis ... Ekhurlis la tempesto.
Ve, ke mi vidis tiun krute
Falantan, murdan ondorulon!

MIA MONUMENTO*

Exegi monumentum.

Jam mia monumento — ne homa skulpto — staras,
Ne kreskos herb' sovaĝa sur voj' al ĝia rando.
La pinton ĉiel-boran laŭ alto ne rivalas
Kolon' de caro Aleksandro.

Ne, mi ne mortos tuta. En miaj kant-mesaĝoj
Efikos mi spirite, se l' korpo dispolviĝos,
Kaj brilos mia famo, ĝis sur la terpejaĝoj
Poet' al kanto sin dediĉos.

La foraj regionoj de l' vasta rusa lando,
La tuta multelingva patrujo pri mi scias,
Fiera slavo, finno, tunguzo, steploĝanto-
Kalmuko ame min mencias.

En koro de l' popolo mi vivos sur la tero,
Ĉar, kio en ĝi nobla, mi tion vekis kante,
Ĉar mi en mornaj tagoj parolis pri l' libero,
Falintojn ŝirmis kompatante.

Do, Muzo, nur la voĉon de via di' atentu,
Nenion aŭdu krome, nek laŭdan, nek insultan,

Al mokoĵ surdu, laŭron, aplaŭdon ne pretendu,
Ignoru riproĉanton stultan.

SOVAĜA PLEZURO*

Ne kara al mi la plezur' senbrida,
Sovaĝdiboĉa kaj voluptavida.
Junbakhantinan ardan gluiĝemon,
Ebri-frenezon kaj stertoran ĝemon
Mi ne deziras. Vundas tia amo,
Kaj flagras for tre baldaŭ ĝia flamo.

Centoble pli valoras vi, malvarma
Trezoro! Kia ĝoj' turmente-ĉarma,
Se deziregon mian, kiu pledas
Petege, vi komprenas, kaj vi cedas
Al la sieĝo de l' plezuro lante,
Honteme, ĝin apenaŭ respondante:
Statuo ĉaste-friska de pudoro.
Ĝis fine enflamiĝas via koro,
Kaj nun al mia flagra flamo febre
Transfrapas via flam', neestingeble.

VINTRA VESPERO*

Surĉiele nigras nuboj,
Neĝon tordas ŝtorma vent',
Voĉo hurlas — eble lupoj?
Veas — ĉu infan-lament'?
Pajlsegmenton pugno skrapas,
Tondras sur kaduka mur',
Aŭ fenestron kvazaŭ frapas
Mano de landvoj-vagul'.

La mallum' melankolion
Portas kun amara ted'.

Ej, ne tristu, diru ion,
Kara anjo, avinjet'.
Ĉu pro l' vento surde sibla
Vin subpremis korpa lac',
Aŭ ŝpinrada zumo vibra
Lulis vin al dorma pac'?

Pura koro, vartistino,
Amikino dum knabaĝ',
Triston for! Ni trinku! En vino
Venas gaja vivkuraĝ'.
Kantu pri la birdo blua
Kun la mar-eltrinka glut',
Pri l' knabino, kiu en frua
Horo iris al la put'.

Surĉiele nigras nuboj,
Neĝon tordas ŝtorma vent',
Voĉo hurlas — eble lupoj?
Veas — ĉu infan-lament'?
Pura koro, vartistino,
Amikino dum knabaĝ',
Triston for! Ni trinku! En vino
Venas gaja vivkuraĝ'.

* Ĉi tiujn poemojn de Puŝkin aperigis Kalocsay sub elpensita rusa nomo *K. Stelov*, nas-kita en la tria periodo de Literatura Mondo (1947-1949). Ĝia tasko estis "internaciigi" la revuon, ĉar en tiu tempo mankis kunlaborantoj el Sovetio. Por la magistratoj de la tiutempa reĝimo, nomo de rusa aŭtoro estis kvazaŭ garantio pri la lojaleco de la Esperanto-movado al la popola demokratio.

Memkompreneble, ke la "trompon" tenis Kalocsay en plej severe sekreto. Pro la tiamaj cirkonstancoj li estis tre singarda. *K. Stelov* esperantigis ekskluzive poemojn, novelojn de rusaj aŭtoroj, observis kaj konigis artajn, literaturajn eventojn okazintajn en la So-vetio.

K. Stelov perfekte plenumis sian taskon, kaj pli ol duonjarcento konservis la inkognite-con. (En: A. Csizsár: SENVUALE. Pri la pseŭdonimoj de K. kalocsay. Budapest: KAL-ĈI Dokumentaro, 1999).

EL VJETNAMIO

Nguyen Thi Ly (?)

KANTO PRI AN KHANH

Junuloj de An Khanh!
Vin mi nun kantas, vin! Sur via tero
sen brid' rapide kuras la rivero,
bang-lang-petaloj tie pleje lilas,
kuraĝo tie pli ol luno brilas,
ekfloras kiel la bang-langa floro.

An Khanh, ho, mia hejmo,
ĝis venko nin atendas, granda vojo,
la lila floro pulvogrize feblas,
milito laŭtas, kant' apenaŭ eblas,
rivero ploras, arbobranĉ' funebras,
knab' kaj knabino vivas disigitaj.

Je l' tag' unua la Detru' frakasis,
tra niaj kampoj ĝi sur tankoj pasis,
aviadile frondojn ŝire trafis,
maŝinpafilo en la domojn pafis.

Inter laŭta bruo de la kugloj
junuloj de An Khahn
en fosojn akrajn stangojn lokas,
ke la banditojn vundu ties piko,
por ke pereu tie la malamiko,
patrinon ili, teron, domon ŝirmas,
alarmo vokas,
la partizanoj falas, sang' fluegas,
hordego de malboneguloj blekas,
kaj volas murdi, murdi per la armoj.
Sed la Thanh-fratoj ilin spitas,
junulherooj, ili ja ne cedas,
sed batalsvarmoj jam militas.
Triumf' atendas je l' ses batalsvarmoj.

Huy kaj Hué, junuloj de An Khanh,
kurigis tie tutan divizion.
La kamp' funebras partizanojn.
Ja ne timigis ilin aviadilaro,
nek kampo fariĝinta fumomaro,
kion la patruj' deziris, ili faris brile...
Ho knaboj, kie la malnovaj tempoj,
kiam la bang-lang-flor' ankoraŭ pompis lile.

HUNGARAJ KANTOJ

Aŭrorstelo hele brilas ĉiele,
mia dolĉa kortrezor' hejmeniras fiere,
lakaj botoj al li sur la piedoj paradas,
kaj l' aŭrora stel' sur ili briladas.

Brilu sur la ĉiel', brilu, stelo-miloj,
vojon al ĉi junul' montru per la briloj.
Estu gvido de voj' por ĉi juna homo,
al la amatino, amatina domo.

Fajron oni metas,
kaj cindrigi lasas.
Ne ekzistas amo,
kiu ne forpasas.

Amo, vi, turmento,
plago de l' destino,
kial vi ne kreskas
sur ĉiu branĉofino!?

Metu, kara, fajron,
blovekscitu flamojn,
por ke mi varmigi
povu miajn manojn.

(Fraŭlmokado de Béla Bartók)
Hej knabinet' floras, oron ŝi valoras,
ej haj, ej haj, oron ŝi valoras,
ej haj, ej haj, oron ŝi valoras,
floras, floras, floras.

Fraŭlo kostas aĉan grenpistaĵon draŝan,

eĉ ne tritik-draŝan, aĉan,

kelkan kvanton eĉ ne tritik-draŝan,
sed nur aven-draŝan; ruban grenon aĉan.

Sed knabinoj floras, oron ja valoras,
ej haj, haj, haj, oron ŝi valoras,
ej haj, haj, haj, oron ŝi valoras.
Jes, ĉar ili oron ja valoras,
oron ja valoras, oron ja valoras, ĉar
la karaj, karaj, karaj, karaj, karaj,
knabinetoj ... Jes, ĉar ili floras.

(Kuruca soldatkanto)

Haj kurucamik', kara kamarad'!
Decas al bravul' gaja sintenad'!
Estu drinko, estu danco, festa festenad'
Ĝi ne groŝojn, sed talerojn kostos, kamarad'.

Kara ne estas nia sango-flu'
Du tri groŝoj nur nia taga lu'.
For la monon, poste fluu nia sango plu
Por patrujo unu, inter malamikoj du.

Hej, haj, roz', dient',
rosmareno kaj lekant',
majoran', jasmeno!
Plu ne premus min la trist',
se mi estus ĝardenist'
en via ĝardeno.

Iras mi, foriras, longavoje, tre for,
paltan mi surmetos el la polvo de voj'.
Miaj densaj larmoj sur ĝi la pasament',
la butonoj sur ĝi mia ĝem' kaj lament'.

Blovu, vent', forblovu dikan polvon de voj',
dikan polvon de voj' kune kun la malĝoj'.

Ja mi ne kutimas loĝi kaĝon birdan,
sed ja mi kutimas flugi branĉon verdan,
flugi branĉon verdan, manĝi pino-sproson,
manĝi pino-sproson, trinki perlo-rosan.

Kiel funebradas nigra korv' senfino,
Mi mem funebradas pro la amatino.
Ho por amatin' mi farus eĉ miraklon,
Per kuler' elĉerpus tutan maran akvon,
Sur la amatin' mi perlbukedon plektus.

Ho, inkuj' se estus de la mar' la fundo,
Ho, se inko estus ĉiu mara ondo,
Kaj plumingo estus ĉiu herbo, floro:
Ne sufiĉus al mi skribi pri l' doloro.

Koko krias jam,
Ekmatenos jam.
Vi, se Dio volas, al mi apartenos jam.
Nin ĉenos am',
Nin katenos am'.
En la verdo, sub la bluo bird' promenas jam.

Jen, ĝi venos jam,
Jen, ĝi venos jam.
Verdpieda, blufugila bird' en plumornam'.
Min atendu jam,
Nur min amu jam,
Mi, se Dio volas, al vi apartenos jam.
Nin ĉenos am',
Nin katenos am'.

Mi adiaŭdiras laste vin, amata,
por naŭ jaroj ligus min la serv' soldata,
sed prefere stepa vagabond' mi estos,
ol ke mi servistu al l' imperiestro.

Mian koron iu ŝtelis for,
kaj mi scias, kiu ŝtelis for.
Vi min ravas, vi min havas,
mi en viaj ĉenoj sklavas,
kara, vi!

Plej aminda, ĉarma ŝtelistin',
priŝtelinte ne forlasu min!
Vi min ravas, vi min havas,
mi en viaj ĉenoj sklavas,
dolĉa, vi!

Mi ĉevalon ligis al pomarb' ruĝpoma,
mi min mem alligis al viol' burĝona.
Ĉe la lunleviĝo ĝin mi liberigos,
sed min de vi, kara, nur la mort' malligos.

Sur la kampo rosoj brilis sur la flor'
sur la flor'
Post mi ploras mia kara kortrezor'
kortrezor'.
Ruĝe krevas la floreto el burĝon',
Sed pli ĉarme ruĝas ŝi dum kisodon'.
Dolĉa, kara,
Senkompara,
Blondharara!

(Vespera kanto)

Ĉe arbaro vespervene,
jakon uzis mi kusene.
La du manojn mi kunmetis,
tiel mian Dion petis:

Donu, Dio, loĝon por mi,
ke mi povu hejme dormi.
Tedas longe voj' irenda,
migra vag' sur tero fremda.
Donu, Dio sonĝon belan,
sendu ŝirmon gardanĝelan,
dolĉan dormon fortodonan,
donu, Dio, nokton bonan.

Vidu amata, vidu amata, la montegon tie ĉi.
Dum vi ĝin vidos, dum vi ĝin vidos, ja ne estos via mi.
Tiun montegon mi forportos eĉ en la poŝtuk-angulo,
Tamen mi estos, tamen mi estos, via kor-amatulo!

Vidu amata, vidu amata, la fajregon tie ĉi.
Dum vi ĝin vidos, dum vi ĝin vidos, ja ne estos via mi.
Tiun fajregon mi estingos eĉ per la larm' de okulo,
Tamen mi estos, tamen mi estos, via kor-amatulo!

Vidu, mia patrin', kara mia patrin', vi min naskis domaĝe.
Aŭ min en riveron, tuj min en riveron ĵeti estus pli saĝe.
Rivera flu' en Danubon frostan portus min,
Estus mi nenies, estus mi nenies neamata amatin'.

De l' rozujo la roz', de l' rozujo la roz' falis, kuŝas surtere.
Haj, min mia amat', haj, min mia amat' lasis for malfidele.
Mi ne ploras, ĉar perfide li min lasis for,
Sed eĉ en la tombo, sed eĉ sub la tero lin memoras mia kor'.

Katrinjo Kádár
(Popola balado)

Ho patrino, kara panjo,
Gyula-edza kara panjo,
edzinigos mi Katrinjon,
servutulan belan filnjon.

Sed mi tion ne permesas,
fil' Marteno!
Edzinigu grandsinjoran
belan filnjon.

Mi ne volas grandsinjoran
belan filnjon,
volas nur Katrinjon Kádár,
servutulan belan filnjon.

Nu, vin do forportu, kara
fil' Marteno,
plu ne filo, senherede
iru kun malbeno.

"Oj, koĉero mia, oj, koĉer' pli kara
jungu jam ĉevalojn al timono ĉara".

Kiam li ekiris vojon tre lontan,
Al Marten' Katrinjo donis tukon manan.
Kiam ĉi man-tuko ŝanĝos sin kolore,
sciu, mia vivo ŝanĝis sin samhore.

Iras do Marteno, vale-monte iras,
jen, ekvidas ŝanĝon sur la tuk' kaj diras:
"Oj koĉero mia, oj koĉer' pli kara,
ni turniĝu, ĉar la tuko ĵus ruĝiĝis,
do Katrinjo Kádár morte malfeliĉis."

Ĉe la vilaĝfino porkpaŝtisto staris:
"Aŭdu, ho bonulo, kio ĉe vi nova?"
Nu, ni statas bone, sed vi statas male,
al Katrinjo via iĝis tre fatale,

ĉar patrino via ŝin ja forportigis,
en senfunda lago ŝin ja dron-mortigis.

"Ho bonvolu, montru, kie tiu lago,
Miaj or', ĉevaloj, ĉar' estu la pago."

Ili tiam iris sur la lagan bordon.
"Ĉu Katrinjo, tie vi 'stas? Diru vorton!"

Al li ŝi respondon el la lago donis,
kaj li al ŝi saltis, kaj li kun ŝi dronis.

La patrino sendis du subakviĝistojn,
tiuj ilin trovis en brakumo morta.

Antaŭ la altaro oni unu korpon
kaj post ĝin sepultis la alian korpon.
Kapelfloroj kreskis el la polv' de l' paro,
Ili kunplektiĝis super la altaro.

La patrin' aliris, ĉiujn du deŝiris,
unu kapelfloro tiam al ŝi diris:

"Damnon al vi, damnon al vi,
ho patrino Gyula-edza,
Vi dum viv' intrigis,
eĉ nun min mortigis."

LISTO DE FONTOJ

ORIGINALAJ POEMOJ

- Admono ..... NB 1963:2, Suplemento.
Al s-ro J. D. Applebaum ..... TBE 1967, p. 103.
Al la Eŭkaristia Kongreso ..... Katolika Stelo 1938: 6-7,
p.1.
Al la legantoj ..... LM 1922/3.
Al Marjorie Boulton ..... NLR 1958:6, p. 203-209.
Al neŭtraluloj ..... IK 1947:13-14, p. 15.
Balado pri la atombombo ..... LM 1947/9.
Centjara estus jam la koro ..... LE 1959:11-12, p. 98.
Ĉu vi sentis? ..... LM 1925/93.
Demando stranga (1944) ..... LM 1949/41.
Disciplino ..... LM 1947/117.
Engels ..... IK 1947:6-7, p. 15.
Giesswein ..... HE 1924:1, p. 3.
Inter ruinoj (1944) ..... LM 1949/41.
Jes ja ..... IK 1947:13-14, p. 19.
Kalendaro ..... NLR 1956:6, p. 203-209; 7,
p. 1-7.
Kara Ludoviko ..... BI 1976:10, p. 4.
Kongresa saluto - Bern 1947. ... LM 1947/98-99.
La balado de Franco ..... IK 1948:1-2, p. 13.
La balado de Greklando ..... IK 1948:1-2, p. 13.
La interna ideo ..... KVARA RAPSODIO.
Stockholm 1946, p. 35.
La kapitan' el Berno ..... Esperanto 1933/147.
La providenco ..... KC p. 98.
Larmoj ..... HE 1921:11, p. 1.
La subtasoj ..... LM 1947/117.
La venkontoj (Al J. S. Dinwoodie) ..... LM 1949/71.
Lenin ..... IK 1947:6-7, p. 15.

- Marx..... IK 1947:6-7, p. 15.
 Neŭtraleco ..... LM 1947/117.
 Oktobra Odo al la tridekjara Sovjetunio IK 1947:16, p. 7.
 Prologo antaŭ la teatra vespero HE 1921:9-10, p. 18.
 Retrovo ..... Informilo (HESL) 1945:2,
 p. 5.
 Saluto ..... HE 1969:6, p. 5.
 Soldatoj marŝas ..... LM 1948/165.
 Stalin..... IK 1947:6-7, p. 15.
 Stelo super la Wawel ..... LM 1931/129.
 Ŝi dormas..... LM 1925/157.
 Vilaĝirado..... LM 1848/112-113.
 Waringhien..... Esperantologio, vol. 2.
 1961: julio, p. 73-74.

TRADUKOJ

- Admono por la respekto de maljunuloj HV 1966:1, p.18.
 Al dekabrismo en Siberio ..... LM 1949/99.
 Al Ĝojo ..... Hungara Revuo 1919:apr.-
 jul. p. 6-7.
 Al Grekino ..... LM 1949/99.
 Al vespera stelo ..... LM 1936/133.
 Ama poemo ..... HV 1961:1, p. 6.
 Amo ..... HV 1972:2, p. 7.
 Amrompo ..... HV 1972:2, p. 7.
 Anseroj..... HV 1973:4, p.16.
 Antaŭ la Kristobildo de Ypern ... Paco 1970:6 (hung. eld.),
 p. 19.
 Aprila Capriccio..... SSt 1958:1, p. 11.
 Arion ..... LM 1949/99.
 Budapeŝt: Eŭropo ..... HV 1973:3, p.1.
 "Ĉe la bela, blua Danubo" ..... LM 1936/120.
 Danke ..... HV 1975:6, p. 27.

Deziro	HV 1965:4, p. 21.
Dum vintra pluv'	LM 1923/77.
Du paseroj	HdE 1934:48 (805), p. 1.
Ekvilibro	HV 1965:4, p. 21.
Elegio.....	HV 1971:2, p. 8.
En bona horo	HV 1965:4, p. 21.
En ĉiuj tempoj	HV 1975:5, p. 32.
Epitafo.....	HV 1976:1, p. 4.
Flago.....	HV 1966:1, p. 18.
Flamo.....	LE 1958:6-7-8, p. 80.
Fragmentoj	NP 1956:2, p.54-56.
Hajde'	HE 1921:11, p. 5.
Har', buŝ', okul'	EF 1922:12, p. 206.
Hungaroj estu ni!.....	HE 1921:6, p. 1.
Interrilatoj	HV 1972:2, p. 6.
Jam tagiĝas	HH 1941:1, p. 12.
Japana vesperkanto (Alia)	Oomoto 1970:jul-aŭg. p. 109.
Jen mi estas.....	HV 1976:1, p. 4.
Kaj finfine	HV 1971:2, p. 8.
Kanto de ĉiu homo	HH 1937:4, p. 3-4.
Kanto pri An-Kanh	Paco 1969:182 (hung. eld.), p. 4.
Ke mallume ne estu	HV 1969:2, p. 11.
Kie vi estas orioĵo?	HV 1971:1, p. 12,
Kiu hodiaŭ mortis	HV 1966:1, p. 18.
Klara Zách	HV 1967:2, p. 8.
La bakisto-lernanto kaj Attila József	HV 1967:1, p. 13.
Laborist-portreto	HV 1975:4, p. 16.
La falko	HE 1966:7, p. 8.
La ekfloritaj manoj.....	HV 1969:4, p.25.
La gardanĝelo.....	HV 1965:4, p. 21.
La grilo kaj la formiko	HV 1966:4, p. 27.
La homo.....	HE 1922:6, p. 4.

- La Internacio ..... Pioniro 1968:8-10, p. 2.
- La koro de soldato ..... HH 1931:1, p. 2-3.
- La kukulo kaj la tri ŝtatviroj..... LE 1959:5-6, p. 51.
- La lasta rideto ..... EF 1922:12, p. 207.
- La monumento defalinta ..... HE 1922:11-12, p. 7.
- La nova dio ..... Bulteno (HEK) 1959:3-5,
p. 48-50.
- La poeto al sia partio ..... IK 1948:4, p. 7.
- La rabbitaj kisoj..... LM 1933/108.
- La rajdartistino ..... HV 1971:1, p. 12.
- La realaĵo de nenio ..... HV 1965:4, p. 21.
- La romiano..... HV 1971:1, p. 12.
- La ruĝa suno ..... Bulteno (HEK) 1959:3-5,
p. 53-54.
- La simpleco de la moroj Lao-CeHV 1976:1, p. 4.
- Laslo V..... HV 1963:1, p. 5.
- La zorgoj de la soleca vivo..... HV 1965:4, p. 21.
- Letero pri la morto de Edipo..... HV 1970:2, p. 13.
- Li ekskuzas sin, ĉar li ne miksiĝas en batalojn HV 1962: 3,
p. 6.
- Li trairis inter la soluloj de l' kafejoHV 1975:4, p. 29.
- Lude, petole gajas la kor' ..... HFM 1962:2, p. 28.
- Luno kaj stelo polusa ..... HV 1969:2, p.11.
- Malbona poeto, kiel kortuŝe ..... HV 1966:1, p. 18.
- Mam'zell Nitouche..... LM 1936/133.
- Merceria..... LE 1959:5-6, p. 53.
- Messiah ..... LM 1936/133.
- Mia monumento ..... LM 1949/103.
- Mia plej bela poemo..... LM 1949/11.
- Mia plezur' kaj mia turmento, Budapest HV 1973:3, p. 1.
- Mi estas polican' ..... La Policisto 1922:5-6, p. 2.
- Migraj ciganoj..... HV 1971:3, p. 20.
- Mi volis fajron..... HV 1975:2, p. 16.
- Montriĝas ..... HV 1966:3, p. 8.

Nimbo	HV 1971:1, 12.
Nokto inter montoj.....	HV 1966:4, p. 12.
Nur rimo kaj ritmo	HV 1971:2, p. 9.
Paco-ĥoro de maljunuloj	Paco 1959 (hung. eld.), p. 5
Paseroj — almozuloj.....	Jes, Sed 1973:4, p. 11-13.
Patrino larmo	HE 1921:9-10, p. 16.
Poetoj inter si	HV 1966:3, p. 8.
Popolkanto.....	HV 1963:1, p. 6.
Pri la mondo parolu.....	HV 1966:2, p. 3.
Puto de Maria en Nazareto	HV 1970:1, p. 11.
Rekrutigo	HV 1961:1, p. 6.
Samlingve	HFM 1965:3-4, p. 36.
Sceno el "Csongor kaj Tünde" ..	HV 1964:4, p. 4-5.
Sendependo	HE 1921:6, p. 4.
Sen ekstazo	HV 1973:3, p.16.
Sen titolo.....	HV 1971:3, p. 9.
Soleca cedro.....	HV 1970:1, p. 11.
Soneto 63	KVARA RAPSODIO. Stockholm, 1946, p. 10.
Soneto pri Chillon	LM 1949/121.
Sovaĝa plezuro.....	LM 1949/103.
Surflugis la pavo	HE 1972:6-7, p. 31.
Taglibro fragmento.....	HV1972:2, p. 6.
Tezo.....	HV 1972:2, p. 6.
Transformiĝinta knabino	HV 1966:3, p. 18.
Vintra bildo.....	NP 1968:3-4, p. 158.
Vintra vespero.....	LM 1949/101.
Virinoj.....	HV 1975:6, p.16-17.
Vizaĝo surstrate.....	HV 1973:4, p. 16.
Voĉo de hungaraj malriĉuloj.....	HV 1961:1, p. 6.

HUNGARAJ KANTOJ

- Alvenis jam la hirundo..... KANTOJ (por grupanoj)
1965. p. 10.
- Aŭrstelo bele brilas ĉiele ..... HV 1968:3, p. 20.
- Brilu sur la ĉiel', brilu steloj milaj HV 1968:3, p. 20.
- Fajron oni metas ..... HV 1969:4, p. 20.
- Fraŭlmokado ..... HFM 1962:2, p. 28.
- Haj kurucamik' ..... GEMOJ p. 5.
- Hej, haj, roz', diant' ..... HV 1968:3, p. 20.
- Iras mi, foriras longavoje, tre for HV 1968:3, p. 20.
- Ja mi ne kutimas loĝi kaĝon birdan HV 1968:3, p. 20.
- Katrinjo Kádár ..... HV 1974:2, p. 9.
- Kiel funebradas nigra korv' senfino HE 1920:3, p. 1.
- Koko krias jam ..... KHS (1933), p. 34-35.
- Mi adiaŭdiras laste, vin amata .. HV 1968:3, p. 20.
- Mian koron iu ŝtelis for ..... HV 1968:3, p. 20.
- Mi ĉevalon ligis al pomarb' ruĝpoma HV 1968:3, p. 20.
- Sur la kampo rosoj brilis..... GEMOJ p. 8.
- Vespera kanto..... Juna Amiko (Provnumero)
1972, p.11.
- Vidu amata, vidu amata ... . KHS p. 25.
- Vidu, mia patrin, kara mia patrin' HE 1972:6-7, p. 31.

UZITAJ MALLONGIGOJ

BI	Budapeŝta Informilo
EF	Esperanta Finnlando
Gemoj	GEMOJ DE LA HUNGARA POPOL-MUZIKO. Budapest 1929.
HdE	Heroldo de Esperanto
HE	Hungara Esperantisto
HEK	Hungarlanda Esperanto- Konsilantaro
HES	Hungarlanda Esperanto-Societo
HESL	Hungarlanda Esperantista Societo Laborista
HFM	Hungara Fervojista Mondo
HH	Hungara Heroldo
HV	Hungara Vivo
IK	Internacia Kulturo
KC	KAJ LA CETER' — NUR LITERATURO. Eseoj. G. Waringhien. Antwerpen / La Laguna 1983.
KHS	KANTAS LA HUNGARA SKOLTO Budapest 1933.
LE	La Espero
LM	Literatura Mondo
NB	Nuntempa Bulgario
NLR	Nica Literatura Revuo, La
NP	Norda Prismo
SSt	Suda Stelo, La
TBE	The British Esperantist